

DZIENNIK URZĘDOWY

MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

Prenumerata roczna 12 zł.

Cena egzemplarza 1 zł.

Prenumeratę należy wpłacać na konto P. K. O. Nr. 30-400 „Centralna Księgowość Ministerstwa Skarbu“, zaznaczając na odwrocie blankietu nadawczego „Należność za prenumeratę Dziennika Urzędowego Min. Spraw Wewn.“

Adres Redakcji: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, ul. Nowy Świat 69, Wydział Org. Prawny Tel. 220-20.

Adres Administracji: Komisarjat Rządu, ul. Daniłowiczowska Nr. 1. Telef. 696-87.

TREŚĆ:	I. Przedruki z Dziennika Ustaw R. P. Nr. Nr. 90 — 96	str. 529
	Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października 1932 r. w sprawie obniżenia kosztów administracji komunalnej	„ 530
	Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października 1932 r. w sprawie zmiany ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o zakresie działania Ministra Reform Rolnych i organizacji urzędów i komisji ziemskich	„ 532
	Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października 1932 r. o amnestji z powodu wprowadzenia z dniem 1 września 1932 r. jednolitego polskiego kodeksu karnego i prawa o wykroczeniach	„ 532
	Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października 1932 r. o granicy morskiej Państwa	„ 534
	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 października 1932 r. o komisjach dyscyplinarnych i postępowaniu dyscyplinarnem przeciwko funkcjonariuszom państwowym	„ 534
	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 października 1932 r. o wyłączności nazwy „Policja“	„ 540
	Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 26 września 1932 r. w sprawie zmian w rozporządzeniu Ministra Reform Rolnych z dnia 31 października 1927 r. o tworzeniu gospodarstw wzorowych przy parcelacji, wykonywanej przez instytucje do parcelacji upoważnione oraz przez właścicieli dóbr parcelowanych	„ 540
	Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 26 września 1932 r. w sprawie zmian w rozporządzeniu Ministra Reform Rolnych z dnia 25 sierpnia 1926 r. o uproszczeniach przy wykonywaniu parcelacji w związku z postępowaniem scaleniowem	„ 541
	Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 26 września 1932 r. w sprawie zmian w rozporządzeniu Ministra Reform Rolnych z dnia 19 stycznia 1927 r. o udzielaniu instytucjom upoważnień do wykonywania parcelacji nieruchomości ziemskich, oraz o nadzorze i o zasadach postępowania tych instytucji	„ 541
	Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. o Najwyższym Trybunale Administracyjnym	„ 542
	Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. prawo o broni, amunicji i materiałach wybuchowych	„ 552
	Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. prawo o stowarzyszeniach	„ 558
	Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. o dochodzeniu roszczeń pieniężnych i egzekucji należności pieniężnych, opartych na tytułach prywatno-prawnych, przypadających od związków komunalnych	„ 565
	Rozporządzenie Ministra Komunikacji z dnia 6 lipca 1932 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych, Spraw Wojskowych, Przemysłu i Handlu, Sprawie-	

dliwości, Pocht i Telegrafów oraz Skarbu, a co do § 5 w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, w sprawie wykonania ustawy o zarobkowym przewozie osób i towarów pojazdami mechanicznymi	str.	567
Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 3 września 1932 r. wydane w porozumieniu z ministrami: Opieki Społecznej, Przemysłu i Handlu, Rolnictwa i Reform Rolnych, Skarbu oraz Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie organizacji administracji na obszarze powiatu miejskiego w Gdyni	„	574
Rozporządzenie Ministrów: Spraw Wojskowych i Komunikacji z dnia 17 września 1932 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych, Sprawiedliwości i Spraw Zagranicznych w sprawie wykonania art. 38 i 50 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 marca 1928 r. o prawie lotniczym	„	576
Obwieszczenie Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych z dn. 19 października 1932 r. o sprostowaniu błędu w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 20 września 1932 r. o zmianie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 29 października 1929 o regulowaniu cen przetworów zbóż chlebowych mięsa i jego przetworów oraz cegły	„	577
II. Przedruki z Monitora Polskiego Nr. Nr. 243 — 262	„	578
V. Zarządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych.	„	579
Poz. 210 — Zarządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 8 listopada 1932 r. o ustanowieniu 1) Komisji Dyscyplinarnej przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i 2) Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych oraz o ustanowieniu składu tychże komisji	„	579
211 — Zarządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 15 listopada 1932 r. o wyłączeniu naczelników wydziałów: Głównego Urzędu Statystycznego, wszystkich urzędów wojewódzkich oprócz śląskiego i Komisarjatu Rządu w Warszawie z pod orzecznictwa komisji dyscyplinarnych, czynnych przy tych władzach, i o poddaniu ich orzecznictwu komisji dyscyplinarnej przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych	„	581
212 — Zarządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 15 listopada 1932 r. o przekazaniu orzekania w sprawach dyscyplinarnych funkcjonariuszów Wojewódzkich Sądów Administracyjnych w Poznaniu i w Toruniu Komisjom dyscyplinarnym przy miejscowych urzędach wojewódzkich oraz funkcjonariuszów Urzędu Spraw Mniejszości w Katowicach komisji dyscyplinarnej przy Min. Spraw Wewn.	„	581
VI. Okólniki Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Nr. Nr. 127 — 140.	„	581
Poz. 213 — Okólnik Nr. 127 z dnia 21 października 1932 r. w sprawie wnoszenia projektów ustaw do Sejmu	„	581
214 — Okólnik Nr. 128 z dnia 20 października 1932 r. o dodatku ekonomicznym za dzieci ponad 18 lat	„	582
215 — Okólnik Nr. 129 z dnia 22 października 1932 r. o postępowaniu egzekucyjnym	„	582
216 — Okólnik Nr. 130 z dnia 24 października 1932 r. o służbie przygotowawczej podoficerów zawodowych W. P. i marynarki wojennej.	„	583
217 — Okólnik Nr. 131 z dnia 24 października 1932 r. o sumach depozytowych i funduszach specjalnych — częściowa zmiana przepisów rachunkowo-kasowych.	„	584
218 — Okólnik Nr. 132 z dnia 23 października 1932 r. o wykonaniu art. 10 ustawy z 18 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 26, p. 239) o przejęciu przez władze skarbowe orzecznictwa w sprawach emerytalnych funkcjonariuszów państwowych	„	584
219 — Okólnik Nr. 133 z dnia 29 października 1932 r. w sprawie godzin urzędowania	„	585
220 — Okólnik Nr. 134 z dnia 29 października 1932 r. o obliczeniu ryczałtu na koszty przesiedlenia	„	586
221 — Okólnik Nr. 135 z dnia 31 października 1932 r. o wydzierżawianiu i sprzedaży nieruchomości państwowych	„	586
222 — Okólnik Nr. 136 z dnia 2 listopada 1932 r. o przepisach rachunkowo-kasowych dotyczących pobierania grzywien z doraźnych nakazów karnych	„	587
223 — Okólnik Nr. 137 z dnia 2 listopada 1932 r. o cenach soli.	„	587
224 — Okólnik Nr. 138 z dnia 2 listopada 1932 r. o przepisach miejscowych w sprawie opłat za czynności wykonywane przez wydziały powiatowe przy udzielaniu pozwoleń budowlanych	„	587
225 — Okólnik Nr. 139 z dnia 3 listopada 1932 r. w sprawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 21. X. 1932 r. o amnestji (Dz. U. R. P. Nr. 91, p. 782)	„	589
226 — Okólnik Nr. 140 z dnia 16 listopada 1932 r. o zajęciach ubocznych urzędników i funkcjonariuszów niższych	„	589
VII. Pisma okólne Ministerstwa Spraw Wewnętrznych	„	590
Poz. 227 — Pismo Nr. Wojsk. B 2 b/44.1 z dn. 24 października 1932 r. o Instytucie Sztuki Teatralnej w Warszawie i 4-letniej Koedukacyjnej Szkole Handlowej P. M. S. w Baranowiczach — odroczenie służby wojskowej.	„	590

Poz. 228 — Pismo Nr. GL. 85/g-1 z dnia 28 października 1932 r. w sprawie wykresu organizacji władz J. Suskiego	str. 590
229 — Pismo Nr. Wojsk. B. 2a/18 z dnia 29 października 1932 r. o Państwowej Szkole Handlowej w Białej — odroczenie sl. wojsk.	590
230 — Pismo Nr. GL. 43 1-7/44 z dnia 29 października 1932 r. w sprawie zarządzeń w związku ze skasowaniem Ministerstwa Robót Publicznych	590
231 — Pismo Nr. SF. 1/5/9 z dnia 31 października 1932 r. o powołaniu komisji oszczędnościowych dla związków komunalnych	592
232 — Pismo Nr. BZ. 4/19/28 z dnia 8 listopada 1932 r. o rozmieszczeniu urzędów państwowych	592
IX. Ruch służbowy	593

I.

Przedruki z Dziennika Ustaw R. P.

z 21 października Nr. 90. Rok 1932

Poz. 756. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 października 1932 r. o zniesieniu obszaru dworskiego Grudziądz-Forteca w powiecie grudziądzkim, województwie pomorskiem.

Poz. 757. Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 21 czerwca 1932 r. o zmianie w rozporządzeniu z dnia 15 marca 1929 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych do nauczania religii prawosławnej w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich państwowych i prywatnych.

Poz. 758. Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 21 czerwca 1932 r. o zmianach w rozporządzeniu z dnia 16 listopada 1926 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych do nauczania religii mojżeszowej w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich państwowych i prywatnych.

Poz. 759. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 20 października 1932 r. w sprawie określenia w trybie § 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 czerwca 1924 r. o lichwie pieniężnej najwyższych dozwolonych korzyści majątkowych w pieniężnych stosunkach kredytowych.

Poz. 760. Oświadczenie Rządowe z dnia 3 października 1932 r. w sprawie złożenia w imieniu Rządu Norweskiego dokumentu ratyfikacyjnego protokołu, dotyczącego zakazu używania na wojnie gazów duszących, trujących lub podobnych, oraz środków bakterjologicznych, podpisanego w Genewie dnia 17 czerwca 1925 r.

Poz. 761. Oświadczenie Rządowe z dnia 5 października 1932 r. w sprawie rozciągnięcia na Palestynę i Transjordanję konwencji między Prezydentem Rzeczypospolitej Polskiej a Jego Królewską Mością odnośnie do Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanji i Północnej Irlandji

w przedmiocie postępowania w sprawach cywilnych i handlowych, podpisanej w Warszawie dnia 26 sierpnia 1931 r.

Poz. 762. Oświadczenie Rządowe z dnia 6 października 1932 r. w sprawie złożenia przez Hiszpanję dokumentu ratyfikacyjnego międzynarodowej konwencji o prawie zrzeszania się i koalicji pracowników rolnych, przyjętej jako projekt dnia 12 listopada 1921 r. w Genewie na Ogólnej Konferencji Międzynarodowej Organizacji Pracy Ligi Narodów.

Poz. 763. Oświadczenie Rządowe z dnia 6 października 1932 r. w sprawie złożenia przez Hiszpanję dokumentu ratyfikacyjnego międzynarodowej konwencji w sprawie wieku dopuszczania dzieci do pracy w rolnictwie, przyjętej jako projekt dnia 16 listopada 1921 r. w Genewie na Ogólnej Konferencji Międzynarodowej Organizacji Pracy Ligi Narodów.

Poz. 764. Oświadczenie Rządowe z dnia 8 października 1932 r. w sprawie złożenia przez Finlandję i przez Norwegję dokumentów ratyfikacyjnych konwencji, dotyczącej wskazywania wagi na ciężkich przesyłkach, przewożonych na statkach, przyjętej jako projekt dnia 21 czerwca 1929 r. na XII sesji Ogólnej Konferencji Międzynarodowej Organizacji Pracy Ligi Narodów.

z 26 października Nr. 91. Rok 1932

Poz. 765. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października 1932 r. Kodeks karny wojskowy.

Poz. 766. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października 1932 r. Przepisy wprowadzające kodeks karny wojskowy.

Poz. 767. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października 1932 r. o zmianie niektórych postanowień ustawy o państwowym podatku dochodowym.

Poz. 768. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października 1932 r. o zmianie ustawy z dnia 10 czerwca 1921 r. w przedmiocie utworzenia Państwowego Banku Rolnego.

Poz. 769. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października 1932 r. o wykonywaniu egzekucji z nieruchomości przez Państwowy Bank Rolny.

Poz 770. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października 1932 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o likwidacji mienia byłych rosyjskich osób prawnych.

Poz. 771. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października 1932 r. zmieniające niektóre przepisy ustawy z dnia 18 marca 1932 r. o dobrach skonfiskowanych przez byłe rządy zaboreze uczestnikom walk o niepodległość.

Poz. 772. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października 1932 r. w sprawie niektórych zmian przepisów pierwszej części dziesiątego tomu Zводу Praw.

Poz. 773. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października 1932 r. w sprawie zmiany ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli.

Poz. 774. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października 1932 roku o kwalifikacjach zawodowych do nauczania w szkołach i na kursach zawodowych.

Poz. 775. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października 1932 r. o przedłużeniu mocy obowiązującej ustawy z dnia 31 lipca 1924 r. w sprawie ochrony drobnych dzierżawców rolnych.

Poz. 776. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października 1932 r. w sprawie zmiany niektórych postanowień ustawy z dnia 18 marca 1932 r. o wykupie gruntów, podlegających ustawie w przedmiocie ochrony drobnych dzierżawców rolnych.

Poz. 777. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października 1932 r. w sprawie obniżenia kosztów administracji komunalnej.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i art. 1 lit. a) ustawy z dnia 17 marca 1932 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 165) postanawiam co następuje:

Art. 1. 1. Właściwe organa związków komunalnych powezmą w terminie dni 60, od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, potrzebne decyzje w tym kierunku, aby koszty administracji ogólnej związków komunalnych (dział I preliminarza budżetowego), jak również koszty administracji przedsiębiorstw komunalnych były obniżone w roku budżetowym 1932/33, w porównaniu z faktycznymi kosztami administracji, poniesionymi w roku 1930/31.

2. Obniżenie kosztów administracji ogólnej na rok 1932/33 w stosunku do faktycznych

wydatków na ten cel w r. 1930/31 winno co najmniej wynosić:

- a) w m. st. Warszawie oraz w wojewódzkich związkach komunalnych poznańskim i pomorskim — 20%,
- b) w gminach miejskich, liczących powyżej 5.000. mieszkańców i w powiatowych związkach komunalnych — 25%,
- c) w gminach miejskich, liczących do 5.000. mieszkańców i w gminach wiejskich — 20%.

3. Obniżenie kosztów administracji przedsiębiorstw komunalnych na rok 1932/33 w stosunku do faktycznych wydatków na ten cel w roku 1930/31 winno wynosić co najmniej 20%.

4. Koszty administracji ogólnej oraz koszty administracji przedsiębiorstw powinny być w latach 1933/34 i 1934/35 obniżone co najmniej o dalsze 5%.

Art. 2. 1. W celu postawienia wniosków co do ewentualnego obniżenia kosztów administracji ogólnej i kosztów administracji przedsiębiorstw komunalnych w poszczególnych związkach komunalnych ponad określone w art. 1 granice minimalne oraz co do ewentualnego obniżenia kosztów administracji działów specjalnych powołuje się komisje oszczędnościowe, a to: wojewódzkie komisje oszczędnościowe, działające w odniesieniu do tych związków komunalnych, których budżety podlegają zatwierdzeniu wojewody i powiatowe komisje oszczędnościowe działające w odniesieniu do tych związków komunalnych, których budżety podlegają zatwierdzeniu wydziału powiatowego; osobna komisja oszczędnościowa będzie powołana dla m. st. Warszawy, osobne zaś dla wojewódzkich związków komunalnych poznańskiego i pomorskiego.

2. W skład komisji oszczędnościowej dla m. st. Warszawy wchodzi: przewodniczący, powołany przez Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu, po jednym przedstawicielu Ministerstw: Spraw Wewnętrznych, Skarbu i Komunikacji, po dwóch przedstawicieli Izby Przemysłowo-Handlowej oraz Izby Rzemieślniczej, wyznaczonych przez te Izby, wreszcie dwóch przedstawicieli płatników podatków, powołanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu — jeden z pośród płatników podatku od nieruchomości, drugi zaś z pośród płatników podatku od lokali.

3. W skład komisji oszczędnościowych dla wojewódzkich związków komunalnych poznańskiego i pomorskiego wchodzi: przewodniczący, powołany przez Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu, jeden delegat wojewody, jeden delegat Izby Skarbowej i po dwóch przedstawicieli płatników podatków delegowanych przez Izbę Rolniczą oraz Izbę Przemysłowo-Handlową.

4. W skład wojewódzkich komisji oszczędnościowych, powołanych do działania w stosunku do tych związków komunalnych których budżety podlegają zatwierdzeniu wojewody, wchodzi: przewodniczący, powołany przez Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu, czterech przedstawicieli płatników podatków,

powołanych przez wydział wojewódzki, jeden delegat wojewody, oraz jeden przedstawiciel Izby Skarbowej.

5. W skład powiatowych komisji oszczędnościowych wchodzi: przewodniczący, powołany przez wojewodę, jeden przedstawiciel urzędu skarbowego i trzech przedstawicieli płatników podatków, powołanych przez wydział powiatowy.

6. Komisjom oszczędnościowym dostarczą związki komunalne i władze nadzorcze wszelkich potrzebnych materiałów i informacji. Ponadto komisje oszczędnościowe mogą badać gospodarkę związków komunalnych na miejscu przez swoich delegatów, oraz posługiwać się pomocą rzeczoznawców.

7. Członkowie komisji, będący urzędnikami państwowymi, pełnią funkcje jako swoje obowiązki urzędowe i mają prawo do zwrotu kosztów podróży i diet według obowiązujących przepisów. Członkowie komisji, wymienionych w ust. 2, 3 i 4, niepozostający na służbie państwowej, pełnią swoje funkcje bezpłatnie i mają prawo jedynie do zwrotu kosztów podróży i diet przy analogicznem zastosowaniu przepisów. przyjętych dla urzędników państwowych VI stopnia służbowego. Członkowie komisji, wymienionych w ust. 5, niepozostający na służbie państwowej, pełnią swoje funkcje także bezpłatnie i mają jedynie prawo do zwrotu kosztów podróży i diet przy analogicznem zastosowaniu przepisów dotyczących członków wydziałów powiatowych.

8. Sposób powołania komisji oszczędnościowych oraz tryb i sposób wykonywania przez nie funkcji ustala Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

9. Koszty, związane z funkcjonowaniem komisji, ponoszą właściwe związki komunalne, których prace komisji bezpośrednio dotyczą. O wysokości kosztów orzeka władza nadzorcza.

10. Okresem urzędowania komisji oszczędnościowych jest rok budżetowy 1932/33. Poza ten okres może być przedłużone urzędowanie komisji, o ile władza nadzorcza nad związkami komunalnymi, dla których komisja została powołana, uzna to za wskazane, w związku z czem zawiadomi o tem przewodniczącego komisji i zainteresowany związek komunalny.

Art. 3. Na podstawie wniosków, przedstawionych przez komisję oszczędnościową, władza nadzorcza po wysłuchaniu opinii zainteresowanego związku komunalnego orzeknie, jakie środki mają być przedsięwzięte w celu obniżenia kosztów administracji.

Art. 4. 1. Za koszty administracji działów specjalnych w rozumieniu przepisów niniejszego rozporządzenia uważać należy wydatki osobowe i rzeczowe, ponoszone na zarząd poszczególnych działów pracy związku komunalnego, objętych budżetem administracyjnym poza działem administracji ogólnej, oraz na zarząd zakładów użyteczności publicznej i innych urządzeń, dla których sporządzane są specjalne budżety.

2. Za koszty administracji przedsięwzięcia w rozumieniu niniejszego rozporządzenia uważać należy wszelkie wydatki przedsięwzięcia ponoszone w związku z wynagrodzeniem członków za-

rządu, dyrektorów, wicedyrektorów, kierowników działów i ich zastępców, personelu biurowego (kancelaryjnego), inkasowego, gospodarczego (intendenty) i służby, oraz wszelkie wydatki na utrzymanie i konserwację pomieszczeń i urządzeń biurowych, jak również wszelkie wydatki kancelaryjne, reprezentacyjne, na utrzymanie środków osobowej lokomocji i wydatki na przejazdy, podróże i diety.

Art. 5. 1. W czasie do dnia 1 kwietnia 1935 r. zabrania się związkom komunalnym:

- a) tworzenia nowych etatów służbowych w dziale administracji ogólnej;
- b) wnoszenia nowych lub gruntownego przebudowywania istniejących budynków administracyjnych;
- c) pomnażania środków lokomocji dla celów administracyjnych.

2. W czasie, o którym mowa w ust. 1, tworzenie nowych etatów i podnoszenie poborów pracowników w zakresie administracji działów specjalnych może nastąpić jedynie za każdorazowym zezwoleniem władzy nadzorczej.

Art. 6. Na okres czasu do dnia 1 kwietnia 1935 r. zawiesza się moc obowiązującą § 9, § 13 ust. 2 i § 19 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 grudnia 1924 r. o dostosowaniu uposażenia członków zarządu i pracowników związków komunalnych do uposażenia funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. z 1924 r. Nr. 118, poz. 1073).

Art. 7. 1. Delegatów rządowych, przewidzianych w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 grudnia 1924 r. o ustanawianiu delegatów rządowych przy poszczególnych samorządach i innych związkach prawnopublicznych (Dz. U. R. P. Nr. 113, poz. 1002) mianuje dla związków komunalnych Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

2. Na żądanie delegata rządowego, związek komunalny ma obowiązek przedstawiać mu do wiadomości — przed wprowadzeniem w życie — akty (uchwały, zarządzenia, umowy i t. d.), które spowodują wydatki z funduszy związku komunalnego, oraz oznaczone przez delegata same wydatki, przed ich uskutecznieniem. Delegat ma prawo wstrzymać wprowadzenie w życie wymienionych aktów i uskutecznienie wydatków, jeżeli uzna, że wydatki:

- a) nie są przewidziane w budżecie lub są niezgodne z obowiązującymi przepisami o gospodarce związku komunalnego;
- b) aczkolwiek przewidziane budżetem, nie znajdują pokrycia w faktycznych dochodach związku komunalnego.

3. Delegat rządowy oprócz uprawnień, które mu przysługują w myśl rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 grudnia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 113, poz. 1002) oraz w myśl ustępu poprzedniego niniejszego artykułu ma prawo:

- a) stawiać wnioski do decyzji władzy nadzorczej, zmierzające do obniżenia kosztów administracji w myśl przepisów niniejszego rozporządzenia;

b) przedstawiać właściwym organom komunalnym projekty reorganizacji lub skasowania poszczególnych działów pracy ze względów racjonalności gospodarczej.

4. Związek komunalny jest obowiązany dostarczyć delegatowi rządowemu, na jego żądanie, personelu pomocniczego, odpowiednich pomieszczeń, oraz znajdujących się w dyspozycji związku innych środków rzeczowych, niezbędnych do wykonania jego zadań. O rozmiarze potrzeby w tym względzie rozstrzyga w razie sporu Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Art. 8. Za władzę nadzorczą w myśl przepisów rozporządzenia niniejszego należy uważać władzę, powołaną do zatwierdzenia budżetu danego związku komunalnego.

Art. 9. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Ministrowi Skarbu.

Art. 10. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i obowiązuje na całym obszarze Rzeczypospolitej z wyjątkiem województwa śląskiego.

Poz. 778. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października 1932 r. o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 czerwca 1927 r. o zagospodarowaniu lasów, niestanowiących własności Państwa.

Poz. 779. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października 1932 r. w sprawie zmiany ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 roku o zakresie działania Ministra Reform Rolnych i organizacji urzędów i komisyj ziemskich.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i art. 1 lit. a) ustawy z dnia 17 marca 1932 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 165) postanawiam co następuje:

Art. 1. Art. 32 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o zakresie działania Ministra Reform Rolnych i organizacji urzędów i komisyj ziemskich (Dz. U. R. P. Nr. 90, poz. 706) otrzymuje brzmienie następujące:

„Art. 32. Członkowie komisyj ziemskich, wymienieni w art. 5 lit. e) oraz w art. 14 lit. f), otrzymują na żądanie za udział w posiedzeniach ze Skarbu Państwa dietyienne, a jeżeli zamieszkują poza miejscowością będącą siedzibą komisji ziemskiej, również zwrot kosztów przejazdu.

Wysokość diet i kosztów przejazdu oblicza się według norm ustalonych w przepisach o należnościach za podróże służbowe funkcjonariuszów państwowych, z tem, że do członków wymienionych w art. 5 lit. e) stosują się normy, obowiązujące dla funkcjonariuszów państwowych VII grupy uposażenia, a do członków wymienionych w art. 14 lit. f) — normy, obowiązujące dla funk-

cjonariuszów państwowych VIII grupy uposażenia“.

Art. 2. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Rolnictwa i Reform Rolnych.

Art. 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w 7 dni po dniu ogłoszenia.

Poz. 780. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października 1932 r. w sprawie wyborów do izb rzemieślniczych.

Poz. 781. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października 1932 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o utworzeniu państwowego przedsiębiorstwa „Polska Poczta Telegraf i Telefon“.

Poz. 782. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października 1932 r. o amnestji z powodu wprowadzenia z dniem 1 września 1932 r. jednolitego polskiego kodeksu karnego i prawa o wykroczeniach.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i art. 1 lit. a) ustawy z dnia 17 marca 1932 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 165) postanawiam co następuje:

Art. 1. Dla upamiętnienia wprowadzenia z dniem 1 września 1932 r. jednolitego polskiego kodeksu karnego i prawa o wykroczeniach udziela się sprawcom, współwinnym i uczestnikom przestępstw, dokonanych przed dniem 1 września 1932 r., amnestji na zasadach, określonych w niniejszym rozporządzeniu.

Art. 2. Amnestja dotyczy przestępstw, należących do właściwości sądów karnych powszechnych oraz do właściwości władz administracyjnych.

Art. 3. § 1. Puszcza się w niepamięć i przebacza:

a) wszystkie wykroczenia, należące zarówno do właściwości władz administracyjnych, jak i sądowych;

b) przestępstwa skarbowe, przewidziane w art. 57 i 58 ustawy karnej skarbowej z dnia 2 sierpnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 105, poz. 609) i z dnia 18 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 34, poz. 355), jeżeli uprawiona bez upoważnienia przestrzeń gruntu nie przenosi dwudziestu metrów kwadratowych.

§ 2. Postępowanie karne w tych sprawach nie będzie wszczynane, a wszczęte będzie umorzona, przyczem jednak może być orzeczone zajęcie lub konfiskata.

Art. 4. § 1. Darowuje się niewykonane w całości lub w części kary:

a) za wykroczenia administracyjne;

b) za przestępstwa, za które orzeczono karę grzywny i karę pozbawienia wolności nie powyżej 6 miesięcy, lub jedną z tych kar.

§ 2. Darowuje się również związane z zapadłymi już orzeczeniami skutki skazania za przestępstwa, które w rozumieniu obowiązujących w chwili wejścia w życie niniejszego rozporządzenia przepisów stanowiłyby wykroczenie.

Art. 5. Kary pozbawienia wolności, orzeczone w rozmiarze powyżej 6 miesięcy, lecz nie ponad rok, łagodzi się o połowę.

Art. 6. § 1. Amnestji, przewidzianej w art. 8 — 5, nie stosuje się do przestępstw następujących:

a) przestępstw wojskowych; podżegania i pomocy do tych przestępstw; uchylania się od służby wojskowej, jeśli sprawca w tym celu opuścił granice Państwa bądź przebywał zagranicą, chyba że przed upływem 1 miesiąca od dnia ogłoszenia niniejszego rozporządzenia został ujęty lub stawił się do dyspozycji właściwej władzy celem wykonania obowiązku służby wojskowej; przestępstw, przewidzianych w art. 97 pkt. 2) i 98 pkt. 4) i 5) ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr. 46, poz. 458);

b) fałszowania pieniędzy i papierów kredytowych;

c) przestępstw skarbowych, z wyjątkiem wymienionych w art. 3 § 1 pkt. b);

d) stręczenia do nierządu oraz innego rodzaju ciągnięcia zysku z nierządu drugiej osoby;

e) przestępstw na szkodę Skarbu Państwa lub wymienionych poniżej instytucyj, popełnionych przez funkcjonariuszów urzędów państwowych i samorządowych, przedsiębiorstw państwowych i monopolu, tudzież zakładów, fundacyj, stowarzyszeń i spółek działających z udziałem finansowym Skarbu Państwa bądź korzystających z jego gwarancji lub pomocy finansowej;

f) przestępstw, popełnionych przez osoby wydane lub ulegające wydaniu państwu obcemu na zasadzie układu o ekstradycji;

g) przestępstw, ująwniających dążenie do rozpowszechnienia zasad ustroju komunistycznego lub do ułatwienia wprowadzenia takiego ustroju w Rzeczypospolitej Polskiej;

h) naruszenia przepisów o nabywaniu, posiadaniu i noszeniu broni i amunicji.

§ 2. Amnestja nie dotyczy również kar dyscyplinarnych za przewinienia służbowe.

Art. 7. § 1. W razie zbiegu przestępstwa, ulegającego amnestji z przestępstwem, amnestji nie ulegającym, kara, orzeczona z uwzględnieniem zbiegu, lub kara łączna będzie złagodzona według uznania sądu.

§ 2. Przepis powyższy nie wyłącza możliwości umorzenia postępowania sądowego co do przestępstwa, ulegającego amnestji.

Art. 8. Amnestja nie obejmuje kar dodatkowych, oraz nie stosuje się do umieszczenia w zakładach wychowawczo-poprawczych i do orzeczenia środków zabezpieczających.

Art. 9. § 1. W przypadkach, w których nie stosuje się art. 3 § 1, a nie zachodzą wyłączenia, przewidziane w art. 6, sąd może postępowanie umorzyć lub postępowania nie wszczynać, jeżeli według okoliczności danego przypadku należało-

by, jako karę zasadniczą, wymierzyć za przestępstwo karę pozbawienia wolności w rozmiarze, nie przenoszącym 6 miesięcy.

§ 2. W powyższych przypadkach sąd może postępowanie umorzyć lub postępowania nie wszczynać jedynie na wniosek lub za zgodą prokuratora, sąd zaś grodzki jedynie za zgodą prokuratora okręgowego.

Art. 10. Umorzenie w myśl niniejszego rozporządzenia toczącego się postępowania sądowego będzie uchylone, jeżeli osoba, przeciw której toczyło się postępowanie, oświadczy w ciągu 14 dni po otrzymaniu zawiadomienia o umorzeniu, że domaga się przeprowadzenia postępowania sądowego. Przepis powyższy nie dotyczy postępowania przed władzami administracyjnymi.

Art. 11. Przepisów niniejszego rozporządzenia, dotyczących umorzenia i zaniechania postępowania karnego, nie stosuje się do przestępstw, ściganych z oskarżenia prywatnego, na wniosek, z upoważnienia lub na zarządzenie.

12. Art. 12. Przepisy niniejszego rozporządzenia stosuje się do osób, które korzystały z ogólnego lub szczególnego aktu łaski jedynie wówczas i o tyle tylko, o ile poprzedni akt łaski przyznawał osobom tym ulgi w mniejszym rozmiarze.

Art. 13. Amnestję stosuje władza, przed którą toczy się postępowanie, lub władza, zarządzająca wykonanie orzeczenia, o ile jej nie zastosowano już przy wydaniu orzeczenia.

Art. 14. § 1. W sprawach, należących do właściwości sądów okręgowych, rozstrzyganie wątpliwości, dotyczące zastosowania amnestji, stosowanie amnestji w razie zbiegu przestępstw (art. 7), jeśli jej nie zastosowano w wyroku, oraz stosowanie amnestji w przypadkach, przewidzianych w art. 9, następuje na posiedzeniu niejawnem tego sądu, który wydał wyrok, ulegający wykonaniu, lub który ma sprawę w swoim rozpoznaniu.

§ 2. Na postanowienia te służy zażalenie do bezpośrednio wyższej instancji w ciągu dni siedmiu od daty doręczenia odpisu postanowienia. Przepisy kodeksu postępowania karnego o zażaleaniach będą tu odpowiednio stosowane.

Art. 15. W postępowaniu przed władzami administracyjnymi stosuje się odpowiednio art. 14 § 1, przyczem zażalenie rozstrzyga ostatecznie władza, bezpośrednio przełożona nad władzą, zarządzającą wykonanie orzeczenia.

Art. 16. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrom: Sprawiedliwości, Spraw Wewnętrznych i Skarbu.

Art. 17. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Poz. 783. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października 1932 r. o warunkach uprawnień do holowania statków w polskich portach morskich.

Poz. 784. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października 1932 r. o premjowaniu pojazdów mechanicznych.

Poz. 785. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października 1932 r. w sprawie sprzedaży placu państwowego w Nowojelni.

Poz. 786. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października 1932 roku o sprzedaży gruntu państwowego w gminie Blizne w powiecie warszawskim.

Poz. 787. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października 1932 r. o zbyciu i zamianie niektórych gruntów państwowych.

Poz. 788. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października 1932 r. o zezwoleniu na obciążenie nieruchomości państwowej w Warszawie Nr. hip. 556 prawem wido-ku i światła na rzecz sąsiedniej nieruchomości.

z 27 października Nr. 92. Rok 1932

Poz. 789. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października 1932 r. o granicy morskiej Państwa.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i art. 1 lit. a) ustawy z dnia 17 marca 1932 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 165) postanawiam co następuje:

Art. 1. Granicę wód terytorjalnych Państwa tworzy linia biegnąca równolegle do linii wybrzeża i do granicy wód wewnętrznych w odległości 3 mil morskich do punktu pod 54°28' szerokości północnej i 18°40'30" długości wschodniej od Greenwich. Od tego punktu wprost na zachód do punktu leżącego na wybrzeżu pod 54°27'51" szerokości północnej i 18°34' długości wschodniej od Greenwich.

Art. 2. Zatoka Pucka, zamknięta linią łączącą Cypel Helski z Cyplem Radłowskim, stanowi wody wewnętrzne Państwa.

Art. 3. W odległości sześciu mil morskich od linii wybrzeża i równolegle do niej aż do punktu położonego pod 54°30' szerokości północnej i pod 18°45' długości wschodniej od Greenwich, jak to jest uwidocznione na mapie, dołączonej do niniejszego rozporządzenia, biegnie granica wód pasa przyległego, w którym Państwu przysługuje wykonywanie praw zwierzchniczych w zakresie obrony wybrzeża.

Art. 4. Wody przybrzeżne polskiego obszaru celnego są ograniczone linią równoległą do linii wybrzeża i do granicy wód wewnętrznych tegoż obszaru w odległości 6 mil morskich bez ujmy dla dalej idących uprawnień wypływających z postanowień umów międzynarodowych.

Art. 5. Prawa zwierzchnicze, wykonywane przez Państwo na jego wodach terytorjalnych, na pasie przyległym oraz na wodach przybrzeżnych polskiego obszaru celnego, są w tym samym stopniu wykonywane w przestrzeni powietrznej, leżącej nad temi wodami oraz pod ich powierzchnią.

Art. 6. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Spraw Zagranicznych, Ministrowi Spraw Wewnętrznych, Ministrowi Spraw Wojskowych, Ministrowi Skarbu i Ministrowi Przemysłu i Handlu każdemu we właściwym zakresie działania i w porozumieniu z innymi zainteresowanymi ministrami.

Art. 7. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie piętnastego dnia od dnia ogłoszenia.

Poz. 790. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 października 1932 r. o komisjach dyscyplinarnych i postępowaniu dyscyplinarnem przeciwko funkcjonariuszom państwowym.

Na podstawie art. 2, 3, 4, 7 i 10 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 7 października 1932 r. o organizacji komisji dyscyplinarnych i postępowaniu dyscyplinarnem przeciwko funkcjonariuszom państwowym (Dz. U. R. P. Nr. 87, poz. 738) zarządza się co następuje:

Rozdział I.

KOMISJE DYSCYPLINARNE. RZECZNYCY DYSCYPLINARNI. OBRONA.

Skład i właściwość komisji dyscyplinarnych.

§ 1. Każda komisja dyscyplinarna składa się z przewodniczącego, jego zastępców i członków, powoływanych i odwoływanych przez właściwą władzę naczelną z grona urzędników i niższych funkcjonariuszów tej władzy, przy której ustanowiono komisję.

O ile poszczególnej komisji dyscyplinarnej powierzono w myśl art. 1 ust. 3 i 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7-go października 1932 r. o organizacji komisji dyscyplinarnych i postępowaniu dyscyplinarnem przeciwko funkcjonariuszom państwowym (Dz. U. R. P. Nr. 87, poz. 738) orzekanie w sprawach dyscyplinarnych funkcjonariuszów innej władzy lub szkoły, wówczas właściwa władza naczelną powołuje potrzebną ilość członków z grona funkcjonariuszów tej władzy lub szkoły.

W skład komisji dyscyplinarnej dla funkcjonariuszów szkół, wymienionych w art. 1 ust. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 87, poz. 738) wchodzić mogą profesorowie tej szkoły lub tych szkół, dla których komisja jest utworzona.

W skład komisji dyscyplinarnych w dziale Ministerstwa Spraw Wojskowych mogą wchodzić oficerowie służby czynnej.

W skład komisji dyscyplinarnych dla funkcjonariuszów zarządu sprawiedliwości wchodzić mogą sędziowie i prokuratorzy, zatrudnieni w okręgu służbowym tej władzy, przy której komisja została utworzona.

§ 2. Pierwszą instancją, orzekającą w sprawach dyscyplinarnych, są:

1) komisje dyscyplinarne, czynne przy władzach, podległych bezpośrednio władzy naczelnej lub przy szkołach, wymienionych w § 1 ust.

3 — dla urzędników i niższych funkcjonariuszów, pełniących służbę przy tych władzach i władzach im podległych, lub szkołach oraz dla urzędników i niższych funkcjonariuszów władz, lub szkół, których sprawy dyscyplinarne przekazano w myśl art. 1 ust. 3 i 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 87, poz. 738). Orzecznictwu komisji dyscyplinarnych przy władzach bezpośrednio podległych władzy naczelnej nie podlegają kierownicy tych władz oraz urzędnicy, zajmujący inne stanowiska służbowe, które oznacza właściwa władza naczelna;

2) komisje dyscyplinarne, czynne przy władzach naczelnych — dla urzędników i niższych funkcjonariuszów tych władz, dla urzędników, wyłączonych z pod orzecznictwa komisji dyscyplinarnych przy władzach bezpośrednio podległych władzy naczelnej oraz dla urzędników i niższych funkcjonariuszów państwowych, których sprawy dyscyplinarne przekazano w myśl art. 1 ust. 3 powołanego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 października 1932 r.

Drugą instancją dla spraw dyscyplinarnych są odwoławcze komisje dyscyplinarne, czynne przy właściwych władzach naczelnych.

§ 3. Właściwość komisji zależy od miejsca pełnienia służby i rodzaju zajmowanego stanowiska w chwili wdrożenia przeciw funkcjonariuszowi postępowania dyscyplinarnego, również wtedy, gdy chodzi o przewinienie służbowe w czasie pełnienia obowiązków w innym dziale zarządu państwowego, lub w czasie podlegania innym przepisom służbowym, o ile stosunek służbowy miał charakter publiczno-prawny. W tych przypadkach należy przewinienie oceniać przede wszystkim według tych przepisów służbowych, którym obwiniony podlegał w chwili popełnienia czynu, albo dopuszczenia się zaniechania lub zaniedbania, sprzeciwiającego się jego obowiązkowi.

Komisją dyscyplinarną, właściwą w sprawach przeciwko funkcjonariuszom w stanie spoczynku, jest ta komisja, która była właściwa w chwili ustąpienia funkcjonariusza ze służby czynnej.

W razie współobwinienia o naruszenie obowiązków służbowych kilku funkcjonariuszów tego samego działu zarządu państwowego, z których jeden podlega komisji dyscyplinarnej przy władzy, podlegającej bezpośrednio władzy naczelnej, inni zaś komisji dyscyplinarnej przy władzy naczelnej — wszyscy uczestnicy podlegają właściwości komisji dyscyplinarnej przy władzy naczelnej.

Jeżeli komisja dyscyplinarna, ustanowiona przy władzy, podlegającej bezpośrednio władzy naczelnej, nie rozporządza chwilowo ilością członków, potrzebną do utworzenia kompletu orzekającego, właściwa władza naczelna przekazuje sprawę innej komisji dyscyplinarnej.

Spory o właściwość rozstrzyga władza naczelna.

Spory o właściwość między komisjami w różnych działach zarządu państwowego rozstrzyga Prezes Rady Ministrów.

§ 4. Komisje dyscyplinarne obradują, postanawiają i orzekają w kompletach orzekających, złożonych z przewodniczącego komisji, lub jego zastępcy i dwóch członków. Przewodniczącego i członków do kompletu orzekającego wyznacza przewodniczący komisji.

Przewodniczący kompletu winien posiadać wykształcenie prawnicze.

Do kompletu orzekającego powinien należeć, jako członek, co najmniej jeden funkcjonariusz tej samej kategorii i rodzaju służby, do których należy funkcjonariusz, odpowiadający dyscyplinarnie przed danym kompletem.

Przepis ustępu poprzedniego nie ma zastosowania w postępowaniu przed komisją odwoławczą.

Do kompletu utworzonego dla spraw dyscyplinarnych funkcjonariuszów innej władzy bądź szkoły, wchodzi jeden lub dwóch członków komisji, powołanych w myśl § 1 ust. 2.

Obowiązki i prawa rzeczników dyscyplinarnych.

§ 5. Obowiązkiem rzecznika dyscyplinarnego jest przy przeprowadzaniu postępowania dyscyplinarnego stać na straży dobra służby, ściśle go wykonywania obowiązków służbowych przez funkcjonariuszów państwowych, oraz godności i powagi zajmowanego przez nich stanowiska służbowego.

Komisja dyscyplinarna wydaje każde postanowienie i orzeczenie nie inaczej, jak po wysłuchaniu zdania rzecznika dyscyplinarnego; przy naradach i głosowaniu kompletu orzekającego rzecznik nie może być obecny.

Rzecznicy dyscyplinarni, działając w ściślejszej zależności od swych władz przełożonych, mają obowiązki:

- 1) uczestniczenia we wszystkich posiedzeniach komisji dyscyplinarnych;
- 2) stawiania w razie potrzeby wniosków o wezwanie świadków i biegłych i przeprowadzenie innych dowodów;
- 3) donoszenia władzy przełożonej o wszystkich przypadkach przewinień służbowych, które doszły do ich wiadomości w toku postępowania dyscyplinarnego;
- 4) brania udziału w dochodzeniach dyscyplinarnych na zlecenie władzy.

Rzecznika dyscyplinarnego przy komisji niższej instancji może zastąpić w razie potrzeby rzecznik dyscyplinarny przy komisji wyższej instancji; również rzecznika dyscyplinarnego w wyższej instancji może zastąpić w razie potrzeby rzecznik dyscyplinarny przy komisji niższej instancji. O zastępstwie decyduje władza naczelna.

Utrata zdolności do pełnienia funkcji członka komisji dyscyplinarnej i rzecznika dyscyplinarnego.

§ 6. Gdy w stanowisku służbowym funkcjonariuszów powołanych na członków komisji dyscyplinarnej, lub wyznaczonych na rzeczników

dyscyplinarnych i ich zastępców, zajdzie zmiana, wskutek której odpadają warunki do ich powołania, względnie wyznaczenia — funkcjonariusze ci ustępują.

W czasie trwania postępowania sądowo-karnego lub dyscyplinarnego, toczącego się przeciw funkcjonariuszowi, nie można powoływać go do żadnej czynności urzędowej w komisji dyscyplinarnej. Gdy postępowanie takie zakończy się ukaraniem funkcjonariusza, traci on stanowisko rzeczownika dyscyplinarnego bądź członka komisji dyscyplinarnej.

Funkcjonariusza karanego dyscyplinarnie, o ile nie zachodzi przypadek, przewidziany w § 24 ust. 5 — nie można powoływać na członka komisji dyscyplinarnej, ani wyznaczać go na rzeczownika dyscyplinarnego lub jego zastępcę.

Obowiązki i prawa obrońcy. Obrońca z urzędu.

§ 7. Obrońca ma obowiązek przytoczyć w obronie wszystkie okoliczności, które uważa w tym celu za konieczne i przydatne i zastosować przewidziane w rozporządzeniu niniejszem środki obrony. Jest on obowiązany zachować w tajemnicy wszystkie poufne informacje, udzielone mu w związku z obroną.

Obrońcy winna władza udzielić urlopu, odpowiednio potrzebnego do spełnienia tych czynności.

O ile postępowanie dyscyplinarne toczy się poza siedzibą służbową funkcjonariusza, występującego w charakterze obrońcy, przysługuje mu prawo do zwrotu kosztów podróży i diet na tych samych zasadach, jak przy podróżach służbowych.

Na prośbę obwinionego, zgłoszoną najpóźniej na 7 dni przed terminem rozprawy, władza, przy której jest czynna komisja dyscyplinarna, przydaje obwinionemu z grona podwładnych sobie urzędników obrońcę z urzędu, jeżeli nie przybrał sobie obrońcy z wyboru.

Funkcjonariuszowi państwowemu, pełniącemu obowiązki służbowe wolno nie podjąć się obrony, z wyjątkiem przypadku ustanowienia go obrońcą z urzędu. Nie wolno mu przyjmować wynagrodzenia za spełnianie czynności obrońcy.

R o z d z i a ł II.

POSTĘPOWANIE DYSCYPLINARNE.

Obowiązek strzeżenia tajemnicy w postępowaniu dyscyplinarnym.

§ 8. Całe postępowanie dyscyplinarne powinno być otoczone jak najściślejszą tajemnicą.

Szczegółów z postępowania dyscyplinarnego nie wolno podawać do publicznej wiadomości.

Postanowienia i orzeczenia komisji dyscyplinarnych można ogłaszać jedynie za zezwoleniem władzy naczelnej.

Wdrożenie postępowania. Dochodzenia.

§ 9. Władza służbowa lub przełożona władza wyższa w razie dostrzeżenia lub otrzymania wiadomości o naruszeniu obowiązków służbowych przez podwładnego funkcjonariusza państwowego, po wstępnym zbadaniu sprawy, o ile dopatruje się w naruszeniu obowiązków występku służbowego, — wdraża postępowanie dyscyplinarne, o czem zawiadamia funkcjonariusza.

§ 10. Jeżeli stan sprawy tego wymaga, władza po wdrożeniu postępowania dyscyplinarnego zarządza przeprowadzenie dochodzeń i w razie potrzeby wyznacza w tym celu jednego, lub więcej podległych jej urzędników.

W każdym stadium dochodzeń władza, która wdrożyła postępowanie dyscyplinarne, może je umorzyć.

O umorzeniu postępowania należy zawiadomić obwinionego.

Prowadzący dochodzenia przesłuchuje świadków, a w razie potrzeby biegłych i bada wszystkie okoliczności potrzebne do wyjaśnienia sprawy, jako też zbiera środki dowodowe.

Prowadzący dochodzenia przy przesłuchaniu świadków uprzedza, że złożenie fałszywego zeznania jest przestępstwem, zagrożonem karą, przewidzianą w kodeksie karnym.

Prowadzący dochodzenia sporządza z przebiegu przesłuchania protokół, zawierający dokładne oznaczenie miejsca i czasu przesłuchania, imię i nazwisko świadka lub biegłego, jego zeznania i oświadczenia z możliwą dokładnością oraz stwierdzenie, że świadka lub biegłego uprzedzono o grożącej mu odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania. Protokół podpisuje prowadzący dochodzenie i świadek (biegły). Przed podpisaniem protokołu należy go odczytać i zaznaczyć to w protokole.

Prowadzący dochodzenia może się zwrócić o współdziałanie w dochodzeniach do władz administracyjnych i policyjnych.

Prowadzący dochodzenia winien dać obwinionemu zarówno w czasie dochodzeń, jak i po ich zakończeniu, sposobność wypowiedzenia się tak co do wszystkich punktów obwinienia, jak również co do wyniku dochodzeń, jednakże odmowa, lub fizyczna niemożność wypowiedzenia się ze strony obwinionego nie wstrzymuje dochodzeń.

Prowadzący dochodzenia nie może zasiadać w komplecie orzekającym, pełnić funkcji obrońcy, lub być powołanym do innej czynności w postępowaniu dyscyplinarnym. Pozatem podlega on postanowieniom § 6.

§ 11. Wynik dochodzeń otrzymuje w drodze służbowej władza, przy której istnieje właściwa komisja dyscyplinarna. Władza ta, po ewentualnem uzupełnieniu dochodzeń, zarządza przez rzeczownika dyscyplinarnego przygotowanie wniosku o ukaranie — jeśli dopatruje się w naruszeniu obowiązków występku służbowego, w przeciwnym razie umarza postępowanie dyscyplinarne przy przestrzeganiu przepisu § 10 ust. 3. W przypadkach objętych art. 1 ust. 3 i 4 rozpo-

rządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 87, poz. 738) właściwa do umarzania jest tylko władza przełożona nad funkcjonariuszem.

§ 12. Jeżeli naruszenie obowiązku służbowego posiada cechy czynu karalnego, ściganego z urzędu w drodze sądowej, władza czyni doniesienie karne po uprzednim wstępnym zbadaniu sprawy i jeżeli uważa, że wyniki dochodzeń nie są uzależnione od wyników postępowania sądowo-karnego — prowadzi postępowanie dyscyplinarne wedle postanowień § 9 — 11. W przeciwnym razie zawiesza to postępowanie najdalej do prawomocnego ukończenia postępowania sądowo-karnego.

Wniesienie oskarżenia.

§ 13. Rzecznik dyscyplinarny sporządza wniosek o ukaranie i przesyła go wraz z aktami do przewodniczącego komisji dyscyplinarnej.

Wniosek o ukaranie winien zawierać:

- a) imię i nazwisko, stanowisko służbowe, siedzibę urzędową, oraz inne dane osobowe oskarżonego,
- b) dokładne określenie zarzucanego czynu ze wskazaniem czasu, miejsca i innych okoliczności jego popełnienia, oraz powołanie naruszonego tym czynem przepisu,
- c) wymienienie proponowanej kary dyscyplinarnej,
- d) uzasadnienie oskarżenia.

Wniosek w razie potrzeby winien zawierać wykaz świadków i biegłych, których wezwania na rozprawę żąda rzecznik dyscyplinarny, oraz winny być wskazane inne dowody, których przeprowadzenie na rozprawie dyscyplinarnej rzecznik uważa za niezbędne.

§ 14. Komisja dyscyplinarna postanawia, czy należy rozpisać rozprawę, czy też koniecznym jest jeszcze uzupełnienie dochodzeń i w jakim kierunku i przekazuje sprawę przewodniczącemu komisji, bądźto celem rozpisania rozprawy, bądź też celem zwrócenia się do władzy, przy której komisja jest czynna, o uzupełnienie dochodzeń we wskazanym kierunku.

Komisja dyscyplinarna może tylko wtedy zawiesić swoje postępowanie do czasu prawomocnego zakończenia postępowania sądowo-karnego, — jeżeli orzeczenie komisji dyscyplinarnej jest ściśle uzależnione od wyroku sądu karnego.

W razie cofnięcia przez rzecznika wniosku o ukaranie przed rozpoczęciem rozprawy dyscyplinarnej — przewodniczący komisji przesyła akta sprawy władzy, która umarza postępowanie dyscyplinarne przy zastosowaniu przepisu § 10 ust. 3.

Rozprawa dyscyplinarna.

§ 15. Przewodniczący komisji dyscyplinarnej wyznacza dzień rozprawy dyscyplinarnej, wzywa oskarżonego z równoczesnym doręczeniem mu wniosku rzecznika o ukaranie, oraz udziela

do wiadomości listę członków kompletu orzekającego. Równocześnie zawiadamia o dniu rozprawy dyscyplinarnej rzecznika dyscyplinarnego, któremu również doręcza listę członków kompletu orzekającego, oraz zawiadamia obrońcę.

Komisja dyscyplinarna może, a w przypadkach wskazanych w § 13 ust. 3 winna wezwać do rozprawy dyscyplinarnej także świadków i biegłych.

Pomiędzy doręczeniem wniosku rzecznika obwinionemu, a terminem rozprawy powinno upłynąć co najmniej 14 dni.

§ 16. Po otrzymaniu wezwania na rozprawę oskarżony i jego obrońca mogą, najpóźniej na 7 dni przed terminem rozprawy, wnieść do komisji dyscyplinarnej o wezwanie na rozprawę innych osób oraz sprowadzenie innych dowodów, prócz wskazanych przez rzecznika dyscyplinarnego; mogą również przeglądać akta sprawy z wyjątkiem protokółów posiedzeń niejawnych i sporządzać potrzebne odpisy.

Rzecznik dyscyplinarny i oskarżony oraz jego obrońca mają prawo w ciągu trzech dni po doręczeniu im listy członków kompletu orzekającego przedstawić komisji dyscyplinarnej wnioski o wyłączenie członków kompletu z uzasadnieniem powodu.

§ 17. Rozprawę dyscyplinarną należy w miarę możliwości przeprowadzić w jednym ciągu, z uwzględnieniem koniecznych przerw, można jednak uchwałą kompletu z ważnych powodów rozprawę odroczyć.

Rozprawa dyscyplinarna odbywa się wyłącznie przy udziale osób niniejszym rozporządzeniem uprawnionych do udziału w sprawie.

W przypadku nieusprawiedliwionego niestawiennictwa oskarżonego rozprawa dyscyplinarna może być przeprowadzona bez dopuszczenia obrońcy do rozprawy.

§ 18. Rozprawą kieruje przewodniczący, który przestrzega porządku wyjaśnień, replik, uwag, oraz czuwa nad formalnym i rzeczowym biegiem postępowania.

Rozprawę dyscyplinarną rozpoczyna się odczytaniem wniosku o ukaranie, poczem następuje przesłuchanie oskarżonego, wezwanych świadków i biegłych, oraz w miarę potrzeby odczytanie protokółów dochodzeń, jak również innych ważniejszych dla sprawy akt i dokumentów.

Oskarżonemu i rzecznikowi dyscyplinarnemu służy prawo wypowiedzenia się co do poszczególnych środków dowodowych i odwodowych, oraz stawiania pytań świadkom i biegłym za zezwoleniem przewodniczącego.

Przewodniczący kompletu uprzedza świadków, że złożenie fałszywego zeznania przed komisją dyscyplinarną jest przestępstwem, zagrożonym karą w kodeksie karnym.

Po zamknięciu postępowania dowodowego następują wywody i wnioski rzecznika dyscyplinarnego, tudzież oskarżonego i jego obrońcy.

Stronie oskarżonej w każdym przypadku służy ostatni głos.

Orzeczenie.

§ 19. Komisja dyscyplinarna może przy rozstrzyganiu sprawy opierać się tylko na tych faktach i okolicznościach, które ujawniono na rozprawie dyscyplinarnej i na ich podstawie wydaje orzeczenie według swego przekonania.

Komisja dyscyplinarna wydaje orzeczenie, w którym albo uwalnia funkcjonariusza od zarzutu popełnienia występku służbowego, albo uznaje go winnym. W tym ostatnim przypadku komisja dyscyplinarna orzeka karę dyscyplinarną.

§ 20. Narada i głosowanie kompletu orzekającego przy rozstrzyganiu sprawy są poufne.

Sentencję orzeczenia sporządza się na piśmie, które podpisują przewodniczący i członkowie kompletu.

Sentencję tę ogłasza stronom przewodniczący zaraz po naradzie i głosowaniu.

Odpis orzeczenia, które powinno być przygotowane w ciągu dni 8 po ogłoszeniu sentencji, doręcza się rzecznikowi dyscyplinarnemu i oskarżonemu.

Orzeczenie powinno zawierać:

- a) dzień wydania orzeczenia,
- b) wymienienie komisji dyscyplinarnej oraz nazwisk przewodniczącego, członków kompletu orzekającego, protokółanta i rzecznika dyscyplinarnego,
- c) wymienienie imienia, nazwiska, stanowiska służbowego i siedziby urzędowej oskarżonego,
- d) przedmiot oskarżenia,
- e) sentencję orzeczenia;
- f) uzasadnienie orzeczenia.

Z przebiegu rozprawy dyscyplinarnej sporządza się protokół, w którym zapisać należy datę, miejsce rozprawy, nazwiska przewodniczącego i członków kompletu orzekającego oraz protokółanta, stron i obrońcy, oraz dokładne streszczenie przebiegu rozprawy.

Protokół podpisują przewodniczący kompletu orzekającego i protokółant.

Odwwołanie.

§ 21. Od orzeczenia komisji dyscyplinarnej pierwszej instancji przysługuje prawo wniesienia odwołania w ciągu 8 dni po dniu doręczenia odpisu orzeczenia — na ręce przewodniczącego komisji dyscyplinarnej, który je bezzwłocznie przesyła wraz z właściwymi aktami do odwoławczej komisji dyscyplinarnej.

Odwwołanie odracza wykonanie orzeczenia.

Odwwołanie może dotyczyć całości orzeczenia, lub jego części.

Odwwołanie od orzeczenia w przedmiocie winy uważa się za zwrócone także przeciwko orzeczeniu o karze.

Rzecznik dyscyplinarny i oskarżony mogą cofnąć odwołanie do chwili rozpoczęcia rozprawy w komisji odwoławczej.

§ 22. Komisja odwoławcza wydaje postanowienia w przypadkach:

1) gdy odwołanie jest spóźnione, lub wniesione przez osobę nieuprawnioną,

2) gdy uzna za potrzebne uzupełnienie dochodzeń.

W pierwszym przypadku komisja odwoławcza odrzuca odwołanie, a w drugim odnosi się do władzy o uzupełnienie dochodzeń we wskazanym kierunku.

We wszystkich innych przypadkach instancja odwoławcza przeprowadza rozprawę dyscyplinarną i wydaje orzeczenie, stosując analogiczne postanowienia o rozprawie dyscyplinarnej i orzekaniu w I instancji.

Umorzenie postępowania w razie śmierci obwinionego. Postępowanie dyscyplinarne w razie rozwiązania stosunku służbowego.

§ 23. Wskutek śmierci obwinionego postępowanie dyscyplinarne bez względu na stadium, w którym się znajduje, podlega umorzeniu, winno być jednak przeprowadzone na żądanie małżonka, krewnego wstępnego lub zstępnego, albo rodzeństwa zmarłego.

Rozwiązanie stosunku służbowego nie powoduje umorzenia postępowania dyscyplinarnego.

Wykonanie orzeczenia.

§ 24. Orzeczenia komisji dyscyplinarnych, wydane w pierwszej instancji, a nie zaskarżone w terminie przepisany, stają się prawomocne z upływem tego terminu, orzeczenia zaś odwoławczych komisji dyscyplinarnych — niezwłocznie po ogłoszeniu sentencji.

Prawomocne orzeczenia dyscyplinarne podlegają wykonaniu przez właściwe władze.

W tym celu przewodniczący komisji dyscyplinarnej przesyła władzy, przy której istnieje komisja, odpis orzeczenia dyscyplinarnego, stwierdzając prawomocność orzeczenia. Na żądanie władzy komisja dyscyplinarna przesyła jej również akta przeprowadzonego postępowania dyscyplinarnego.

Odpis orzeczenia dyscyplinarnego dołącza się do akt osobowych, a karę dyscyplinarną wpisuje się do wykazu służbowego.

Po upływie 10 lat od daty uprawomocnienia się orzeczenia dyscyplinarnego, z wyjątkiem orzeczeń skazujących na karę przeniesienia w stan spoczynku i na karę wydalenia ze służby, władza naczelna może, na prośbę skazanego, jeśli tenże w ciągu tego okresu nie był ponownie karany dyscyplinarnie, zarządzić sporządzenie dla niego nowego wykazu służbowego, z opuszczeniem wzmianki o karze dyscyplinarnej.

Wznowienie.

§ 25. Na prośbę funkcjonariusza, skazanego prawomocnie na karę dyscyplinarną, lub w razie jego śmierci na prośbę małżonka, krewnego wstępnego lub zstępnego albo rodzeństwa, można wznowić postępowanie nawet po wykonaniu kary, o ile osoby te przedstawiają takie nowe fakty i środki dowodowe, nieznane w poprzednim postępowaniu, które same przez się, lub w związku

z faktami poprzednio ustalonymi i dowodami poprzednio zebranymi, mogą spowodować uwolnienie od zarzutu, albo orzeczenia kary łagodniejszej, niż wydalenie ze służby.

Na wniosek rzecznika dyscyplinarnego może nastąpić wznowienie postępowania dyscyplinarnego na niekorzyść obwinionego, jeżeli umorzenie sprawy, albo wydanie orzeczenia nastąpiło wskutek przestępstwa.

Prośbę względnie wniosek o wznowienie postępowania dyscyplinarnego wnosić należy do odwoławczej komisji dyscyplinarnej, która rozstrzyga o wznowieniu.

Prośbę o wznowienie postępowania dyscyplinarnego w myśl ust. 1 należy wnosić w ciągu 30 dni od dnia, w którym funkcjonariusz, a w razie jego śmierci — osoby, wymienione w ust. 1, powzięły wiadomość o przyczynie uzasadniającej wznowienie.

W razie dopuszczenia wznowienia postępowania dyscyplinarnego władza może wstrzymać wykonanie kary.

Wznowione postępowanie dyscyplinarne toczy się przed komisją dyscyplinarną I instancji, która w razie potrzeby może spowodować uzupełnienie lub przeprowadzenie nowych dochodzeń, poczem przekazuje sprawę do rozprawy dyscyplinarnej.

Powołaniami do rozstrzygania o wznowieniu (ust. 3) i przeprowadzenia wznowionego postępowania (ust. 6) są komisje właściwe w myśl § 2 i 3 w chwili wniesienia prośby, względnie wniosku o wznowienie.

Jeżeli funkcjonariusza, na którego korzyść wznowione zostało postępowanie dyscyplinarne, uznano winnym ponownie, nie można orzec kary surowszej od nałożonej poprzednio.

O ile wskutek wznowienia postępowania dyscyplinarnego uwolniono funkcjonariusza, albo nałożono na niego łagodniejszą karę dyscyplinarną — Skarb Państwa obowiązany jest zwrócić mu, lub w razie jego śmierci, członkom jego rodziny, uprawnionym do zaopatrzenia wdowiego, lub sierociego, to, co funkcjonariusz lub wymienieni członkowie rodziny wskutek poprzedniego skazania stracili z dochodów służbowych lub zaopatrzenia.

Ustalanie jednolitych zasad postępowania władz i rzeczników dyscyplinarnych.

§ 26. Prezes Rady Ministrów ustala jednolite zasady postępowania władz i rzeczników dyscyplinarnych w zakresie postępowania dyscyplinarnego we wszystkich działach zarządu państwowego i udziela władzom dyscyplinarnym za pośrednictwem władz naczelnych odpowiednich wskazówek i opinii.

Władze, podlegające bezpośrednio władzy naczelnej, winne zawiadamiać władzę naczelną o każdej wszczętej sprawie dyscyplinarnej, oraz składać jej co miesiąc sprawozdania o stanie spraw dyscyplinarnych.

Władze naczelne zawiadamiają Prezesa Rady Ministrów o każdej sprawie, wszczętej

w komisji dyscyplinarnej przy władzy naczelnej, oraz przesyłają mu kwartalne wykazy sumaryczne i roczne szczegółowe, na ustalonych przez Prezesa Rady Ministrów formularzach, obejmujące sprawy toczące się we wszystkich komisjach dyscyplinarnych.

Organem pracy Prezesa Rady Ministrów w sprawach, objętych niniejszym paragrafem, jest naczelný rzecznik dyscyplinarny, którego Prezes Rady Ministrów wyznacza z pośród podległych sobie urzędników. W wykonaniu swoich funkcji naczelný rzecznik dyscyplinarny może w szczególności udzielać rzecznikom dyscyplinarnym ogólnych wskazówek, oraz — na zlecenie Prezesa Rady Ministrów wydane w porozumieniu z właściwą władzą naczelną — wstępować w poszczególnych sprawach dyscyplinarnych w miejsce właściwego rzecznika dyscyplinarnego.

Doręczenia, terminy.

§ 27. Wszelkie doręczenia, które mają nastąpić według rozporządzenia niniejszego, są ważne i powodują bieg terminów, o ile skuteczne są do rąk własnych obwinionego (oskarżonego), dorosłego domownika, bądź obrońcy, tudzież do rąk rzecznika dyscyplinarnego lub jego zastępcy.

O ile doręczenie nie może być dokonane do rąk obwinionego (oskarżonego), dorosłego domownika lub obrońcy, — to za doręczenie uważa się złożenie pisma u władzy służbowej obwinionego.

Bieg terminu rozpoczyna się z dniem następnym po doręczeniu. Niedziela i dni świąteczne nie wstrzymują ani rozpoczęcia, ani biegu terminu. O ile koniec terminu przypada na niedzielę, lub dzień świąteczny, kończy się termin następnego dnia powszedniego.

Dzień nadania zażalenia i odwołania na pocztę uważa się za dzień ich wniesienia.

Zażalenia i odwołania wnosi się do tej władzy względnie komisji dyscyplinarnej, która wydała decyzję w I instancji.

Przywrócenie terminu.

§ 28. W razie uchybienia terminu do wniesienia zażalenia lub odwołania — instancja odwoławcza może na prośbę obwinionego przywrócić termin, o ile obwiniony wykaże, że niezależnie od jego woli i winy okoliczności nie pozwoliły mu dotrzymać terminu.

Prośbę o przywrócenie terminu z równoczesnym złożeniem odwołania lub zażalenia wnosić należy do właściwej władzy, względnie komisji I instancji, która przesyła ją z wnioskiem rzecznika dyscyplinarnego do władzy rozstrzygającej, względnie komisji odwoławczej.

Koszty postępowania dyscyplinarnego.

§ 29. Koszty postępowania dyscyplinarnego ponosi w razie uwolnienia oskarżonego Skarb

Państwa, a w przypadku prawomocnego nałożenia kary dyscyplinarnej — skazany.

Wydatki w toku postępowania wykiada władza, przed którą toczy się postępowanie, a wydatki w postępowaniu przed komisją dyscyplinarną — władza, przy której istnieje komisja dyscyplinarna.

Do kosztów postępowania należą:

- a) wydatki na doręczenie wezwań i innych pism,
- b) należności świadków i biegłych,
- c) koszty podróży i diety obrońcy.

Decyzję o obowiązku zwrotu kosztów postępowania i ich wysokości wydaje po uprawnieniu się orzeczenia skazującego władza, przy której istnieje komisja dyscyplinarna I-ej instancji.

Władza może w przypadkach wyjątkowych z urzędu lub na wniosek komisji dyscyplinarnej uwolnić skazanego w całości, lub w części od zwrotu kosztów zależnie od wymiaru kary, lub jeżeli uzna, że uiszczenie ich byłoby zbyt uciążliwe dla niego, lub najbliższej rodziny, będącej na jego utrzymaniu.

Przeciwko decyzjom wydanym w myśl ust. 4 i 5 przez władzę podlegającą bezpośrednio władzy naczelnej, przysługuje funkcjonariuszowi prawo wniesienia zażalenia do władzy naczelnej w terminie 8 dni.

Koszty postępowania dyscyplinarnego ulegają ściągnięciu w trybie administracyjnym.

Obwinionemu, którego uwolniono od winy i kary, zwrócić należy koszty podróży na rozprawę dyscyplinarną.

R o z d z i a ł III.

POSTANOWIENIA OGÓLNE I KOŃCOWE.

§ 30. W postępowaniu dyscyplinarnym winny być w uzupełnieniu postanowień niniejszego rozporządzenia analogicznie stosowane postanowienia, objęte kodeksem postępowania karnego (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 83, poz. 725) w art. 41 § 1 i 2, art. 42, art. 43, art. 44, art. 45 § 1, art. 46, art. 59, art. 92, art. 98—99, art. 101, art. 103—104, art. 106—107, art. 108, art. 110—114, art. 116, art. 117 § 2, art. 124—126, art. 132, art. 134—138, art. 140, art. 304—308, art. 310—311, art. 315, art. 330, art. 331 § 1, art. 336—338, art. 342, art. 348—353, art. 359, art. 361—363, art. 364 § 1, art. 365—366, art. 373—374, art. 376, art. 379—380, art. 497, art. 499, art. 500 pkt. a) i b), art. 501 pkt. a), b), d), art. 588 § 1, 2, 3, 4, oraz art. 141 z tą zmianą, że do biegłych i tłumaczy winny być stosowane w miejsce postanowień, cytowanych w § 1 tegoż artykułu, postanowienia art. 98, 107, 116 i 117 § 2.

§ 31. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Prezesowi Rady Ministrów i innym ministrom we właściwym każdemu z nich zakresie działania.

§ 32. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 listopada 1932 r.

Poz. 791. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 października 1932 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 listopada 1929 r. o zakładach naukowych i egzaminach szkolnych, wystarczających do osiągnięcia stanowiska urzędniczego w państwowej służbie cywilnej.

Poz. 792. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 października 1932 r. o wyłączności nazwy „Policja“.

Na podstawie art. 2 i 153 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 roku o Policji Państwowej (Dz. U. R. P. z 1931 roku Nr. 5, poz. 27) zarządza się co następuje:

§ 1. Dla organów, które używają nazwy „Policja“ i „policyjny“ — a którym w myśl art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o Policji Państwowej (Dz. U. R. P. z 1931 r. Nr. 5, poz. 27) nazwa ta nie przysługuje, ustala się nazwę „Straż“.

§ 2. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Poz. 793. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 26 września 1932 roku w sprawie zmian w rozporządzeniu Ministra Reform Rolnych z dnia 31 października 1927 r. o tworzeniu gospodarstw wzorowych przy parcelacji, wykonywanej przez instytucje do parcelacji upoważnione oraz przez właścicieli dóbr parcelowanych.

Na podstawie cz. 1 art. 62 i cz. 4 art. 65 ustawy z dnia 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. z 1926 r. Nr. 1, poz. 1) i art. 34 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 lipca 1932 r. o unormowaniu właściwości władz i trybu postępowania w zakresie administracji rolnictwa i reform rolnych (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 622) zarządzam co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Reform Rolnych z dnia 31 października 1927 roku o tworzeniu gospodarstw wzorowych przy parcelacji, wykonywanej przez instytucje do parcelacji upoważnione oraz przez właścicieli dóbr parcelowanych (Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 893) czyni się następujące zmiany:

1) w § 1 wyrazy: „prezes okręgowego urzędu ziemskiego“ zastępuje się wyrazami: „powiatowy urząd ziemski“;

2) w cz. 2 § 3 wyrazy: „Minister Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa“ zastępuje się wyrazami: „okręgowy urząd ziemski“;

3) w § 4 wyrazy: „prezes okręgowego urzędu ziemskiego“ zastępuje się wyrazami: „powiatowy urząd ziemski“;

4) w § 5 wyraz: „Okręgowy“ zastępuje się wyrazem: „Powiatowy“.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Poz. 794. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 26 września 1932 roku w sprawie zmiany w rozporządzeniu Ministra Reform Rolnych z dnia 10 czerwca 1927 r. o sposobie określania wartości nakładów meljoracyjnych w majątkach wykupywanych.

Poz. 795. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 26 września 1932 roku w sprawie zmian w rozporządzeniu Ministra Reform Rolnych z dnia 25 sierpnia 1926 roku o uproszczeniach przy wykonywaniu parcelacji w związku z postępowaniem scaleniowym.

Na podstawie cz. 2 art. 48 ustawy z dn. 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. z 1926 r. Nr. 1, poz. 1) i art. 34 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 lipca 1932 r. o unormowaniu właściwości władz i trybu postępowania w zakresie administracji rolnictwa i reform rolnych (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 622) zarządzam co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Reform Rolnych z dnia 25 sierpnia 1926 r. o uproszczeniach przy wykonywaniu parcelacji w związku z postępowaniem scaleniowym (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 534) czyni się następujące zmiany:

1) punkt 1 § 1. otrzymuje następujące brzmienie:

„1) Decyzja okręgowego urzędu ziemskiego, nakładająca obowiązek parcelowania w myśl cz. 1 art. 15 ustawy o wykonaniu reformy rolnej, zastępuje zezwolenie na parcelację, przewidziane w cz. 1 art. 62 i cz. 1 art. 65 tejże ustawy. W decyzji tej winny być wymienione osoby, którym mają być zgodnie z art. 15 sprzedane działki ziemi z podaniem dla każdej z tych osób rozmiaru działki lub też idealnej części przeznaczonego do parcelacji obszaru, przyczem może być wskazany sposób i zasady przeprowadzenia parcelacji“.

2) w ustępie pierwszym punktu 2 § 1 skreśla się wyrazy: „przez Prezesa Okręgowego Urzędu Ziemskiego“ wyrazy zaś: „uzupełniających decyzję Ministra Reform Rolnych (punkt 1 niniejszego paragrafu)“ zastępuje się wyrazami: „podanych w decyzji, wymienionej w punkcie 1 niniejszego paragrafu“.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Poz. 796. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 26 września 1932 r. w sprawie zmian w rozporządzeniu Ministra Reform Rolnych z dnia 19 stycznia 1927 r. o udzie-

laniu instytucjom upoważnień do wykonywania parcelacji nieruchomości ziemskich, oraz o nadzorze i o zasadach postępowania tych instytucyj.

Na podstawie punktu f) ust. B art. 2 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o zakresie działania Ministra Reform Rolnych i organizacji urzędów i komisij ziemskich (Dz. U. R. P. Nr. 90, poz. 706), art. 62 ustawy z dnia 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. z 1926 roku Nr. 1, poz. 1) i art. 34 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 lipca 1932 r. o unormowaniu właściwości władz i trybu postępowania w zakresie administracji rolnictwa i reform rolnych (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 622) zarządzam co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Reform Rolnych z dnia 19 stycznia 1927 r. o udzielaniu instytucjom upoważnień do wykonywania parcelacji nieruchomości ziemskich, oraz o nadzorze i o zasadach postępowania tych instytucyj (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 229) ze zmianą wprowadzoną § 4 rozporządzenia z dnia 17 września 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr. 87, poz. 686) czyni się następujące zmiany:

1) w cz. 1 § 5 wyrazy: „prezesów okręgowych urzędów ziemskich“ zastępuje się wyrazami: „powiatowych urzędów ziemskich“, w cz. 3 tegoż paragrafu wyrazy: „prezes okręgowego urzędu ziemskiego“ zastępuje się wyrazami: „powiatowy urząd ziemski“, w cz. 4 tegoż paragrafu wyrazy: „Prezes okręgowego urzędu ziemskiego“ zastępuje się wyrazami: „Powiatowy urząd ziemski“;

2) w cz. 2 § 6 wyrazy: „prezes okręgowego urzędu ziemskiego“ zastępuje się wyrazami: „powiatowy urząd ziemski“, skreśla się wyrazy: „przyczem dotyczące tego zatwierdzenia orzeczenia prezesa okręgowego urzędu ziemskiego są ostateczne“, w cz. 3 tegoż paragrafu wyrazy: „prezesowi okręgowego urzędu ziemskiego“ zastępuje się wyrazami: „powiatowemu urzędowi ziemskiemu“;

3) w cz. 2 § 7 skreśla się zdanie drugie i trzecie; w cz. 3 tegoż paragrafu wyrazy: „prezes okręgowego urzędu ziemskiego“ zastępuje się wyrazami: „właściwy urząd ziemski“.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Poz. 797. Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 30 września 1932 r. o uldze celnej na jądra pestek egzotycznej odmiany moreli, t. zw. ghejsi, łuszczone.

Poz. 798. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 25 października 1932 r. o wycofaniu z obiegu dwuzłotowych monet srebrnych.

Poz. 799. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 25 października 1932 r. o ustaleniu wzoru monety srebrnej wartości dwóch złotych.

Poz. 800. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 października 1932 r. o postępowaniu dyscyplinarnym przeciw funkcjonariuszom Straży Więziennej.

Poz. 801. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 1932 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych o wysokości sądowych opłat hipotecznych i stawek wynagrodzenia pisarzy hipotecznych za czynności, związane ze sprzedażą działek przy parcelacji, dokonywanej na mocy ustawy o wykonaniu reformy rolnej.

z 28 października Nr. 93 Rok 1932.

Poz. 802. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 roku zmieniające niektóre przepisy Kodeksu Postępowania Cywilnego i Przepisów wprowadzających Kodeks Postępowania Cywilnego.

Poz. 803. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. Prawo o sądowym postępowaniu egzekucyjnym.

Poz. 804. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 27 października 1932 r. Przepisy wprowadzające prawo o sądowym postępowaniu egzekucyjnym.

Poz. 805. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 27 października 1932 r. Przepisy o kosztach sądowych.

z 29 października Nr. 94 Rok 1932.

Poz. 806. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. o Najwyższym Trybunale Administracyjnym.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i art. 1 lit. a) ustawy z dnia 17 marca 1932 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 165) postanawiam co następuje:

C Z Ę Ś Ć I.

USTRÓJ NAJWYŻSZEGO TRYBUNAŁU ADMINISTRACYJNEGO.

R o z d z i a ł 1.

Organizacja i właściwość.

Art. 1. Do czasu utworzenia sądów administracyjnych niższego stopnia, Najwyższy Trybunał Administracyjny stanowi jedyną instancję sądową, powołaną do orzekania o legalności zarządzeń i orzeczeń, wchodzących w zakres administracji rządowej i samorządowej.

Art. 2. W przepisach niniejszego rozporządzenia przez wyrażenie „Trybunał” rozumie się Najwyższy Trybunał Administracyjny.

Art. 3. Trybunał rozpoznaje skargi na orzeczenia i zarządzenia ostateczne w toku postępowania administracyjnego.

Art. 4. Trybunał wydaje wyroki w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 5. (1) Trybunał ma siedzibę w Warszawie.

(2) Językiem sądowym jest język polski.

Art. 6. Z pod orzecznictwa Trybunału wyłącza się:

1) sprawy podlegające właściwości sądów powszechnych lub sądów szczególnych oraz sprawy rozpoznawane przez ogólne zgromadzenia lub kolegia administracyjne wszelkich sądów;

2) sprawy w których władze administracyjne uprawnione są do rozstrzygania według swobodnego uznania, w granicach pozostawionych temu uznaniu;

3) sprawy mianowania na publiczne urzędy i stanowiska, o ile nie dotyczą naruszenia prawa ich obsadzania lub przedstawiania na nie kandydatów;

4) sprawy dotyczące reprezentacji Państwa i obywateli wobec państw i władz obcych oraz sprawy bezpośrednio z powyższymi związane;

5) sprawy dotyczące działań wojennych, ustroju siły zbrojnej i mobilizacji, z wyjątkiem spraw zaopatrzenia i uzupełnienia armji;

6) sprawy dotyczące odpowiedzialności służbowej;

7) inne sprawy, jeżeli przepisy szczególne tak stanowią.

Art. 7. (1) Trybunał nie ma prawa badania ważności ustaw należycie ogłoszonych.

(2) Trybunał czuwa z urzędu nad swoją właściwością.

Art. 8. (1) Trybunał składa się z pierwszego prezesa, prezesów i sędziów.

(2) Pierwszemu prezesowi, prezesom i sędziom przysługują prawa sędziowskie zastrzeżone w postanowieniach rozdziału IV Konstytucji.

Art. 9. Trybunał dzieli się na izby według rodzajów spraw; liczbę izb określa regulamin.

Art. 10. (1) Trybunał orzeka w składzie trzech sędziów.

(2) Kolegium orzekające może przekazać rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego budzącego wątpliwość kolegium zwiększonemu siedmiu sędziów lub zgromadzeniu ogólnemu Trybunału.

(3) Posiedzenia kolegium zwiększonego i zgromadzenia ogólnego są niejawne.

Art. 11. (1) Rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego przez kolegium zwiększone oraz zgromadzenie ogólne winno być ujęte w zasadę prawną, którą wpisuje się do księgi zasad prawnych.

(2) Jeżeli w innej sprawie kolegium orzekające lub zwiększone zamierza odstąpić od zasady prawnej, wpisanej do księgi, wówczas przedstawia daną zasadę do rozstrzygnięcia zgromadzeniu ogólnemu.

Art. 12. (1) Zgromadzenie ogólne, na wniosek Prezesa Rady Ministrów lub pierwszego prezesa, wyjaśnia przepisy prawne, które budzą wątpliwość lub których stosowanie wywołało rozbieżność w orzecznictwie.

(2) Wyjaśnienia te będą ujęte w zasady prawne i wpisane do księgi zasad prawnych.

Art. 13. Trybunał wydaje zbiór swoich orzeczeń, zawierających rozstrzygnięcia zasadniczych zagadnień prawnych.

Art. 14. (1) Przy trybunale istnieje sekretarjat prawniczy oraz kancelarja.

(2) Urzędnikami w sekretarjacie prawniczym mogą być tylko osoby, które ukończyły uniwersyteckie studia prawnicze z przepisaniem w Polsce egzaminami.

Art. 15. (1) Urzędników sekretarjatu prawniczego i kancelarji oraz niższych funkcjonariuszów mianuje i zwalnia pierwszy prezes, zgodnie z przepisami ustawy o państwowej służbie cywilnej.

(2) Stosunek służbowy tych osób normują przepisy o państwowej służbie cywilnej.

Art. 16. (1) Do sekretarjatu prawniczego mogą być przydzielani aplikanci sądowi na okres czasu nie dłuższy niż jeden rok.

(2) Służbę w sekretarjacie można zaliczyć do aplikacji sądowej w wysokości nie ponad jeden rok.

Art. 17. Prezes Rady Ministrów wydaje w drodze rozporządzenia regulamin, w którym określa tryb wewnętrznego urzędowania Trybunału.

Art. 18. (1) Kierownikiem Trybunału jest pierwszy prezes.

(2) Czynności administracji Trybunału pełni jego kierownik, który może do współdziałania w wykonywaniu tych czynności powoływać swego zastępcę, a w poszczególnych przypadkach — prezesów i sędziów.

(3) Pierwszego prezesa zastępuje wyznaczony przez niego prezes; w razie przerwy w urzędowaniu pierwszego prezesa, zastępcę wyznacza Prezes Rady Ministrów z pośród prezesów Trybunału.

Art. 19. (1) Na czele każdej izby stoi przewodniczący izby, którym jest prezes lub sędzia.

(2) Pierwszy prezes może obejmować kierownictwo każdej izby oraz przewodniczyć na posiedzeniach w każdej izbie według swego uznania.

Art. 20. O starszeństwie służbowem prezesów i sędziów, zajmujących stanowiska równorzędne, rozstrzyga dzień nominacji na dane stanowisko, a w razie równoczesnego mianowania dane w następującej kolejności:

1) czas służby państwowej lub pracy w adwokaturze,

2) wiek.

Art. 21. Bezpośredni nadzór nad Trybunałem i sędziami należy do pierwszego prezesa, naczelnego nadzór — sprawuje Prezes Rady Ministrów.

Art. 22. (1) Osoby powołane do nadzoru mają prawo:

1) żądać wyjaśnień, wglądać w czynności i usuwać oczywiste usterki;

2) z powodu dostrzeżonych przewinień kierować sprawę do sądu dyscyplinarnego;

3) w razie dostrzeżenia uchybienia, zwrócić na nie uwagę oraz żądać usunięcia skutków uchybienia;

4) uchylać zarządzenia administracyjne niezgodne z prawem oraz zarządzenia niezgodne z regulaminem lub innymi przepisami porządkowymi;

5) Być obecnym na rozprawach, toczących się przy drzwiach zamkniętych.

(2) Nadzór nie może wkraczać w dziedzinę, w której jest myśl art. 77 Konstytucji sędziowie są niezależni.

Art. 23. (1) Zgromadzenie ogólne składa się z wszystkich sędziów Trybunału; przewodniczy pierwszy prezes lub jego zastępca.

(2) Sędziowie są obowiązani brać udział w posiedzeniach zgromadzenia ogólnego.

Art. 24. Najpóźniej w listopadzie każdego roku zgromadzenie ogólne wybiera na rok następny ze swego grona dwóch członków i dwóch zastępców do kolegium administracyjnego. Ponadto w skład kolegium administracyjnego wchodzi: pierwszy prezes, jako przewodniczący, oraz powołany przez niego jeden członek zgromadzenia ogólnego.

Art. 25. Do powzięcia uchwały zgromadzenia ogólnego i kolegium administracyjnego wymagana jest obecność przynajmniej połowy jego członków. Uchwały zgromadzenia ogólnego i kolegium administracyjnego zapadają większością głosów; w razie równości głosów przeważa zdanie, za którym głosował przewodniczący.

Art. 26. (1) Kolegium administracyjne najpóźniej w grudniu każdego roku ustala na podstawie wniosku pierwszego prezesa podział czynności na rok kalendarzowy następny lub na okres dłuższy. Podział czynności obejmuje również wyznaczanie kolegium powołanego do orzekania w sprawach wymienionych w art. 110 lit. c) prawa o ustroju sądów powszechnych w brzmieniu art. 35 niniejszego rozporządzenia. W razie potrzeby zmiana podziału czynności może nastąpić także w ciągu roku.

(2) Pierwszy prezes oznacza zakres czynności władzy i przewodniczących izb, tudzież wyznacza sędziów na przewodniczących izb.

Rozdział 2.

Sędziowie.

Art. 27. (1) Sędziowie są w sprawowaniu swego urzędu sędziowskiego niezawisli i podlegają tylko ustawom.

(2) Niezawisłość sędziego nie wyłącza obowiązku spełniania zleceń w zakresie administracji Trybunału, wydanych w granicach uprawnień władzy dającej zlecenie.

(3) Sędzia ma prawo żądać, ażeby mu zlecenie doręczono na piśmie.

Art. 28. (1) Pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, zarówno sądowej, jak i administracyjno-karnej, tudzież pozbawienie go wolności, dopuszczalne jest tylko za poprzednią zgodą sądu dyscyplinarnego, o ile sędzia nie jest schwytany na gorącym uczynku. Aż do wydania uchwały w tym względzie, wolno przedsięwziąć tylko czynności niecierpiące zwłoki.

(2) Sąd dyscyplinarny władny jest zażądać niezwłocznego uwolnienia zaarrestowanego sędziego, schwytanego na gorącym uczynku. Od uchwały, odmawiającej zgody przewidzianej w ust. 1, służy władzy lub osobie, która ją wydała wyrażenia zgody, skarga do wyższego sądu dyscyplinarnego.

3) Sądy dyscyplinarne wydają uchwały, przewidziane w niniejszym artykule, na posiedzeniu niejawnym, po wysłuchaniu prokuratora dyscyplinarnego.

Art. 29. (1) Na stanowisko sędziego Trybunału może być mianowany ten, kto:

1) posiada obywatelstwo polskie i korzysta w pełni z praw cywilnych i obywatelskich;

2) posiada nieskazitelną przeszłość;

3) włada językiem polskim w słowie i piśmie;

4) ukończył uniwersyteckie studia prawnicze z przepisaniemi w Polsce egzaminami;

5) posiada co najmniej dziesięć lat służby sędziowskiej lub prokuratorskiej w sądownictwie powszechnym lub wojskowym, albo co najmniej dziesięć lat służby administracyjnej państwowej na stanowisku referendarskim, albo co najmniej piętnaście lat pracy zawodowej na stanowisku adwokata.

(2) Sędzią Trybunału może pozatem zostać:

1) profesor zwyczajny prawa na uniwersytecie państwowym polskim;

2) sędzia Sądu Najwyższego;

3) sędzia Najwyższego Sądu Wojskowego.

(3) Przynajmniej jedna trzecia część sędziów Trybunału powinna odpowiadać warunkom, wymagany dla objęcia stanowiska sędziego sądów powszechnych.

Art. 30. Pierwszego prezesa, prezesów i sędziów Trybunału mianuje Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek Prezesa Rady Ministrów.

Art. 31. (1) O każdym wolnym stanowisku sędziego obwieszcza się w Monitorze Polskim.

(2) Termin składania podań przez kandydatów upływa w trzy tygodnie od dnia obwieszczenia.

Art. 32. Na każde wolne stanowisko sędziego kolegium administracyjne wskaże najpóźniej w ciągu dwóch tygodni po upływie terminu do składania podań trzech kandydatów. Pierwszy prezes przesyła Prezesowi Rady Ministrów

uchwałę kolegium administracyjnego, przedstawiając równocześnie wszystkich kandydatów oraz swoją opinię co do kandydata, którego uważa za najodpowiedniejszego.

Art. 33. (1) Prezes Rady Ministrów przedstawia do mianowania jednego z kandydatów, wskazanych przez kolegium administracyjne.

(2) Prezes Rady Ministrów może przedstawić do mianowania także kandydata, nie wskazanego przez kolegium administracyjne, z pośród osób odpowiadających warunkom art. 29, lecz liczba sędziów w ten sposób mianowanych nie może przekraczać jednej dziesiątej części całego składu Trybunału.

Art. 34. (1) Przepisy art. 31 — 33 nie mają zastosowania do mianowania prezesów.

(2) Kandydatów na prezesów przedstawia Prezes Rady Ministrów z pośród osób, odpowiadających warunkom wskazanym w art. 29.

Art. 35. (1) W kwestjach stosunku służbowego oraz praw i obowiązków sędziów Trybunału stosują się odpowiednio, dotyczące sędziów Sądu Najwyższego, przepisy art. 98 — 101, 106, 108 — 128 prawa o ustroju sądów powszechnych z dnia 6 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 12, poz. 93), ze zmianami wprowadzonymi późniejszymi przepisami prawnymi, przyczem jednak:

1) art. 110 lit. c) zastępuje się postanowieniem następującem:

„c) w interesie wymiaru sprawiedliwości na podstawie orzeczenia Trybunału, powziętego w składzie trzech sędziów na posiedzeniu niejawnym, na wniosek pierwszego prezesa, po wysłuchaniu zainteresowanego sędziego, jeżeli na rozprawę się stawi“;

2) art. 110 lit. d) nie stosuje się do sędziów Trybunału,

3) w art. 125 § 3 wyraz „sądowych“ zastępuje się wyrazem „państwowych“.

(2) Czynności, poruczone powołaniami przepisami prawa o ustroju sądów powszechnych Ministrowi Sprawiedliwości, spełnia w stosunku do Trybunału Prezes Rady Ministrów.

Art. 36. W sprawach wynikających ze stosunku służbowego sędziów, jeżeli nie należą one do właściwości kolegium administracyjnego, rozstrzyga Prezes Rady Ministrów.

Art. 37. (1) Do orzekania w sprawach dyscyplinarnych sędziów powołane są sądy następujące:

1) Sąd Dyscyplinarny Najwyższego Trybunału Administracyjnego, orzekający w pierwszej instancji w składzie trzech sędziów;

2) Wyższy Sąd Dyscyplinarny Najwyższego Trybunału Administracyjnego, orzekający w drugiej instancji w składzie pięciu sędziów, w sprawach rozpoznanych w pierwszej instancji przez Sąd Dyscyplinarny Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

(2) Przewodniczącym Sądu Dyscyplinarnego jest prezes, wyznaczony przez pierwszego prezesa.

(3) Przewodniczącym Wyższego Sądu Dyscyplinarnego jest pierwszy prezes.

Art. 38. (1) Członków Sądu Dyscyplinarnego w liczbie sześciu — w tem jednego zastępcę przewodniczącego, oraz członków Wyższego Sądu Dyscyplinarnego w liczbie dziesięciu — w tem jednego zastępcę przewodniczącego — wybiera zgromadzenie ogólne przed końcem każdego roku na rok następny. W razie potrzeby uzupełnienie składu może nastąpić w ciągu roku.

(2) Kolegium orzekające dla poszczególnej sprawy wyznacza przewodniczący sądu dyscyplinarnego.

Art. 39. Orzeczenia sądów dyscyplinarnych zapadają większością głosów. Przewodniczący głosuje ostatni.

Art. 40. (1) Przed powzięciem jakiegokolwiek orzeczenia sąd dyscyplinarny wysłucha wniosków prokuratora dyscyplinarnego.

(2) Prokuratora dyscyplinarnego w Sądzie Dyscyplinarnym i prokuratora dyscyplinarnego w Wyższym Sądzie Dyscyplinarnym, oraz ich zastępców, wyznacza Prezes Rady Ministrów wśród sędziów Trybunału. Wyznaczenie następuje przed końcem każdego roku na rok następny.

Art. 41. Posiedzenia Sądu Dyscyplinarnego i Wyższego Sądu Dyscyplinarnego odbywają się w obecności protokółanta, którym jest urzędnik sekretariatu prawniczego, wyznaczony przez pierwszego prezesa.

Art. 42. (1) Przepisy art. 129, 130 (z wyjątkiem lit. c), 131, 132, 133 — 136, 145 — 187 prawa o ustroju sądów powszechnych z dnia 6 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 12, poz. 93), ze zmianami wprowadzonymi późniejszymi przepisami prawnymi, stosują się odpowiednio do postępowania dyscyplinarnego przed sądami dyscyplinarnymi Trybunału.

(2) Czynności, poruczone powołanemi przepisami prawa o ustroju sądów powszechnych Ministrowi Sprawiedliwości, spełnia w stosunku do Trybunału Prezes Rady Ministrów.

R o z d z i a ł 3.

Przepis ogólny.

Art. 43. W przepisach niniejszej części przez wyrażenie ogólne „sędzia“ rozumie się także pierwszego prezesa i prezesów.

C Z Ę Ś Ć II.

POSTĘPOWANIE PRZED TRYBUNAŁEM.

R o z d z i a ł 1.

Wyłączenie sędziego.

Art. 44. (1) Sędzia jest wyłączony z mocy samego prawa:

1) w sprawach, w których jest stroną albo pozostaje z jedną ze stron w takim stosunku praw-

nym, że wynik sprawy oddziałuje na jego prawa lub obowiązki;

2) w sprawach swego małżonka, krewnych lub powinowatych w prostej linii, krewnych bocznych aż do czwartego stopnia, powinowatych bocznych do stopnia drugiego;

3) w sprawach osób, związanych z nim z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli;

4) w sprawach, w których był lub jest jeszcze pełnomocnikiem strony;

5) w sprawach, w których brał jakiegokolwiek udział w wydaniu zaskarżonego orzeczenia lub zarządzenia.

(2) Niezależnie od wyżej wymienionych przyczyn, Trybunał wyłącza sędziego na wniosek strony, jeżeli pomiędzy sędzią a jedną ze stron lub jej ustawowym zastępcą lub pełnomocnikiem zachodzi stosunek osobisty tego rodzaju, że mógłby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego.

Art. 45. (1) Sędzia, który ma podstawę do wyłączenia się, zawiadamia o tem Trybunał i wstrzymuje się od udziału w sprawie.

(2) Wniosek o wyłączenie sędziego może zgłosić każda ze stron najpóźniej przed rozpoczęciem rozprawy na piśmie lub ustnie do protokołu, przyczem przyczynę wyłączenia należy uprawdopodobnić.

Art. 46. O wyłączeniu sędziego rozstrzyga Trybunał na posiedzeniu niejawnem po wysłuchaniu sędziego oraz, w razie potrzeby, po przeprowadzeniu dochodzeń celem wyświeatlenia okoliczności przytoczonych we wniosku o wyłączenie.

Art. 47. Zgłaszającego w złej wierze wniosek o wyłączenie sędziego, Trybunał, odrzucając wniosek, skarże na grzywnę do 500 zł.

R o z d z i a ł 2.

Strony.

Art. 48. Stronami w postępowaniu przed Trybunałem są: skarżący, władza pozwana oraz osoba przypozwana.

Art. 49. Do zaskarżenia orzeczenia lub zarządzenia przed Trybunałem uprawniony jest każdy, kto twierdzi, że naruszono jego prawa lub że go obciążono obowiązkiem bez podstawy prawnej.

Art. 50. Władzą pozwaną jest władza, która wydała zaskarżone orzeczenie lub zarządzenie.

Art. 51. Osobą przypozwaną jest osoba, na której niekorzyść skarżący żąda uchylecia zaskarżonego orzeczenia lub zarządzenia.

Art. 52. Osoba przypozwana może być na wniosek skarżącego, władzy pozwanej, osoby przypozwanej albo z urzędu, dopuszczona do

udziału w sprawie na podstawie decyzji przewodniczącego izby lub postanowienia kolegum orzekającego.

Art. 53. Zdolność procesową strony skarżącej i osoby przypozwanej ocenia się według przepisów kodeksu postępowania cywilnego z dnia 29 listopada 1930 r.

Art. 54. (1) W postępowaniu przed Trybunałem skarżący i osoba przypozwana winni być zastąpieni przez adwokata.

(2) Zastępstwo adwokackie nie obowiązuje: adwokatów, sędziów, prokuratorów, profesorów i docentów prawa polskich szkół akademickich, jak również stałych urzędników referendarskich Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej i mających kwalifikacje sędziowskie lub adwokackie notariuszów.

Art. 55. Władze mogą być zastępowane przez swoich urzędników lub przez urzędników władz nadzorczych.

Art. 56. (1) Uprawnienie do zastępstwa należy przedstawić przy pierwszej czynności procesowej.

(2) Trybunał w każdym stanie sprawy bierze z urzędu pod rozważenie, czy nie zachodzi brak zdolności procesowej, brak ustawowego zastępstwa, albo brak upoważnienia do zastępstwa.

R o z d z i a ł 3.

Skarga.

Art. 57. (1) Wszczęcie postępowania następuje przez wniesienie skargi na piśmie.

(2) Skargę należy wnieść bezpośrednio do Trybunału w terminie dwumiesięcznym, licząc od dnia prawidłowego doręczenia lub ogłoszenia zaskarżonego orzeczenia lub zarządzenia.

Art. 58. (1) Skarga winna być wniesiona poza przypadkami przewidzianymi w art. 54 ust. 2 przez adwokata i zawierać:

1) imię, nazwisko i dokładne miejsce zamieszkania skarżącego i pełnomocnika,

(2) oznaczenie zaskarżonego orzeczenia lub zarządzenia z podaniem dnia doręczenia lub ogłoszenia,

3) oznaczenie wartości przedmiotu sporu z jej uzasadnieniem,

4) dokładne oznaczenie powodów zaskarżenia,

5) podpis wnoszącego skargę.

(2) Jeżeli wartość przedmiotu sporu da się określić w pieniądzu, należy podać kwotę pieniężną jako wartość przedmiotu sporu. W sprawach, dotyczących świadczeń powtarzających się, wartość przedmiotu sporu należy obliczyć przy świadczeniach nieograniczonych co do czasu lub dożywności według sumy świadczeń za lat dziesięć, przy świadczeniach zaś ograniczonych co do

czasu — według sumy świadczeń za cały czas ich trwania, lecz nie więcej, niż za dziesięć lat.

(3) Jeżeli wartość przedmiotu sporu lub jego części pieniężnie nie da się określić, należy w skardze oznaczyć wartość przedmiotu sporu jako nieokreśloną.

Art. 59. (1) Do skargi należy dołączyć:

1) pełnomocnictwo, a jeśli skarżący występuje bez adwokata (art. 54 ust. 2), dowód, stwierdzający, że zastępstwo adwokackie skarżącego nie obowiązuje,

2) odpisy skargi i załączników w tylu egzemplarzach, ile jest stron pozwanych i przypozwanych,

3) dowód uiszczenia opłaty w przepisanej wysokości (art. 92 i 93 ust. 1).

(2) Trybunał może zwolnić skarżącego od dołączania odpisów.

Art. 60. Skargi, które nie odpowiadają warunkom wskazanym w art. 58 i 59, przewodniczący izby pozostawia bez rozpoznania; przewodniczący izby może jednak uprzednio wyznaczyć skarżącemu stosowny termin dla usunięcia braków; jeżeli braki te w ciągu wyznaczonego terminu nie będą usunięte, przewodniczący izby pozostawi skargę bez rozpoznania.

Art. 61. Trybunał pozostawia skargę bez rozpoznania:

1) z powodu swej niewłaściwości,

2) z powodu uchybienia terminu do wniesienia skargi,

3) z powodu niewyczerpania administracyjnego toku instancji,

4) gdy z treści akt wynika, że sprawa już toczy się między temi samemi stronami z powodu tego samego orzeczenia lub zarządzenia, albo że sprawa została już osądzona,

5) z powodu braku legitymacji skarżącego do wniesienia skargi.

Art. 62. (1) Skarga do Trybunału nie wstrzymuje wykonania zaskarżonego orzeczenia lub zarządzenia.

(2) Jeżeli jednak skarżący po wniesieniu skargi zwróci się do władzy o wstrzymanie wykonania, władza winna żądaniu temu zadośćuczynić, o ile względy publiczne nie stoją na przeszkodzie, a skarżący mógłby w razie wykonania ponieść szkodę niepowetowaną.

(3) Wstrzymanie wykonania zarządza na wniosek interesowanego władza pozwana.

R o z d z i a ł 4.

Postępowanie wstępne.

Art. 63. (1) Przewodniczący izby zarządza doręczenie władzy pozwanej i osobie przypozwanej odpisów skargi z załącznikami dla przedstawienia odpowiedzi z dołączeniem odpisów, wyznaczając w tym celu termin nie przekraczający dwóch miesięcy.

(2) Pozwana władza obowiązana jest nadesłać Trybunałowi akta, dotyczące przedmiotu skargi, w terminie przez przewodniczącego izby wyznaczonym.

Art. 64. (1) Odpisy odpowiedzi, składane w sprawie, należy doręczać stronie przeciwnej.

(2) W razie wniesienia odpowiedzi na skargę po wyznaczonym terminie lub niezłożenia odpisu, Trybunał pozostawia odpowiedź bez rozpoznania.

Art. 65. (1) Strony mogą przeglądać akta sprawy w Trybunale z wyjątkiem ostatnich trzech dni przed rozprawą.

(2) Poszczególne części akt mogą być ze względów publicznych przez Trybunał wyłączone z pod przeglądu, a władza administracyjna wskazuje te akta, o których wyłączenie wnosi.

R o z d z i a ł 5.

Zawieszenie i umorzenie postępowania.

Art. 66. (1) W razie śmierci skarżącego lub zgaśnięcia skarżącej osoby prawnej, Trybunał zawiesza postępowanie do czasu zgłoszenia się prawnych następców.

(2) Niezgłoszenie się prawnych następców skarżącego w ciągu roku od dnia zawieszenia postępowania, pociąga za sobą umorzenie postępowania z urzędu.

Art. 67. Trybunał może zawiesić postępowanie, jeżeli w jego toku ujawni się czyn, którego ustalenie w trybie postępowania karnego lub dyscyplinarnego mogłoby wywrzeć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy.

Art. 68. Trybunał umorzy postępowanie w razie cofnięcia skargi przez skarżącego przed rozstrzygnięciem sprawy.

Art. 69. (1) Jeżeli władza pozwana przed rozstrzygnięciem sprawy cofnie zaskarżone orzeczenie lub zarządzenie i zawiadomi o tem Trybunał, przewodniczący izby zażąda od skarżącego w wyznaczonym terminie oświadczenia, czy skargę swą cofa.

(2) Brak odpowiedzi w terminie powoduje umorzenie postępowania. Odpowiedź warunkową uważa się za odmowę cofnięcia skargi.

Art. 70. Sprawa raz umorzona nie może być ponownie przez Trybunał rozpatrywana.

R o z d z i a ł 6.

Rozprawa.

Art. 71. (1) Po wniesieniu odpowiedzi na skargę lub po upływie terminu do jej wniesienia, przewodniczący izby wyznacza datę rozprawy, o czem zawiadamia strony.

(2) Wezwania na rozprawę należy tak wysłać, aby strony otrzymały je conajmniej na siedem dni przed rozprawą.

Art. 72. Trybunał rozstrzyga sprawy po przeprowadzeniu rozprawy. Jeżeli jednak strony nie zgłoszą wyraźnego wniosku o przeprowadzenie rozprawy, Trybunał może według uznania sprawę rozpoznać na posiedzeniu niejawnem.

Art. 73. W sprawach, wymienionych w art. 61, 66—69, 84, 93 i 101, Trybunał orzeka na posiedzeniach niejawnych, w miarę uznania może jednak i w tych sprawach odbyć rozprawę.

Art. 74. (1) Rozprawy są jawne.

(2) Jeżeli jednak jawność posiedzenia mogłaby narazić bezpieczeństwo publiczne lub interes państwowy na szkodę, albo obrażać dobre obyczaje, Trybunał z urzędu lub na wniosek strony może uchylić jawność całej rozprawy lub jej części i odbyć ją przy drzwiach zamkniętych.

(3) Podczas rozprawy przy drzwiach zamkniętych mogą być obecne na sali tylko strony, ich zastępcy, osoby powołane do nadzoru (art. 21), oraz osoby, na których obecność zezwoli przewodniczący.

(4) Rozprawa dotycząca wniosku o uchylenie jawności odbywa się przy drzwiach zamkniętych.

(5) Postanowienie o wykluczeniu jawności rozprawy oraz wyrok ogłasza się zawsze publicznie.

Art. 75. (1) W rozprawie mogą brać udział zastępcy stron, strony zaś wtedy tylko, gdy odpowiadają warunkom, przewidzianym w art. 54 ustęp 2.

(2) Niestawiennictwo stron lub ich pełnomocników nie wstrzymuje przeprowadzenia rozprawy i wydania wyroku.

Art. 76. (1) Rozprawa odbywa się w ten sposób, że po wywołaniu sprawy strony zgłaszają ustnie wnioski przedwstępne, które Trybunał rozstrzyga, poczem jeden z sędziów (sprawozdawca) przedstawia stan sprawy.

(2) Ponadto rozprawa obejmuje — stosownie do okoliczności — wyjaśnienia stron, jeśli przewodniczący uzna je za potrzebne, oraz przemówienia zastępców stron lub stron, wymienionych w art. 54 ust. 2.

Art. 77. (1) Przewodniczący otwiera, prowadzi i zamyka rozprawę, udziela głosu, zadaje pytania i upoważnia do zadawania pytań oraz ogłasza orzeczenie sądu.

(2) Przewodniczący może stronie lub jej zastępcy odebrać głos, jeżeli go nadużywa, jak również uchylać zadawane stronom pytania, jeżeli je uzna za niewłaściwe lub zbyt liczne.

Art. 78. W sprawie utrzymania powagi sądu mają odpowiednie zastosowanie przepisy art. 60—64 prawa o ustroju sądów powszechnych

z dnia 6 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 12, poz. 93), ze zmianami wprowadzonymi późniejszymi przepisami prawnymi.

Art. 79. Trybunał może zarządzić łączną rozprawę i wydać łączne orzeczenie w kilku sprawach, jeżeli sprawy te są ze sobą w związku lub mogłyby być objęte jedną skargą.

Art. 80. (1) Z każdego posiedzenia protokółant pod kierunkiem przewodniczącego spisuje protokół.

(2) Protokół podpisują przewodniczący i protokółant.

R o z d z i a ł 7.

Rozstrzygnięcia.

Art. 81. (1) Przewodniczący zamyka rozprawę, gdy uzna, że sprawa jest dostatecznie wyjaśniona, poczem Trybunał udaje się na naradę.

(2) Narada i głosowanie sędziów są tajne.

Art. 82. (1) Przewodniczący kieruje naradą. Sędziowie głosują według starszeństwa służbowego, poczynając od najmłodszego. Sprawozdawca głosuje zawsze pierwszy.

(2) Wyrok zapada większością głosów; sędzia przegłosowany w pewnym punkcie obowiązany jest do udziału w naradzie i głosowaniu nad dalszemi punktami, podporządkowując się zapadłemu już uchwałom.

(3) Sędzia, który przy głosowaniu nie zgodził się z większością, może złożyć swoje zdanie odrębne z uzasadnieniem.

Art. 83. (1) Trybunał orzeka na podstawie stanu faktycznego, jaki okazuje się z akt, które mi rozporządzała władza pozwana przy wydawaniu zaskarżonego orzeczenia lub zarządzenia, a w razie nieprzedstawienia przez nią akt — na podstawie stanu faktycznego przedstawionego w skardze lub na rozprawie.

(2) Trybunał rozpoznaje sprawę w granicach skargi.

(3) Trybunał nie uwzględnia zarzutów rozszerzających istotę roszczenia, okoliczności faktycznych oraz środków dowodowych, nie przytoczonych przed wydaniem zaskarżonego orzeczenia lub zarządzenia, wreszcie wyłączonych z pod przeglądu akt, których treść nie została ujawniona na rozprawie.

Art. 84. Trybunał uchyli wyrokiem zaskarżone orzeczenie lub zarządzenie z powodu wadliwego postępowania, jeżeli uzna:

1) że stan faktyczny sprawy wymaga uzupełnienia;

2) że pozwana władza przyjęła stan faktyczny sprzecznie z aktami;

3) że ze szkodą skarżącego naruszono formy postępowania administracyjnego.

Art. 85. (1) Sentencja wyroku winna zawierać datę wydania, nazwiska sędziów i protokółanta, wymienienie stron i ich zastępców, oznaczenie sprawy, wreszcie rozstrzygnięcie.

(2) Uzasadnienie winno zawierać istotne powody rozstrzygnięcia, a mianowicie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku, z przytoczeniem przepisów prawnych.

(3) Wyrok podpisują sędziowie, którzy brali udział w jego wydaniu.

(4) Gdyby który sędzia nie mógł podpisać wyroku, przyczynę tego zaznacza na wyroku przewodniczący lub najstarszy słuźbą sędzia.

Art. 86. (1) Wyrok wraz z uzasadnieniem przewodniczący ogłasza publicznie na tem samym posiedzeniu, na którym odbyła się rozprawa.

(2) Gdyby z jakichkolwiek przyczyn ogłoszenie wyroku nie mogło nastąpić na tem samym posiedzeniu, Trybunał może odroczyć ogłoszenie wyroku do innego posiedzenia, co przewodniczący ogłosi, oznaczając zarazem dzień ogłoszenia wyroku.

Art. 87. (1) Wypisy wyroku z uzasadnieniem doręcza się stronom z urzędu.

(2) Wypisy wyroków przeznaczone dla stron podpisują przewodniczący izby i sekretarz.

Art. 88. (1) Trybunał z urzędu lub na żądanie stron może na niejawnem posiedzeniu sprostować ujawnione w wyroku omyłki pisarskie i rachunkowe.

(2) O sprostowaniu Trybunał orzeka postanowieniem.

(3) Postanowienie o sprostowaniu wyroku zamieszcza się na oryginale oraz na wszystkich egzemplarzach przez Trybunał wydanych. Jeżeli która ze stron wypisu swojego do sprostowania nie przedłoży, należy doręczyć jej inny wypis odpowiednio sprostowany.

Art. 89. (1) Władza, której zarządzenie lub orzeczenie zostało uchylone przez Trybunał, obowiązana jest wydać nowe orzeczenie lub zarządzenie w tej sprawie w ciągu miesiąca od dnia doręczenia jej wypisu wyroku.

(2) Władza w danej sprawie związana jest zapytowaniami zawartemi w uzasadnieniu wyroku.

(3) Nad wykonywaniem wyroków Trybunału przez władze czuwa Prezes Rady Ministrów.

Art. 90. W razie oddalenia skargi, Trybunał, uznając, że skargę wniesiono oczywiście bezzasadnie, może zawiadomić o tem władzę dyscyplinarną adwokata, który podpisał skargę.

Art. 91. (1) Wyroki Trybunału są ostateczne.

(2) O ile w myśl przepisów niniejszego rozporządzenia nie zapada wyrok, Trybunał wydaje rozstrzygnięcia w postaci postanowień.

R o z d z i a ł 8.

Oplaty.

Art. 92. (1) Opłata od skargi do Trybunału wynosi:

1) przy wartości przedmiotu sporu do 1.000 złotych — 40 zł,

2) przy wartości przedmiotu sporu od 1.000 złotych do 10.000 zł — 60 zł,

3) przy wartości wyższej niż 10.000 zł — od pierwszych 10.000 zł — 60 zł, a od reszty 0,4 procent, przyczem rozpoczęty tysiąc liczy się za cały.

(2) Od skarg o nieokreślonej wartości przedmiotu sporu opłatę oznacza Trybunał w kwocie od 40 zł do 200 zł.

Art. 93. (1) Skarżący winien przy wniesieniu skargi uiścić opłatę, obliczoną według zasad art. 92, a od skarg o nieokreślonej wartości przedmiotu sporu — opłatę w kwocie 40 zł.

(2) Trybunał wymierzy skarżącemu opłatę dodatkową i wyznaczy mu termin trzydziestodniowy do jej uiszczenia w przypadkach, gdy w toku postępowania uzna:

1) że wartość przedmiotu sporu została podana w skardze zbyt nisko,

2) że wartość przedmiotu sporu, podana w skardze jako nieokreślona, może być określona pieniężnie i przekracza 1.000 zł,

3) że od skargi o nieokreślonej wartości przedmiotu sporu należy się opłata wyższa niż 40 złotych.

(3) Niewniesienie w terminie opłaty dodatkowej powoduje pozostawienie skargi bez rozpoznania.

Art. 94. Opłaty, wymierzone przy wydaniu wyroków, a nie uiszczone w ciągu dni czterech od dnia doręczenia decyzji, ściągają się w drodze postępowania przymusowego w administracji.

Art. 95. (1) W razie uwzględnienia skargi w całości lub w części, albo w razie umorzenia postępowania z powodu cofnięcia przez władzę administracyjną zaskarżonego orzeczenia lub zarządzenia, Trybunał zarządzi zwrot wniesionej opłaty.

(2) W razie oddalenia skargi, Trybunał może, mając na względzie okoliczności sprawy, zarządzić zwrot części opłaty, jednak nie więcej, niż połowę.

Art. 96. W razie pozostawienia skargi bez rozpoznania z powodu innych przyczyn, aniżeli z powodu niezłożenia opłaty, oraz w razie umorzenia postępowania z powodu cofnięcia skargi przed otrzymaniem zawiadomienia o wyznaczeniu rozprawy lub przed rozstrzygnięciem sprawy na posiedzeniu niejawnym, Trybunał zarządzi zwrot połowy opłaty.

Art. 97. (1) Podania, wnoszone do Trybunału, z wyjątkiem skargi, odpowiedzi na skargę i uzupełnień tych pism w terminie przepisany,

oraz pism, które strona wnosi na skutek rozstrzygnięcia Trybunału, lub które dotyczą cofnięcia skargi, wreszcie pism w sprawie przyznania prawa ubogich, podlegają opłacie w wysokości 5 zł od pierwszego egzemplarza podania i opłacie 50 groszy od każdego dalszego załącznika, jako też od dalszego egzemplarza lub odpisu podania wraz z niem złożonych.

(2) Nieopłacone należycie podania pozostawia się bez rozpoznania.

Art. 98. (1) Za wydawane przez Trybunał zaświadczenia pobiera się opłatę w wysokości 3 zł. bez względu na ilość arkuszy.

(2) Za wypisy, odpisy i wyciągi oraz inne dokumenty, wydawane na podstawie akt procesowych, a przez Trybunał sporządzane i poświadczane, pobiera się opłatę w wysokości 2 zł za każdą stronę pełną lub zaczęłą wydanego dokumentu.

(3) Nie pobiera się opłaty za pisma, które doręczane są z urzędu.

Art. 99. Od opłat wolne są władze i urzędy państwowe i samorządowe oraz osoby, którym Trybunał przyznał prawo ubogich.

Art. 100. Opłaty uiszcza się znaczkami stempłowymi. Prezes Rady Ministrów może zarządzić w porozumieniu z Ministrem Skarbu uiszczanie gotówką opłat, przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu, jak również pobieranie dodatku do tych opłat w wysokości 10%.

R o z d z i a ł 9.

Prawo ubogich.

Art. 101. Przyznania prawa ubogich domagać się może osoba fizyczna lub prawna, która wykaże swe zupełne ubóstwo na podstawie zaświadczenia władzy publicznej o jej stanie rodzinnym, majątku i dochodach; od Trybunału zależy uznanie tego zaświadczenia za dostateczny dowód zupełnego ubóstwa tej osoby.

Art. 102. Strona, której przyznano prawo ubogich, wolna jest od opłat oraz ma prawo żądać ustanowienia dla siebie adwokata.

Art. 103. (1) Przewodniczący izby może również ustanowić dla osoby, której przyznane zostało prawo ubogich, adwokata celem wniesienia skargi. Prośbę wniesić należy w terminie dni czterech od doręczenia albo ogłoszenia orzeczenia lub zarządzenia, które dana osoba zamierza zaskarżyć.

(2) Adwokata tego przewodniczący izby wyznaczy — w miarę możliwości — z pośród adwokatów, wykonywających czynności zawodowe w siedzibie władzy administracyjnej, której orzeczenie lub zarządzenie ma być zaskarżone.

Art. 104. Ustanowienie adwokata z urzędu ma znaczenie pełnomocnictwa procesowego.

R o z d z i a ł 10.

Doręczenia.

Art. 105. (1) Doręczenia skutecznia się za poświadczeniem odbioru, bądź przez pocztę, bądź przez funkcjonariuszów Trybunału, bądź też bezpośrednio w Trybunale.

(2) W razie wniesienia wspólnej skargi lub innych pism procesowych przez kilka osób, zarządza się doręczenie tylko osobie wyznaczonej w skardze lub w piśmie dla odbioru, a w razie niewskazania takiej osoby — jednej z osób, które wniosły dane pismo.

Art. 106. (1) Strony lub ich pełnomocnicy powinni zawiadomić Trybunał o każdej zmianie miejsca zamieszkania.

(2) W razie zaniedbania tego obowiązku i wynikłej z tego powodu trudności doręczenia, przewodniczący izby może zarządzić wywieszenie pisma przeznaczonego dla strony w gmachu Trybunału. Z upływem dni czternastu od dnia wywieszenia doręczenie uważane będzie za dokonane.

Art. 107. Jeżeli skarżący w czasie wniesienia skargi zamieszkuje zagranicą, albo jeżeli w ciągu postępowania przesiedli się na stałe lub czasowo zagranicę, winien podać adres dla doręczeń w kraju, w przeciwnym razie ma zastosowanie ust. 2 art. 106.

Art. 108. W kwestjach dotyczących doręczeń, a nie unormowanych w niniejszym rozporządzeniu, mają odpowiednie zastosowanie przepisy kodeksu postępowania cywilnego z dnia 29 listopada 1930 r.

R o z d z i a ł 11.

Terminy.

Art. 109. Bieg terminów, przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu, liczy się od doręczenia lub ogłoszenia stronie odpowiedniego orzeczenia lub decyzji.

Art. 110. (1) Termin, oznaczony na miesiąc, upływa w odpowiednim dniu ostatniego miesiąca. Jeżeli koniec terminu, oznaczonego na miesiąc przypada na taki miesiąc, który odpowiedniej daty nie posiada, to termin ten kończy się w ostatnim dniu tego miesiąca.

(2) Przy obliczaniu terminów, oznaczonych na dni, nie bierze się w rachubę dnia wykonania tej czynności, od której termin biec zaczyna, ostatni zaś z wyznaczonej liczby dni uważa się za koniec terminu.

(3) Jeżeli koniec terminu przypada na niedzielę lub święto, to za ostatni dzień terminu uważa się najbliższy dzień powszedni.

(4) Termin uważa się za zachowany, jeżeli przed jego upływem nadano pismo procesowe w polskim urzędzie pocztowym lub telegraficznym.

Art. 111. (1) Przywrócenie terminu do wniesienia skargi jest niedopuszczalne; przywrócenie innych terminów, gdy uchybienie terminu nastąpiło z przyczyn od strony niezależnych, zależy od uznania Trybunału.

(2) Wniosek o przywrócenie terminu zgłosić należy w terminie czternastodniowym od ustania przeszkody.

C Z Ę Ś Ć III.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE I PRZEJŚCIOWE.

Art. 112. Najwyższy Trybunał Administracyjny, utworzony ustawą z dnia 3 sierpnia 1922 r. (Dz. U. R. P. z 1926 r. Nr. 86, poz. 400), staje się z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia Najwyższym Trybunałem Administracyjnym o ustroju unormowanym rozporządzeniem niniejszem.

Art. 113. (1) Rozporządzenie niniejsze nie narusza w niczem istniejącego na obszarze województw poznańskiego i pomorskiego oraz górnośląskiej części województwa śląskiego sądownictwa administracyjnego.

(2) Na obszarze województw poznańskiego i pomorskiego do Najwyższego Trybunału Administracyjnego należą kompetencje b. Senatu Administracyjnego Sądu Apelacyjnego w Poznaniu oraz kompetencje Krajowego Urzędu Wodnego, ustanowionego ustawą wodną z dnia 7 kwietnia 1913 r. (Zb. U. pr. str. 53) i rozporządzeniem królewskim o Krajowym Urzędzie Wodnym z dnia 18 marca 1914 r. (Zb. U. pr. str. 55). Tryb postępowania w powyższych sprawach w Trybunale zachowuje się wedle dotychczasowych ustaw, obowiązujących na obszarze tych województw.

(3) Do spraw nie objętych właściwością istniejącego na obszarze województw poznańskiego i pomorskiego sądownictwa administracyjnego stosuje się przepisy niniejszego rozporządzenia, jeżeli sprawy te nie są załatwiane w pierwszej instancji przez organa kolegjalne zarządu ogólnego poza postępowaniem uchwałowym (ustawa z dnia 30 lipca 1883 r. Zb. U. pr. str. 195). Sprawy przekazane Trybunałowi Rzeszy dla spraw finansowych ustawą z dnia 26 lipca 1918 r. (Dz. U. Rzeszy str. 959) należą do właściwości Trybunału. W sprawach tych obowiązują przepisy niniejszego rozporządzenia.

(4) Na obszarze górnośląskiej części województwa śląskiego do Trybunału należą kompetencje, przekazane rozporządzeniem z dnia 18 lipca 1922 r. (Dz. Ust. Śląsk. Nr. 8, poz. 30) senatowi administracyjnemu sądu apelacyjnego województwa śląskiego.

(5) Tryb postępowania w sprawach wymienionych w art. 1 i 13 rozporządzenia z dnia 18 lipca 1922 r. (Dz. Ust. Śląsk. Nr. 8, poz. 30), z wyjątkiem spraw, które należały do kompetencji Trybunału Rzeszy do spraw finansowych, za-

chowuje się wedle dotychczas obowiązujących na obszarze górnośląskiej części województwa śląskiego ustaw pruskich.

(6) Tryb postępowania w sprawach przekazanych Trybunałowi Rzeszy do spraw finansowych ustawą z dnia 26 lipca 1918 r. (Dz. U. Rzeszy str. 959), rozpatrywanych przed dniem 18 czerwca 1924 r. przez Radę Wojewódzką, oraz w sprawach, nieobjętych właściwością istniejącego w województwie śląskim sądownictwa administracyjnego, normują przepisy rozporządzenia niniejszego.

Art. 114. Sprawy, będące w toku w Najwyższym Trybunale Administracyjnym w chwili wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, załatwiane będą przez Trybunał w dalszym toku postępowania z zastosowaniem przepisów rozporządzenia niniejszego. Czynności procesowe już dokonane uważane będą za dokonane prawidłowo, jeżeli przeprowadzone zostały zgodnie z przepisami dotychczasowymi.

Art. 115. (1) W sprawach, w których skargi wniesione zostały do Trybunału przed dniem 1 kwietnia 1932 r., skarżący lub ich pełnomocnicy obowiązani są w ciągu trzech miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego zgłosić pisemne oświadczenie, czy skargi swe w dalszym ciągu popierają. W oświadczeniu tem należy nadto podać, czy skarżący żąda przeprowadzenia rozprawy.

(2) Niezłożenie oświadczenia w terminie określonym w ust. 1, jak również złożenie oświadczenia przeczącego, uważa się za odstąpienie od skargi i pociąga za sobą umorzenie postępowania.

(3) Postanowienia ust. 1 nie stosuje się do spraw, w których przed wejściem w życie rozporządzenia niniejszego doręczono stronie skarżącej wezwanie na rozprawę.

Art. 116. (1) W okresie czasu do dnia 1-go stycznia 1935 r. przewodniczący izby może sprawy nie budzące zasadniczych wątpliwości prawnych przekazywać do rozstrzygnięcia przez jednego sędziego.

(2) W sprawach rozstrzyganych przez jednego sędziego będą odpowiednio stosowane ogólne przepisy o trybie postępowania, z tem, że w przypadkach, gdy przy rozpatrywaniu sprawy wyłoni się zagadnienie prawne budzące poważniejsze wątpliwości, sędzia orzekający może przekazać sprawę kolegium złożonemu z trzech sędziów.

Art. 117. W ciągu dni czterestu od dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego ukonstytuowane będzie kolegium administracyjne na podstawie przepisów rozporządzenia niniejszego; kolegium to rozpocznie pełnienie swych czynności od dnia ukonstytuowania się; z dniem tym kończy się okres urzędowania kolegium administracyjnego, istniejącego w Trybunale na podstawie przepisów dotychczasowych.

Art. 118. Prezesi i sędziowie, zajmujący stanowiska w Najwyższym Trybunale Admini-

stracyjnym w chwili wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, stają się prezesami i sędziami w Trybunale o nowym ustroju.

Art. 119. (1) W wykonaniu przepisów rozporządzenia niniejszego władza mianująca może w czasie od dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego do dnia 15 stycznia 1933 r. przenieść prezesów i sędziów Trybunału bez ich zgody w stan spoczynku.

(2) Sędziowie i prezesi, którzy nie nabyli praw emerytalnych, otrzymują w przypadku przeniesienia w stan spoczynku na zasadzie ustępu poprzedniego jednorazową odprawę w wysokości sześciomiesięcznego uposażenia ostatnio pobieranego w służbie czynnej, jeżeli pozostawali przynajmniej pięć lat w służbie państwowej polskiej, jeżeli zaś pozostawali w tej służbie krócej — w wysokości trzymiesięcznego uposażenia.

(3) Art. 44 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 roku o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. z r. 1924 Nr. 6, poz. 46) w brzmieniu art. 1 pkt. e) ustawy z dnia 13 lutego 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 178) nie ma tu zastosowania.

Art. 120. W ciągu okresu, określonego w ust. 1 art. 119, przepisy art. 29 ust. 1 pkt. 5, oraz art. 31—33 niniejszego rozporządzenia nie będą stosowane.

Art. 121. Z dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego tracą moc obowiązującą:

1) ustawa z dnia 3 sierpnia 1922 r. o Najwyższym Trybunale Administracyjnym (Dz. U. R. P. z 1926 r. Nr. 68, poz. 400),

2) ustawa z dnia 28 maja 1924 r. w przedmiocie rozciągnięcia ustawy o Najwyższym Trybunale Administracyjnym na obszar województwa śląskiego (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 505),

3) rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 lutego 1928 r. o zmianie i uzupełnieniu przepisów, dotyczących ustroju Najwyższego Trybunału Administracyjnego, oraz o stosunku służbowym sędziów Najwyższego Trybunału Administracyjnego (Dz. U. R. P. Nr. 13, poz. 94).

4) rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1930 r. w sprawie zmiany ustawy z dnia 3 sierpnia 1922 r. o Najwyższym Trybunale Administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 657),

5) ustawa z dnia 25 lutego 1932 r. o zmianie ustawy z dnia 3 sierpnia 1922 r. o Najwyższym Trybunale Administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr. 24, poz. 186),

6) rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 25 maja 1928 r. w sprawie wydania regulaminu Najwyższego Trybunału Administracyjnego (Dz. U. R. P. Nr. 57, poz. 537).

Art. 122. Do czasu wydania rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów o szczegółach stroju urzędowego sędziów na rozprawach, pozostają w mocy dotychczasowe w tym względzie przepisy.

Art. 123. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Prezesowi Rady Ministrów w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

Art. 124. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 15 listopada 1932 r.

Poz. 807. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. Prawo o broni, amunicji i materiałach wybuchowych.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i art. 1 lit. a) ustawy z dnia 17 marca 1932 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 165) postanawiam co następuje:

I. Postanowienia wstępne.

Art. 1. (1) Bronią w rozumieniu niniejszego prawa jest każde narzędzie, przeznaczone do zadawania bezpośrednio lub pośrednio urazów cielesnych.

(2) Amunicją są gotowe naboje i pociski do broni palnej oraz pociski wybuchowe wszelkiego rodzaju.

(3) Gotowe lub obrobione istotne części broni lub amunicji uważane są za broń lub amunicję. Rozporządzenie wykonawcze określa, co za takie istotne części uważać należy.

(4) Materiałami wybuchowymi są ciała w stanie stałym, ciekłym lub lotnym, które pod działaniem podnieć fizycznych (mechanicznych) lub chemicznych rozwijają siłę niszczyielską.

(5) Ministrowie Spraw Wewnętrznych, Spraw Wojskowych oraz Przemysłu i Handlu władni są w drodze rozporządzenia rozciągnąć przepisy niniejszego prawa w całości lub części na przedmioty i narzędzia oraz na istotne części składowe materiałów wybuchowych, których używanie może zagrażać bezpieczeństwu publicznemu.

Art. 2. (1) Za broń typu wojskowego uważa się broń używaną, lub nadającą się do używania przez wojsko dla celów służbowych.

(2) Wykaz broni typu wojskowego zawiera rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych.

Art. 3. Przepisy niniejszego prawa nie mają zastosowania do broni białej, jednak Ministrowie Spraw Wewnętrznych, Spraw Wojskowych oraz Przemysłu i Handlu mogą w drodze rozporządzenia rozciągnąć te przepisy w całości lub części na poszczególne rodzaje broni białej.

II. Handel bronią i amunicją.

Art. 4. (1) Bronią i amunicją wolno zawodowo handlować tylko na zasadzie pozwolenia władzy.

(2) Przedsiębiorstwa wytwórcze mogą sprzedawać wytwarzaną przez siebie broń lub amunicję bez pozwolenia:

- a) osobom, posiadającym pozwolenie na handel bronią i amunicją (ust. 1), oraz
- b) na zamówienie — osobom uprawnionym do nabywania broni lub amunicji zgodnie z przepisami niniejszego prawa.

Art. 5. (1) Pozwolenie art. 4 ust. 1 może być wydane tylko osobie:

- a) posiadającej obywatelstwo polskie,
- b) nie karanej sądowo za zbrodnie oraz występki z chęci zysku,
- c) posiadającej zdolność do działań prawnych,
- d) posiadającej odpowiednią umiejętność zawodową,
- e) nie trudniącej się przemysłem określonym,
- f) nie wzbudzającej obaw, że wydanego pozwolenia użyje w celach szkodliwych dla interesów Państwa lub bezpieczeństwa publicznego.

(2) Osobom prawnym pozwolenie może być wydane tylko pod warunkiem ustanowienia odpowiedzialnych zastępców, czyniących zadość wszystkim wymogom, określonym w ust. 1.

(3) Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami może zezwalać na wyjątki od warunku określonego w ust. 1 pkt. a).

Art. 6. Pozwolenie wydaje wojewódzka władza administracji ogólnej.

Art. 7. Pozwolenie na handel bronią może równocześnie upoważniać:

- a) do handlu amunicją do tej broni,
- b) do nabijania naboju do broni palnej myśliwskiej,
- c) do przechowywania i sprzedaży prochu strzelniczego do użytku osobistego.

Art. 8. (1) Rozporządzenie Ministrów Spraw Wewnętrznych, Spraw Wojskowych, oraz Przemysłu i Handlu określa formę pozwoleń, warunki, pod którymi pozwolenia będą mogły być udzielane, prawa i obowiązki osób, które je otrzymują, oraz sposób prowadzenia przedsiębiorstwa.

(2) Władza, wydająca pozwolenie, może je uzależnić ponadto od specjalnych warunków, jeśli stosunki miejscowe lub rodzaj przedsiębiorstwa tego wymagają. W szczególności władza może określić, które osoby zatrudnione w przedsiębiorstwie i na jakich stanowiskach, winny odpowiadać warunkom art. 5 ust. 1 i być zatrudnione tylko za zgodą władzy.

Art. 9. Władza, która pozwolenie wydała, winna je cofnąć jeśli wyjdą najaw okoliczności (art. 5 ust. 1 pkt. a) — e), istniejące już przed wydaniem pozwolenia lub powstałe po jego wydaniu, któreby uzasadniały odmowę wydania pozwolenia.

Art. 10. (1) Władza, która pozwolenie wydała, może cofnąć pozwolenie w każdym czasie, jeżeli uzna, że dalsze prowadzenie przedsię-

biorstwa mogłoby zagrażać interesowi Państwa lub bezpieczeństwu publicznemu.

(2) W razie cofnięcia pozwolenia w myśl ust. 1 władza wyznaczy odpowiedni termin dla zlikwidowania przedsiębiorstwa. Termin ten nie będzie krótszy od 6 miesięcy, jednakże w wyjątkowych przypadkach władza może oznaczyć termin krótszy, jeśli interes Państwa lub bezpieczeństwo publiczne tego wymaga.

(3) W razie, gdy zwłoka grozi niebezpieczeństwem, decyzja o cofnięciu pozwolenia może podlegać natychmiastowemu wykonaniu. Wnieśnienie odwołania nie wstrzymuje w takim przypadku wykonania decyzji.

(4) Władza może jednocześnie z cofnięciem pozwolenia lub później wyznaczyć osobę, pod której nadzorem likwidacja będzie przeprowadzona, oraz określić w tym przypadku sposób tej likwidacji.

(5) Władza, która pozwolenie wydała, władna jest również, jeśli uzna, że interes Państwa lub bezpieczeństwo publiczne tego wymagają, wstrzymać na czas określony wykonywanie wszystkich lub niektórych czynności, wchodzących w zakres działania przedsiębiorstwa, jak również może zarządzić zabezpieczenie znajdującej się w dyspozycji przedsiębiorstwa broni, amunicji, prochu strzelniczego oraz ich części w sposób zapewniający bezpieczeństwo i chroniący te przedmioty przed zniszczeniem. Postanowienie ust. 3 ma odpowiednie zastosowanie w tym przypadku.

(6) Postanowienia ust. 2 i 4 mają także zastosowanie w razie cofnięcia pozwolenia na podstawie art. 9.

Art. 11. (1) Handel bronią jest niedozwolony:

- a) w drodze przemysłu okrężnego,
- b) na targach gminnych, małych i wielkich.

(2) Na wystawach i na targach gospodarczych wolno sprzedawać broń tylko na podstawie specjalnego pozwolenia władzy.

(3) Postanowienia ust. 1 i 2 dotyczą również handlu amunicją i prochem strzelniczym, o których mowa w art. 7.

(4) Właściwa do wydawania pozwoleń w myśl ust. 2 jest wojewódzka władza administracji ogólnej.

Art. 12. (1) Broń, amunicję i proch strzelniczy (art. 7) sprzedawać wolno tylko osobom uprawnionym do ich nabywania, zgodnie z przepisami niniejszego prawa.

(2) Postanowienie ust. 1 nie dotyczy obrotu bronią z zagranicą.

III. Ograniczenia handlu bronią i amunicją.

Art. 13. Ministrowie Spraw Wewnętrznych, Spraw Wojskowych oraz Przemysłu i Handlu mogą w drodze rozporządzenia:

- a) zakazywać handlu poszczególnymi rodzajami broni i amunicji,

- b) wprowadzać ograniczenia lub specjalne warunki przy handlu poszczególnymi rodzajami broni i amunicji.

IV. Kontrola handlu bronią i amunicją oraz nadzór władz nad tym handlem.

Art. 14. (1) Wolno puszczać w obieg tylko taką broń, która zaopatrzona jest w firmę lub w znak towarowy wytwórcy lub handlującego, w numer bieżący broni oraz — o ile chodzi o broń palną — w znaki próbne co do jej wytrzymałości i bezpieczeństwa w użyciu.

(2) Postanowienia ust. 1 dotyczą również broni przerabianej.

(3) Postanowienia ust. 1 i 2 mogą mieć zastosowanie również do amunicji, o ile chodzi o zaopatrywanie jej w firmę lub znak towarowy, oraz w znaki rozpoznawcze, dotyczące jej właściwości balistycznych.

(4) Rozporządzenie Ministrów Spraw Wewnętrznych, Spraw Wojskowych oraz Przemysłu i Handlu ustala termin wejścia w życie postanowień ust. 1 — 3, zakres zastosowania pkt. 3 w całości lub w części, określa sposób i postępowanie przy znakowaniu i dokonywaniu prób broni, względnie znakowaniu amunicji oraz określa zakłady, w których próby broni palnej będą mogły być przeprowadzane i sposób ich przeprowadzania. Rozporządzenie to ustala również warunki, jakim odpowiadać winna pod względem znakowania i wypróbowania — broń i amunicja, spróbowywane z zagranicy.

Art. 15. (1) Przedsiębiorstwa handlu bronią (art. 4 ust. 1) podlegają nadzorowi władz.

(2) Nadzór nad temi przedsiębiorstwami sprawują władze administracji ogólnej, oraz — o ile chodzi o przedsiębiorstwa handlujące bronią lub amunicją typu wojskowego — także władze wojskowe.

Art. 16. (1) Osoby, prowadzące przedsiębiorstwa handlu bronią (art. 4 ust. 1), obowiązane są prowadzić ściśle ewidencję broni i przedstawiać w terminach, przez władze określonych, jak również na każde jej żądanie, wyciągi i sprawozdania z tej ewidencji.

(2) Osoby te winny ponadto posiadać na znajdującą się u nich broń dowody jej pochodzenia.

(3) Postanowienia ust. 1 i 2 dotyczą również amunicji i prochu strzelniczego.

Art. 17. Rozporządzenie Ministrów Spraw Wewnętrznych, Spraw Wojskowych oraz Przemysłu i Handlu określa sposób prowadzenia ewidencji broni, amunicji i prochu strzelniczego, wzory rejestrów i ksiąg oraz dowodów pochodzenia broni, amunicji i prochu strzelniczego, sposób ich przechowywania i użytkowania oraz zakres i sposób przeprowadzania nadzoru władz.

V. Nabywanie, posiadanie i noszenie broni i amunicji w celach osobistych oraz pozbywanie takiej broni i amunicji.

Art. 18. (1) Broń można nabywać, posiadać lub nosić w celach osobistych tylko na zasadzie pozwolenia władzy.

(2) Minister Spraw Wewnętrznych władny jest określać, które rodzaje broni będą mogły być nabywane, posiadane lub noszone bez pozwolenia, o którym mowa w ust. 1.

Art. 19. (1) Pozwolenia (art. 18 ust. 1) wydają powiatowe władze administracji ogólnej według swobodnego uznania osobom nie wzbudzającym żadnych obaw, że użyją broni w celach sprzecznych z interesem Państwa albo bezpieczeństwem, spokojem lub porządkiem publicznym.

(2) Pozwolenie na posiadanie lub na posiadanie i noszenie broni typu wojskowego może być wydane tylko za uprzednią zgodą właściwej władzy wojskowej.

(3) Żołnierzom w służbie czynnej, w stanie nieczynnym i w stanie spoczynku, oraz oficerom kontraktowym i oficerom czasu wojny pozwolenia na krótką broń palną i broń myśliwską wydają właściwe władze wojskowe.

Art. 20. (1) Pozwolenie nie może być wydane:

- a) osobom nieletnim do lat 17,
- b) chorym umysłowo,
- c) osobom znanym, jako nałogowi pijacy lub narkomani,
- d) włóczęgom,
- e) osobom dwukrotnie ukaranym za przekroczenia tego samego przepisu niniejszego prawa co do nabywania, posiadania i noszenia broni, o ile od ostatniego ukarania nie upłynęły 3 lata.

(2) Na prośbę rodziców lub opiekunów pozwolenie może być wydane nieletnim powyżej lat 14, jednakże tylko na broń dla celów sportowych lub łowieckich.

Art. 21. (1) Postanowienia art. 18 ust. 1 nie mają zastosowania:

- a) do osób, wchodzących w skład siły zbrojnej Państwa, o ile chodzi o broń należącą do ich przepisowego uzbrojenia,
- b) do osób, które z tytułu swej służby publicznej lub swego charakteru służbowego i zgodnie z właściwymi przepisami prawnymi uprawnione są do posiadania albo do posiadania i noszenia określonego rodzaju broni, o ile chodzi o taką broń,
- c) do osób, używających broni palnej w celach sportowych i wyćwiczenia w strzelaniu w dozwolonych przez władze strzelnicach, lecz tylko o ile chodzi o używanie i noszenie broni w obrębie strzelnic.

(2) Dla przedstawicieli państw obcych oraz członków dyplomatycznych misyj zagranicznych

legitymacja, wydana przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych, zastępuje pozwolenie na broń (art. 18 ust. 1).

(3) Rozporządzenie Rady Ministrów wydane na wniosek Ministra Spraw Wewnętrznych może określać, które osoby poza wymienionymi w niniejszym artykule, mogą nabywać, posiadać i nosić broń bez pozwolenia (art. 18 ust. 1), z obowiązkiem jednak zgłoszenia takiej broni właściwej władzy (art. 19 ust. 1).

Art. 22. (1) Pozwolenie na broń (art. 18 ust. 1) może być wydane bądźto na prawo posiadania, bądź też na prawo posiadania i noszenia broni.

(2) Pozwolenie, o którym mowa w ust. 1, uprawnia do nabycia broni w niem wymienionej, o ile w pozwoleniu nie zaznaczono inaczej.

(3) Pozwolenia na broń, z wyjątkami przewidzianymi w ust. 4, są imienne i ważne tylko dla tej osoby, której zostały wydane i tylko na broń tego rodzaju i w tej ilości, jaka w nich jest wymieniona.

(4) Urzędowi, instytucjom i przedsiębiorstwom państwowym i samorządowym oraz instytucjom i przedsiębiorstwom prywatnym, którym broń jest potrzebna dla ochrony ich mienia lub bezpieczeństwa życia ich pracowników, jak również zrzeczeniom przysposobienia wojskowego i wychowania fizycznego, oraz stowarzyszeniom strzeleckim dla celów wyćwiczenia w strzelaniu, mogą być wydawane pozwolenia na okaziciela.

(5) Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami władny jest wydawać regulaminy i przepisy o noszeniu i używaniu broni dla urzędów, instytucji i przedsiębiorstw, zrzeczeń oraz towarzystw wymienionych w ust. 4.

(6) Pozwolenie na broń na okaziciela, wydawane urzędowi, instytucjom i przedsiębiorstwom państwowym i samorządowym, zrzeczeniom przysposobienia wojskowego i wychowania fizycznego, oraz stowarzyszeniom strzeleckim, jak również pozwolenia na broń, wydawane urzędnikom i funkcjonariuszom państwowym oraz osobom, wymienionym w art. 19 ust. 3, na podstawie zaświadczeń ich władzy przełożonej dla obrony osobistej, lub w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych, wolne są od wszelkich opłat.

Art. 23. (1) Pozwolenie na broń ważne jest na całym obszarze Państwa.

(2) W razie zmiany miejsca zamieszkania osoba, posiadająca pozwolenie, winna je przedstawić przed upływem dni 30 właściwej dla nowego miejsca zamieszkania powiatowej władzy administracji ogólnej w celu zaopatrzenia go w adnotację o zmianie miejsca zamieszkania.

(3) Postanowienie ust. 2 nie ma zastosowania do osób, wymienionych w art. 19 ust. 3.

Art. 24. (1) Powiatowa władza administracji ogólnej, właściwa ze względu na miejsce zamieszkania posiadającego pozwolenie, może cofnąć pozwolenie w każdym czasie, jeśli uzna to za wskazane ze względu na interes Państwa albo bezpieczeństwo, spokój lub porządek publiczny,

a winna to uczynić, jeśli ujawnione zostanie, że osoba, której pozwolenie zostało wydane, należy do jednej z kategorii osób, wymienionych w art. 20.

(2) W przypadkach, gdy zwłoka grozi niebezpieczeństwem, każda inna władza administracji ogólnej może tymczasowo odebrać pozwolenie na broń, zawiadamiając o tem władzę, wymienioną w ust. 1, która wyda właściwą decyzję (ust. 1).

(3) Władza wojskowa, która wydała pozwolenie na broń w myśl art. 19 ust. 3, może w każdym czasie cofnąć to pozwolenie, jeśli przemawiają za tem ważne względy służbowe, bezpieczeństwa, lub interes wojska, a winna to uczynić, gdy stosunek służbowy z żołnierzem został rozwiązany, chyba, że żołnierz ten przechodzi w stan spoczynku.

Art. 25. (1) Pozwolenie na broń palną uprawnia osobę, której zostało wydane, do nabywania amunicji do broni w niem wymienionej, w ilości określonej w tem pozwoleniu.

(2) Osoby, posiadające pozwolenie na broń palną myśliwską, mogą nabywać także proch strzelniczy w ilości, którą określa rozporządzenie wykonawcze.

Art. 26. (1) Osoby, którym odmówiono wydania pozwolenia na broń, lub którym pozwolenie cofnięto, winny pozbyć się broni, o ile ją posiadają, w terminie przez władzę oznaczonym.

(2) W razie niepozbycia broni w terminie oznaczonym, władza może broń zająć, o ile w przypadkach zasługujących na uwzględnienie nie przedłuży wyznaczonego terminu.

(3) Jeśli władza uzna to za potrzebne, może równocześnie z odmową pozwolenia lub jego cofnięciem broń zająć lub zarządzić złożenia broni do czasu jej pozbycia w miejscu lub u osób, przez nią oznaczonych.

(4) Broń zajętą władza sprzedaje z publicznego przetargu (jeśli osoba, do której ta broń należy, nie pozbędzie się jej w ciągu 3 miesięcy od chwili zajęcia broni; na prośbę jednak tej osoby władza powierzy sprzedaż broni koncesjonowanemu przedsiębiorstwu handlu bronią. Sumę uzyskaną ze sprzedaży zwraca się właścicielowi broni po potrąceniu rzeczywistych kosztów związanych ze sprzedażą. Właścicielowi broni, sprzedanej w myśl niniejszego postanowienia, nie przysługuje prawo skargi co do wysokości osiągniętej ze sprzedaży sumy.

(5) Jeśli żołnierz, któremu cofnięto pozwolenie na broń z powodu rozwiązania z nim stosunku służbowego (art. 24 ust. 3), zamierza nadal broń posiadać, winien uzyskać pozwolenie właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej (art. 9 ust. 1 i 2); w razie nieuzyskania takiego pozwolenia, a także w innych przypadkach cofnięcia pozwolenia w myśl art. 24 ust. 3, mają odpowiednie zastosowanie postanowienia niniejszego artykułu.

(6) Władza wojskowa przekazuje broń zajętą powiatowej władzy administracji ogólnej celem sprzedania jej w myśl ust. 4.

(7) Postanowienia niniejszego artykułu mają odpowiednie zastosowanie do amunicji i prochu strzelniczego (art. 25).

Art. 27. (1) Broń i amunicję odstępować wolno czasowo lub na stałe jedynie osobom uprawnionym do jej nabycia zgodnie z postanowieniami niniejszego prawa.

(2) Broń mogą przyjmować w zastaw tylko zakłady zastawnicze (lombardy), prowadzone przez związki publiczno-prawne, o ile ich statuty przewidują taką działalność i o ile one posiadają pomieszczenie, uznane przez władzę (art. 6) za odpowiednie do przechowywania broni. Przyjmowanie w zastaw amunicji lub prochu strzelniczego jest zakazane.

Art. 28. (1) Jeśli interes Państwa lub względy bezpieczeństwa tego wymagają, wojewódzka władza administracji ogólnej może na całym lub części powierzonych sobie obszarze zarządzić czasowo złożenie wszystkich lub niektórych rodzajów broni, posiadanej w celach osobistych, w określonych przez siebie miejscach i terminach. Władza ta może w takich przypadkach także zakazać czasowo noszenia wszelkiej broni lub niektórych jej rodzajów.

(2) W przypadkach nagłych i na czas nieprzekraczający dni 14 uprawnienia, o których mowa w ust. 1, przysługują powiatowej władzy administracji ogólnej na powierzonym jej obszarze.

(3) Zarządzenia te mogą postanawiać, iż decyzje władz, wydane w celu wykonania tych zarządzeń, są natychmiast wykonalne.

(4) Postanowienia niniejszego artykułu nie mają zastosowania do osób, wymienionych w art. 19 ust. 3.

Art. 29. (1) Minister Spraw Wewnętrznych reguluje w drodze rozporządzenia wzory, zakres i czas ważności pozwoleń na broń (art. 18 ust. 1), oraz tryb postępowania przy nabywaniu broni do użytku osobistego i pozbywania takiej broni.

(2) Wzory, zakres i czas ważności pozwoleń, wydawanych przez władze wojskowe (art. 19 ust. 3) reguluje w drodze rozporządzenia Minister Spraw Wojskowych.

VI. Przywóz, wywóz, przesyłanie i przewóz broni.

Art. 30. Przywozić broń na obszar Rzeczypospolitej w celach przemysłowych i handlowych mogą jedynie koncesjonowane przedsiębiorstwa wyrobu broni, lub przedsiębiorstwa, które otrzymały pozwolenie na handel bronią (art. 4), — na podstawie pozwolenia wojewódzkiej władzy administracji ogólnej.

Art. 31. (1) Broń do użytku osobistego wolno sprowadzać lub przywozić ze sobą na obszar Rzeczypospolitej bądź na zasadzie pozwolenia powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej ze względu na miejsce zamieszkania odbiorcy, względnie przywoźącego, bądź na zasadzie

zaświadczenia, wydanego przez właściwą placówkę konsularną Rzeczypospolitej Polskiej zagranicą.

(2) Osoby, które sprowadziły lub przywiezły ze sobą broń na zasadzie zaświadczenia placówki konsularnej (ust. 1), winny w ciągu 30 dni od dnia przyjazdu do Polski zwrócić się do powiatowej władzy administracji ogólnej o wydanie pozwolenia na posiadanie, względnie posiadanie i noszenie tej broni.

(3) Postanowienia ust. 1 i 2 mają zastosowanie do osób, wymienionych w art. 19 ust. 3, z tą zmianą, że zamiast powiatowych władz administracji ogólnej właściwymi są władze wojskowe.

(4) Postanowienie ust. 2 nie ma zastosowania do osób, których pobyt na obszarze Rzeczypospolitej trwa krócej niż dni 30.

Art. 32. Broń typu wojskowego, z wyjątkiem broni, posiadanej do użytku osobistego, wolno wywozić z obszaru Rzeczypospolitej jedynie na zasadzie pozwolenia Ministra Spraw Wojskowych, lub władz przez niego upoważnionych.

Art. 33. (1) Broń palną, posiadaną do użytku osobistego, wolno przewozić publicznymi środkami przewozowymi tylko w stanie nienabytym.

(2) Postanowienie ust. 1 nie dotyczy broni palnej krótkiej, o ile ją mają przy sobie.

Art. 34. Warunki i sposób przewozu broni w celach handlowych i przemysłowych ustala rozporządzenie Ministrów Spraw Wewnętrznych, Spraw Wojskowych oraz Przemysłu i Handlu.

Art. 35. (1) Broń przysyłać wolno pocztą tylko na podstawie deklaracji i tylko do osób uprawnionych do jej nabycia względnie posiadania.

(2) Sposób przysyłania broni pocztą i kontrolę nad tego rodzaju przesyłkami reguluje rozporządzenie Ministra Poczty i Telegrafów, wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, a co do sposobu przysyłania także z Ministrem Przemysłu i Handlu.

Art. 36. (1) Minister Spraw Wewnętrznych może czasowo w drodze rozporządzenia ograniczać lub zakazywać przewozu lub przysyłania broni na poszczególnych obszarach albo między poszczególnymi obszarami lub miejscowościami Państwa.

(2) W przypadkach, gdy zwłoka grozi niebezpieczeństwem, wojewódzka władza administracji ogólnej może wydać analogiczne zarządzenia na powierzonym sobie obszarze na czas nieprzekraczający dni 14.

VII. Materjały wybuchowe.

Art. 37. Materjałami wybuchowymi wolno zawodowo handlować tylko na zasadzie pozwolenia władzy.

Art. 38. (1) Pozwolenia, a których mowa w art. 37, wydaje wojewódzka władza administracji ogólnej.

(2) Postanowienia art. 5, 8, 9, 10, 11 ust. 1 i art. 12 mają odpowiednie zastosowanie.

Art. 39. (1) Rozporządzenie Ministrów Spraw Wewnętrznych, Spraw Wojskowych, Przemysłu i Handlu oraz Komunikacji ustala miejsca, w których składy materjałów wybuchowych nie będą mogły być urządzone, oraz rejony bezpieczeństwa, jakie przedsiębiorstwa wokół tych składów winne utrzymywać, biorąc pod uwagę podział tych składów na pewne typy oraz przy uwzględnieniu maksymalnej ilości materjałów wybuchowych, które będą mogły być w takich składach przechowywane, jak również przepisy co do nadziemnych składów tego rodzaju.

(2) Rozporządzenie to określa również, w jakim zakresie i w jakich przypadkach postanowienia jego będą dotyczyły składów amunicji.

Art. 40. Postanowienia rozdziału III i IV mają odpowiednie zastosowanie do handlu materjałami wybuchowymi.

Art. 41. (1) Rozporządzenie Ministrów Spraw Wewnętrznych, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych określa warunki i sposoby nabywania, przechowywania i używania materjałów wybuchowych dla celów przemysłowych oraz eksploatacji rolnej i leśnej, ustala wzory zaświadczeń i pozwoleń oraz określa zakres i sposób kontroli władz nad osobami i przedsiębiorstwami, używającymi materjałów wybuchowych w wyżej podanych celach.

(2) Nabywanie, przechowywanie i używanie materjałów wybuchowych w zakładach górniczych dla celów górniczych reguluje art. 148 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 listopada 1932 r. Prawo górnicze (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 654). Sprzedaż materjałów wybuchowych dla celów górniczych przez wytwórnie i przedsiębiorstwa sprzedaży materjałów wybuchowych (art. 37) odbywać się będzie na warunkach, które określa rozporządzenie Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Spraw Wewnętrznych.

(3) Niezależnie od kontroli władz górniczych władze administracji ogólnej są uprawnione do badania nadziemnych składów materjałów wybuchowych w zakładach górniczych co do zgodności przechowywanych w nich materjałów wybuchowych z księgami. O wynikach badania władze te winne niezwłocznie zawiadamiać właściwe władze górnicze.

Art. 42. (1) Nabywanie, posiadanie i używanie materjałów wybuchowych poza przypadkami, określonymi w art. 37 i 41, jest zakazane.

(2) W przypadkach, zasługujących na wyjątkowe uwzględnienie, wojewódzka władza administracji ogólnej może pozwolić na nabycie i użycie materjałów wybuchowych na warunkach w pozwoleniu podanych.

(3) Postanowienia ust. 1 i 2 nie dotyczą amunicji do broni palnej oraz prochu strzelniczego.

go, nabywanych do użytku osobistego na podstawie art. 25.

Art. 43. (1) Rozporządzenie Ministrów Spraw Wewnętrznych, Spraw Wojskowych, Komunikacji oraz Przemysłu i Handlu określa materiały wybuchowe, których przewożenie będzie dopuszczone, warunki i sposoby ich przewozu, środki ostrożności przy przewozie oraz kontrolę władz.

(2) Rozporządzenie to określa również warunki i sposób przewozu amunicji i prochu strzelniczego w celach handlowych i przemysłowych oraz amunicji i prochu strzelniczego, posiadanych do użytku osobistego (art. 25).

(3) Przewóz materiałów wybuchowych kolejami żelaznymi odbywa się na podstawie regulaminów przewozu lub taryf kolejowych, wydawanych przez Ministra Komunikacji w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych co do postanowień, dotyczących bezpieczeństwa publicznego.

(4) Przesyłanie materiałów wybuchowych pocztą jest zakazane.

(5) Do przywozu i sprowadzania amunicji i materiałów wybuchowych na obszar Rzeczypospolitej oraz do przewozu amunicji i tych materiałów w obrębie Państwa mają odpowiednie zastosowanie postanowienia art. 30 ust. 1 i art. 36.

VIII. Strzelnice.

Art. 44. (1) Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych określa przepisy, jakim winno odpowiadać pod względem bezpieczeństwa urządzenie i prowadzenie strzelnic, przeznaczonych do ćwiczeń w strzelaniu z broni palnej, oraz ustali sposób przechowywania, używania i postępowania z bronią w takich strzelnicach.

(2) Postanowienie ust. 1 nie dotyczy strzelnic wojskowych.

IX. Postanowienia ogólne i karne.

Art. 45. (1) Jeżeli powiatowa władza administracji ogólnej ma uzasadnione podejrzenie, że dana osoba posiada lub przechowuje bezprawnie broń, amunicję lub materiały wybuchowe, władza ta może w celu wykrycia tych przedmiotów zarządzić dokonanie rewizji mieszkania i zabudowań, należących do takiej osoby. Zarządzenie to może dotyczyć także tych mieszkań i zabudowań, w których osoba podejrzana przebywa.

(2) W razie uzasadnionego podejrzenia, że dana osoba posiada lub nosi bezprawnie broń, amunicję lub materiały wybuchowe, organa Policji Państwowej mogą w celu wykrycia tych przedmiotów poddać taką osobę rewizji osobistej.

(3) Co do osób, podlegających właściwości wojskowych sądów karnych, uprawnienia z ust. 1 i 2 przysługują wojskowym władzom lub wojskowym organom bezpieczeństwa, chyba że zwłoka grozi niebezpieczeństwem, a na miejscu niema władz lub organów wojskowych.

Art. 46. Urzędy celne, pocztowe i kolejowe, lub ich organa zatrzymują każdy transport broni, amunicji lub materiałów wybuchowych, przesyłanych niezgodnie z postanowieniami art. 30, 31, 32, 34, 35 i 43, zawiadamiając o tem równocześnie najbliższą powiatową władzę administracji ogólnej lub najbliższą jednostkę policyjną.

Art. 47. (1) Kto bezprawnie wyrabia, posiada, przechowuje lub pozbywa broni palną typu wojskowego lub amunicję do takiej broni, z wyjątkiem broni krótkiej i amunicji do niej — podlega karze więzienia do lat 3 lub aresztu do lat 3.

(2) Tej samej karze podlega, kto bezprawnie pozbywa materiały lub przyrządy wybuchowe.

(3) Broń, amunicja lub materiały i przyrządy wybuchowe podlegają przepadkowi.

Art. 48. (1) Kto bezprawnie wyrabia, posiada, przechowuje lub pozbywa broń palną krótką lub myśliwską, albo amunicję do takiej broni, podlega karze aresztu do 6 miesięcy lub karze grzywny do 5.000 zł.

(2) Podżeganie, pomoc i usiłowanie ulegania karze.

(3) Broń i amunicja podlegają przepadkowi.

Art. 49. (1) Kto wykracza przeciw postanowieniom niniejszego prawa lub przepisom, wydanym na jego podstawie, podlega, jeżeli za czyn nie grozi kara surowsza, karze aresztu do 3 miesięcy lub grzywny do 3.000 zł.

(2) Prócz tego można orzec przepadek broni, amunicji i materiałów wybuchowych.

Art. 50. W razie orzeczenia przepadku prawa osób trzecich nie zostają naruszone.

Art. 51. Za wyrób w rozumieniu art. 47 i 48 należy uważać także wykańczanie i przerabianie.

Art. 52. Oprócz kary można zabronić sprzedaży broni, amunicji lub materiałów wybuchowych na czas od roku do lat 5.

Art. 53. (1) Przestępstwa, wymienione w art. 48 i 49 podlegają karze w drodze administracyjnej.

(2) Do orzekania o przestępstwach, wymienionych w ust. 1, popełnianych przez osoby, podlegające właściwości wojskowych sądów karnych, właściwe są wojskowe sądy karne.

Art. 54. Wszędzie, gdzie w prawie niniejszem jest mowa o powiatowych władzach administracji ogólnej, są w miastach, stanowiących odrębne powiaty miejskie, właściwymi starostowie grodzcy (dyrektorowie policji, Komisarz Rządu m. Gdyni).

X. Postanowienia przejściowe i końcowe.

Art. 55. (1) Pozwolenia na posiadanie, względnie posiadanie i noszenie broni, wydane przed wejściem w życie niniejszego prawa, zachowują swą ważność na czas, na jaki zostały wydane, w każdym zaś razie do 31 marca 1933 r.

(2) Pozwolenie na prowadzenie przedsiębiorstw handlu bronią lub amunicją, wydane przed wejściem w życie niniejszego prawa, zachowują swą ważność nadal z tem, że do prowadzenia tych przedsiębiorstw będą miały zastosowanie od dnia wejścia w życie niniejszego prawa, lub rozporządzeń i przepisów na jego podstawie wydanych, postanowienia tego prawa lub tych rozporządzeń i przepisów.

(3) Rozporządzenia wykonawcze ustalą terminy, w czasie których wymienione w ust. 2 przedsiębiorstwa będą obowiązane przystosować swe urządzenia do wymagań niniejszego prawa i rozporządzeń, wydanych na jego podstawie.

Art. 56. Wykonanie niniejszego prawa porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

Art. 57. (1) Prawo niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1933 r. Przepisy prawa niniejszego w zakresie handlu bronią, amunicją i materiałami wybuchowymi wchodzi w życie na obszarze województwa śląskiego dopiero po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia oświadczenia Prezesa Rady Ministrów o wyrażeniu zgody Sejmu Śląskiego na te przepisy.

(2) Równocześnie tracą moc:

- a) dekret z dnia 25 stycznia 1919 r. o nabywaniu i posiadaniu broni i amunicji (Dz. P. P. P. Nr. 9, poz. 123),
- b) patent cesarski z dnia 24 października 1852 r. o wyrobie, posiadaniu i noszeniu broni, tudzież handlu bronią i jej przewozie (Dz. u. p. austr. Nr. 223),
- c) patent cesarski o prochu strzelniczym z dnia 31 marca 1853 roku (Dz. u. p. austr. Nr. 99),
- d) ustawa z dnia 27 maja 1855 r. przeciw użytkowaniu materiałów wybuchowych w sposób szkodliwy (Dz. u. p. austr. Nr. 134),
- e) ustawa z dn. 9 czerwca 1884 r. o zbrodniczym i niebezpiecznym dla ogółu użytku materiałów wybuchowych (Dz. U. Rz. niem. str. 61),
- f) postanowienia rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 468), dotyczące sprzedaży broni, amunicji i materiałów wybuchowych, —

oraz wszelkie przepisy w sprawach uregulowanych prawem niniejszem.

Poz. 808. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. Prawo o stowarzyszeniach.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i art. 1 lit. a) ustawy z dnia 17 marca 1932 roku o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 165) postanawiam co następuje:

R o z d z i a ł 1.

Przepisy ogólne.

Art. 1. Prawo niniejsze reguluje prawny byt stowarzyszeń, jako dobrowolnych trwałych zrzeszeń o celach niezarobkowych.

Art. 2. Obywatele polscy mają prawo łączyć się w stowarzyszeniach, których cele, ustrój i działalność nie sprzeciwiają się prawu i nie zagrażają bezpieczeństwu, spokojowi lub porządkowi publicznemu.

Uprawnienie to służy osobom w wieku od lat 18, o ile przepisy poniższe nie przewidują wyjątków.

Występować w charakterze założycieli, jak również wchodzić w skład zarządu stowarzyszenia mogą tylko osoby zdolne do działań prawnych.

Młodzież szkolna, z wyjątkiem młodzieży szkół wyższych, nie może należeć do stowarzyszeń.

Młodzież nieszkolna w wieku od lat 14 do 18, może, za zgodą swych prawnych opiekunów, należeć do stowarzyszeń, nie biorąc jednak udziału w głosowaniu uchwał i nie korzystając z uprawnień wyborczych.

Art. 3. Wojskowi w służbie czynnej mogą należeć do stowarzyszeń tylko za zezwoleniem władz wojskowych, na warunkach określonych przez Ministra Spraw Wojskowych; nie mogą przytem oni być poddani ani balotażowi ani sądom koleżeńskim w jakiegokolwiek formie.

Szczególne ograniczenia prawa należenia do stowarzyszeń niektórych kategorii osób określają przepisy specjalne.

Art. 4. Cudzoziemcy mogą również łączyć się w stowarzyszeniach, przewidzianych w niniejszym prawie.

Rozporządzenie Rady Ministrów, wydane na wniosek Ministrów: Spraw Wewnętrznych i Spraw Zagranicznych, może wprowadzić odmienne zasady dla stowarzyszeń cudzoziemców, oraz w kwestji udziału cudzoziemców w stowarzyszeniach i ich władzach.

Tymże trybem będzie uregulowana sprawa stowarzyszeń o charakterze międzynarodowym, jeżeli szczególne potrzeby, związane z ich organizacją i funkcjonowaniem na obszarze Polski, nie dadzą możności zastosować do nich ogółu przepisów niniejszego prawa.

Art. 5. Nie wolno nikogo zmusić do tego, aby wziął lub nie wziął udziału w stowarzyszeniu. Nie wolno także ograniczać możliwości wystąpienia ze stowarzyszenia.

Przeciwnie temu postanowienia statutów i regulaminów oraz uchwały i zobowiązania są niedopuszczalne i nieważne.

Wolność wystąpienia ze stowarzyszenia nie wyklucza ustanowienia w statucie stowarzyszeń, posiadających osobowość prawną, obowiązku zapłaty składek członkowskich za czas do końca roku gospodarczego.

Przepisy ust. 1 — 3 nie dotyczą stowarzyszeń, które powstają z inicjatywy władz, działających w tym kierunku na mocy przepisów prawa publicznego.

Art. 6. Zakazaniem jest:

- a) tworzenie stowarzyszeń, przyjmujących zasadę bezwzględnego posłuszeństwa członków władzom stowarzyszenia,
- b) łączenie w stowarzyszeniu celów wychowania fizycznego, gimnastycznych lub sportowych z celami politycznymi.

Art. 7. Stowarzyszenia funkcjonariuszów państwowych podlegają przepisom niniejszego prawa.

Stowarzyszenia te nie mogą mieć celu lub ustroju, oraz stosować środków działania, niedających się pogodzić z przepisami służbowymi i wymaganiami służby.

Przepisy ust. 1 i 2 stosują się również do innych pracowników państwowych, których stosunek służbowy ma charakter publiczno-prawny.

Art. 8. Żadne stowarzyszenie nie ma prawa czynić przedmiotem rozważania swych sądów koleżeńskich albo przedmiotem swych uchwał, względnie w inny sposób piętnować, działalności służbowej funkcjonariusza państwowego, będącego członkiem stowarzyszenia, zanim właściwe do oceny tej działalności władze przełożone funkcjonariusza, względnie instytucje dyscyplinarne lub sądy karne, nie potępiły tej działalności przez wymierzenie kary.

Art. 9. Przepisom niniejszego prawa nie podlegają:

- a) zakony i kongregacje duchowne oraz inne zrzeszenia, mające wyłącznie i bezpośrednio na celu wykonywanie kultu religijnego prawnie uznanych kościołów i związków religijnych;
- b) komitety, powstające celem przygotowania wyborów do instytucji prawno-publicznych, gdy wybory są oparte na ustawach lub zarządzeniach władz — od dnia zarządzenia wyborów do ukończenia czynności wyborczych;
- c) związki zawodowe pracownicze, będące przedmiotem osobnych przepisów, z wyjątkiem postanowień, zawartych w art. 11 ust. 2, art. 15, 17 i 59;
- d) przewidziane przez prawo przemysłowe korporacje i ich związki, oraz związki,

grupy i organizacje przemysłowców, powołane do życia przez Ministra Przemysłu i Handlu na podstawie szczególnych upoważnień ustawowych;

- e) stowarzyszenia akademickie, zakładane zgodnie z przepisami o szkołach akademickich, oraz stowarzyszenia młodzieży szkolnej, tworzone w obrębie innych szkół, a znajdujące się pod dozorem władz szkolnych;
- f) stowarzyszenia ściśle wojskowe, związane z pełnieniem służby w wojsku, a zakładane przez wojskowych w czynnej służbie za zezwoleniem władzy wojskowej;
- g) spółdzielnie, z wyjątkiem działalności, o której mowa w art. 11.

Art. 10. Rozporządzenie Rady Ministrów może na wniosek Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wprowadzić odmienne zasady dla stowarzyszeń o celach religijnych i wyznaniowych, nie podpadających pod postanowienia art. 9 pkt. a.

Art. 11. Spółdzielnie, o ile uprawiają działalność kulturalną, w zakresie tej działalności podlegają przepisom art. 12, 13, 14, 15 i 17 niniejszego prawa z tem, że przez „założenie”, o którym mowa w art. 12, 13, 14 należy rozumieć rozpoczęcie uprawiania działalności kulturalnej, a przez „rozwiązanie się” w art. 13 także przypadek zaniechania tej działalności.

Związki zawodowe pracownicze mają obowiązek dostarczać powiatowej władzy administracji ogólnej miejsca ich siedziby na jej żądanie danych co do składu swego zarządu, oraz podlegają przepisom art. 15 i 17 z tem, że przez bezpośrednią władzę nadzorczą, o której mowa w art. 15, należy rozumieć wspomnianą powiatową władzę administracji ogólnej.

Rozdział II.

Stowarzyszenia zwykłe.

Art. 12. Osoby w liczbie co najmniej 3, pragnące założyć stowarzyszenie zwykłe, zgłaszają o tem na piśmie powiatowej władzy administracji ogólnej miejsca przyszłej siedziby stowarzyszenia, jako bezpośredniej władzy nadzorczej, podając: 1) nazwę stowarzyszenia, jego cel i środki działania, 2) teren działalności, oraz siedzibę stowarzyszenia, 3) swoje imiona i nazwiska, oraz miejsce zamieszkania, 4) sposób powoływania zarządu, 5) sposób wstępowania i ustępowania członków, 6) sposób rozwiązania się stowarzyszenia.

Art. 13. Jeżeli w ciągu 4 tygodni od zgłoszenia władza nie zakaże założenia stowarzyszenia, względnie przed upływem tego terminu stwierdzi, że nie ma zastrzeżeń co do jego założenia, może ono rozpocząć działalność.

W ciągu 2 tygodni od rozpoczęcia działalności stowarzyszenia jego zarząd obowiązany

jest podać do wiadomości władzy swój skład oraz miejsce zamieszkania jego członków, a także adres lokalu, który ma służyć stowarzyszeniu za siedzibę.

Postanowienia powyższe mają zastosowanie również co do obowiązków zgłaszania zmiany okoliczności, o których mowa w art. 12 pkt. 1, 2, 4, 5 i 6 oraz zmian składu zarządu i adresu stowarzyszenia.

W przypadku rozwiązania się stowarzyszenia ostatni jego zarząd obowiązany jest zgłosić o tem władzy w ciągu 2 tygodni od powzięcia uchwały rozwiązującej.

Art. 14. Władza należycie umotywowaną decyzją zakazuje założenia stowarzyszenia, jeżeli jego istnienie nie da się pogodzić z prawem albo może spowodować zagrożenie bezpieczeństwa, spokoju lub porządku publicznego.

Art. 15. Bezpośrednia władza nadzorcza może wezwać zarząd stowarzyszenia do dostarczenia jej odpisu protokołu posiedzenia lub treści powziętej uchwały, jeżeli te były spisywane, oraz może w lokalu stowarzyszenia przeglądać prowadzone akta, księgi i posiadane dokumenty, jak również sporządzać z nich notatki, odpisy i wyciągi, a także uprzednio wzywać zarząd do okazania ich w dokładnie określonym przez nią czasie.

Zarząd obowiązany jest prowadzić, utrzymując w stanie aktualności, imienny spis członków stowarzyszenia, ze wskazaniem przynależności państwowej i dostarczać władzy na jej żądanie danych z tego spisu.

Art. 16. Jeżeli działalność stowarzyszenia wykracza przeciwko obowiązującemu prawu, ustalonemu dla stowarzyszenia zakresowi i sposobom działania, jeżeli stowarzyszenie wogóle nie odpowiada warunkom swego prawnego istnienia albo też zagraża bezpieczeństwu, spokojowi lub porządkowi publicznemu — bezpośrednia władza nadzorcza, stosownie do okoliczności, może należycie umotywowaną decyzją bądź udzielić mu upomnienia, bądź zająć się usunięciem dostrzeżonych uchybień, w szczególności cofnięcia niedopuszczalnych uchwał, pod rygorem zawieszenia względnie rozwiązania stowarzyszenia, wyznaczając w tym celu odpowiedni termin, bądź wprost zawiesić działalność, a następnie rozwiązać stowarzyszenie. Decyzja o zawieszeniu jest natychmiast wykonalna.

W razie nierozwiązania stowarzyszenia w ciągu 2 miesięcy od zawieszenia jego działalności, zawieszenie to traci moc.

Art. 17. Jeżeli działalność jednego ze zrzeszeń, o których mowa w art. 11, została skierowana do przestępstwa, albo zagraża bezpieczeństwu, spokojowi lub porządkowi publicznemu, wówczas powiatowa władza administracji ogólnej w razie okoliczności może bądź zarządzać od władz zrzeszenia usunięciem stanu zagrażającego, bądź zawiesić działalność zrzeszenia i wnieść o rozwiązanie zrzeszenia do właściwego sądu

okręgowego, który rozstrzyga przy odpowiedniem zastosowaniu przepisów postępowania karnego. W tym przypadku zawieszenie ma moc do chwili wydania przez sąd decyzji w sprawie rozwiązania zrzeszenia.

Art. 18. Stowarzyszenia, powstające trybem artykułów 12 i 13, nie mogą:

- a) zakładać oddziałów,
- b) łączyć się w związki stowarzyszeń,
- c) przyjmować w poczet swoich członków osoby prawne,
- d) korzystać z ofiarności publicznej, albo z zapomóg, udzielanych przez władze lub instytucje publiczne.

Trybem art. 12 i 13 nie mogą powstawać:

- a) związki stowarzyszeń,
- b) stowarzyszenia funkcjonariuszów państwowych i innych pracowników państwowych, których stosunek służbowy ma charakter publiczno-prawny — poświęcone popieraniu ich interesów zawodowych.

R o z d z i a ł III.

Stowarzyszenia zarejestrowane.

Art. 19. Osoby w liczbie co najmniej 15, względnie stowarzyszenie zwykłe, liczące co najmniej 15 członków, pragnące założyć stowarzyszenie, posiadające osobowość prawną względnie uzyskać prawa takiego stowarzyszenia, wnoszą za pośrednictwem powiatowej władzy administracji ogólnej miejsca przyszłej siedziby stowarzyszenia (bezpośrednia władza nadzorcza) pisemne podanie do odpowiedniej wojewódzkiej władzy administracji ogólnej (władza rejestracyjna) o zarejestrowanie stowarzyszenia, dołączając 4 egzemplarze projektu statutu.

W statucie muszą być uwidocznione:

- a) nazwa stowarzyszenia, odróżniająca je wyraźnie od innych stowarzyszeń zarejestrowanych w obrębie tego województwa, tudzież od władz i urzędów rządowych i samorządowych;
- b) teren działalności i siedziba;
- c) cel stowarzyszenia i środki działania;
- d) sposób wstępowania i ustępowania członków oraz ich prawa i obowiązki;
- e) sposób ustanawiania składek członkowskich;
- f) władze stowarzyszenia (zarząd, walne zgromadzenie, komisja rewizyjna i t. d.), sposób ich tworzenia i uzupełniania, oraz zakres kompetencji;
- g) sposób reprezentowania stowarzyszenia nazewnątrz oraz warunki ważności jego uchwał i pism;
- h) sposób załatwiania sporów, wynikających w obrębie stowarzyszenia;
- i) sposób zaciągania przez stowarzyszenie zobowiązań majątkowych;
- j) sposób zmiany statutu;
- k) warunki lub sposób rozwiązania się stowarzyszenia.

Nadto w statucie musi być uwidoczniony stosunek stowarzyszenia do innych stowarzyszeń lub organizacji, jeżeli ono zamierza podporządkować się im pod względem organizacyjnym lub ideowym.

Art. 20. Władza rejestracyjna może naleyć umotywowaną decyzją podanie o rejestrację załatwić odmownie bądź z przyczyn wskazanych w art. 14, bądź z powodu, iż powstanie takiego stowarzyszenia nie odpowiada względem pożytku społecznego, może też swą zgodę na powstanie stowarzyszenia uzależnić od poczynienia zmian w statucie.

Art. 21. Jeżeli władza nie ma zastrzeżeń przeciwko projektowanemu stowarzyszeniu, względnie gdy zastrzeżenia te zostały w toku instancyj uchylone, władza wpisuje stowarzyszenie do prowadzonego przez siebie rejestru stowarzyszeń. Równocześnie wydaje ona założycielom jeden egzemplarz statutu z odpowiednią adnotacją. Ponadto o fakcie zarejestrowania władza na koszt założycieli ogłasza w Monitorze Polskim.

Od chwili wpisania do rejestru stowarzyszenie uzyskuje osobowość prawną i może obok właściwej nazwy używać dodatku: „stowarzyszenie zarejestrowane”.

Art. 22. Przewidziane w artykule poprzednim wpis do rejestru i ogłoszenie winny w każdym razie obejmować:

- a) nazwę i siedzibę stowarzyszenia, oraz teren działalności;
- b) datę wpisu do rejestru;
- c) cel stowarzyszenia i środki działania;
- d) imiona i nazwiska założycieli;
- e) ewentualne ograniczenia pełnomocnictw zarządu;
- f) czas trwania stowarzyszenia, o ile jest on ograniczony.

Art. 23. W ciągu 2 tygodni od rozpoczęcia działalności stowarzyszenia jego zarząd obowiązany jest podać do wiadomości władzy rejestracyjnej, za pośrednictwem bezpośredniej władzy nadzorczej, skład zarządu oraz miejsce zamieszkania jego członków, a także adres lokalu stowarzyszenia. To samo dotyczy późniejszych zmian składu zarządu i adresu stowarzyszenia, licząc termin od dokonania zmiany.

Dane co do składu zarządu i adresu stowarzyszenia wciąga się do rejestru.

Art. 24. Postanowienia art. 15 i 16 mają odpowiednie zastosowanie do stowarzyszeń zarejestrowanych, z tą zmianą, iż decyzja o rozwiązaniu stowarzyszenia należy do władzy rejestracyjnej.

Nadto na pisemne żądanie bezpośredniej władzy nadzorczej zarząd stowarzyszenia, pod osobistą odpowiedzialnością każdego z członków zarządu, obowiązany jest złożyć jej nie więcej niż w dwóch egzemplarzach sprawozdanie z działalności oraz rachunkowe stowarzyszenia za ubiegły okres sprawozdawczy, a także udzielać potrzebnych wyjaśnień.

Art. 25. W przypadku zawieszenia działalności lub rozwiązania stowarzyszenia, władza rejestracyjna uczyni odpowiednią adnotację w rejestrze. W miarę potrzeby bezpośrednia władza nadzorcza w tym przypadku zarządzi tymczasowe zabezpieczenie majątku stowarzyszenia, a do prowadzenia spraw niezbędnych, związanych z tym majątkiem, wyznaczy kuratora. Władza rejestracyjna zarządzi likwidację stowarzyszenia po zapadnięciu decyzji ostatecznej o rozwiązaniu, o ile wykonanie decyzji nie zostało wstrzymane.

Art. 26. Jeżeli: 1) liczba członków stowarzyszenia spadnie poniżej 10, lub 2) stowarzyszenie nie posiada przewidzianego statutowo zarządu i niema warunków do jego wyłonienia, względnie nie wyłania w ciągu najmniej rocznego okresu czasu, lub 3) organ ten nie był odnawiany najmniej w ciągu 3 okresów przewidzianego statutowo czasu jego urzędowania, albo też 4) zajdą inne okoliczności, świadczące, że stowarzyszenie faktycznie istnieć przestało, lub że istnienie jego stało się bezprzedmiotowe, — władza rejestracyjna, z własnej inicjatywy, na wniosek wyznaczonego w myśl art. 30 kuratora albo na czyjkolwiek wniosek, stwierdzi te okoliczności i zadecyduje o likwidacji stowarzyszenia.

Art. 27. Majątek stowarzyszenia, rozwiązanego przez władzę, względnie takiego, co do którego władza zadecydowała o likwidacji na podstawie art. 26, będzie użyty na cel w statucie jego przewidziany. W braku odpowiednich postanowień przeznaczenie majątku określi władza rejestracyjna, uwzględniając cele stowarzyszenia.

Art. 28. Zmiany statutu stowarzyszenia mają być dokonywane trybem dla powstania stowarzyszenia ustalonym. Jeżeli zmiany te dotyczą danych, uwidocznionych w rejestrze, powinny być one wciągnięte do rejestru i ogłoszone trybem w art. 21 przewidzianym.

Art. 29. Stowarzyszenie powinno posiadać zarząd, który zastępuje je nazewnątrż tak wobec władz jak i wobec osób trzecich.

Art. 30. W razie braku zarządu, zdolnego do działań prawnych, władza rejestracyjna z własnej inicjatywy lub na żądanie osoby interesowanej, ustanowi kuratora, który zastępuje zarząd na czas potrzebny do usunięcia powyższego braku lub zadecydowania o likwidacji. Kuratora, wyznaczonego w myśl art. 25 lub art. 30, władza może w każdym czasie odwołać, wyznaczając w razie potrzeby w jego miejsce inną osobę.

Art. 31. Obowiązkiem zarządu jest zwoływanie walnego zgromadzenia w przypadkach statutu przewidzianych, a w razie braku odpowiednich postanowień, co najmniej raz do roku.

Walne zgromadzenie stanowi najwyższą władzę stowarzyszenia; uprawnioną do decydowania o tych wszystkich sprawach, należących do zakresu działania stowarzyszenia, do których statut nie upoważnił innych jego organów.

Walne zgromadzenie składa się z członków, odpowiadających warunkom statutowo przewidzianym, a w razie braku wskazówek w statucie — ze wszystkich członków, z mocy prawa nie wyłączonych od głosowania.

Art. 32. Zarząd obowiązany jest zwołać walne zgromadzenie, jeżeli tego zażąda określona w statucie ilość członków, lub, w braku odpowiedniego postanowienia, jeżeli tego z podaniem powodów zażąda co najmniej 1/10 część ogółu członków stowarzyszenia, uprawnionych do głosowania.

W razie nieuczynienia zadość temu żądaniu władza rejestracyjna może upoważnić członków, którzy z żądaniem wystąpili, do zwołania walnego zgromadzenia, tudzież wyznaczyć przewodniczącego zgromadzenia. Na upoważnienie powyższe należy się powołać przy zwołaniu zgromadzenia.

Art. 33. Wpisaniu do rejestru, oprócz danych przewidzianych w poprzednich artykułach, podlegają także:

- a) otwarcie upadłości;
- b) otwarcie likwidacji, imiona i nazwiska likwidatorów, zmiany w ich składzie, ukończenie likwidacji, wykreślenie zlikwidowanego stowarzyszenia z rejestru.

Art. 34. Obowiązkiem zarządu jest zgłoszenie do władzy rejestracyjnej oprócz danych, o których mowa w poprzednich artykułach, także: o ograniczeniach pełnomocnictw zarządu, o rozwiązaniu się stowarzyszenia na mocy własnej uchwały lub skutkiem upływu terminu, na który zostało utworzone, albo osiągnięcia celu stowarzyszenia, o otwarciu likwidacji oraz imionach i nazwiskach likwidatorów, gdy likwidację zdecydowało stowarzyszenie.

Art. 35. Zgłoszenie: zmian w składzie likwidatorów, ukończenia likwidacji i wniosku o wykreślenie stowarzyszenia z rejestru jest obowiązkiem likwidatorów.

Wpisanie do rejestru otwarcia upadłości oraz otwarcia likwidacji, zarządzanej przez władzę, a także imion i nazwisk kuratora lub likwidatorów następuje z urzędu.

Art. 36. Rejestry stowarzyszeń są jawne i dostępne dla osób trzecich. Każdemu przysługuje prawo otrzymania uwierzytelnionych odpisów i wyciągów z tych rejestrów.

Art. 37. W razie rozwiązania się stowarzyszenia na skutek własnej uchwały lub upływu terminu, na który zostało utworzone, albo osiągnięcia celu stowarzyszenia i w braku w statucie postanowień co do przeznaczenia majątku stowarzyszenia, względnie co do sposobu likwidacji majątku, ostatnie walne zgromadzenie uchwali przeznaczenie tego majątku.

W braku również takiej uchwały będzie miał analogiczne zastosowanie art. 27.

Art. 38. Likwidatorami stowarzyszenia w przypadku, przewidzianym w art. 37, są członkowie ostatniego zarządu, o ile statut, lub — w braku postanowienia statutu — uchwała ostatniego wolnego zgromadzenia, nie postanawiają inaczej.

W innych przypadkach likwidacji likwidatorów wyznacza władza rejestracyjna. Władza ta również może ich odwołać lub na ich prośbę zwolnić, wyznaczając na ich miejsce inne osoby.

Art. 39. Likwidatorowie nie mogą zawierać takich umów i przedsięwziąć takich czynności prawnych, które nie wynikają z potrzeb likwidacji.

Likwidatorowie mają obowiązek starać się o przeprowadzenie likwidacji w jak najkrótszym czasie, dbając przytem, aby masa likwidacyjna możliwie nie uległa uszczupleniu. Jeżeli likwidacja nie zostanie zakończona w ciągu jednego roku od jej postanowienia, likwidatorowie przedstawia przyczyny tego władzy rejestracyjnej, która bądź uzna je za uzasadnione i odpowiednio przedłuży termin, bądź celem zakończenia likwidacji postąpi w myśl postanowień art. 38 ust. 2.

Art. 40. Prawo zakładania oddziałów służy tylko tym stowarzyszeniom, które w swych statutach przewidują takie uprawnienie i zasady organizacji tych oddziałów.

Art. 41. Kierownictwo oddziału, zakładanego zgodnie z przepisami statutu stowarzyszenia, obowiązane jest zawiadomić o założeniu oddziału powiatową władzę administracji ogólnej miejsca siedziby oddziału, dołączając:

- 1) egzemplarz statutu stowarzyszenia;
- 2) dowód zgody centrali stowarzyszenia na powstanie oddziału;
- 3) wykaz składu osobowego kierownictwa oddziału wraz z jego adresami i
- 4) adres lokalu, w którym ma się mieścić oddział.

Władza może sprzeciwić się założeniu oddziału w warunkach i na zasadach przewidzianych w art. 13 ust. 1 i art. 14.

Kierownictwo oddziału ma również obowiązek w 2-tygodniowym terminie zawiadomić władzę o każdorazowej zmianie swego składu osobowego, adresu oddziału i statutu stowarzyszenia, licząc termin powyższy od dokonania zmiany względnie od powzięcia o niej wiadomości.

Postanowienia art. 15 i 16 mają odpowiednie zastosowanie do oddziałów stowarzyszenia.

Art. 42. Związki stowarzyszeń lub innych osób prawnych mogą być zakładane przy analogicznem zastosowaniu do nich przepisów niniejszego rozdziału, z tą różnicą, że dla założenia związku wystarczy udział trzech stowarzyszeń względnie osób prawnych.

Art. 43. W stosunku do stowarzyszeń, korzystających z ofiarności publicznej, albo z zapomóg udzielonych im przez władze lub instytucje publiczne, bez względu na cele tych stowarzyszeń, mają zastosowanie następujące postanowienia:

- a) o terminie, miejscu i przedmiocie każdego walnego zgromadzenia obowiązane są zawiadamiać bezpośrednią władzę nadzorczą; dotyczy to również posiedzeń zarządu stowarzyszenia, o ile przedmiotem obrad mają być sprawy, związane z użyciem funduszków uzyskanych w drodze określonej we wstępie niniejszego artykułu;
- b) władza może delegować na ich posiedzenia swego przedstawiciela, upoważnionego do zabierania głosu, żądania informacji od zarządu, komisji rewizyjnej i innych organów stowarzyszenia, i czynienia swych uwag co do gospodarki stowarzyszenia, celowości czynionych wydatków, potrzebnych reform i t. p.; delegatem tym może być zarówno urzędnik władzy rządowej jak i zainteresowanej władzy samorządowej lub instytucji publicznej;
- c) w razie powtarzających się uchybień w gospodarce stowarzyszenia może ono być przez władzę rejestracyjną pozbawione prawa korzystania z ofiarności publicznej lub z zapomóg.

Art. 44. Nadzór władz nad stowarzyszeniami przewidziany w niniejszym rozdziale, nie narusza uprawnień władz, wynikających z rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 kwietnia 1927 r. o nadzorze i kontroli nad działalnością instytucji opiekuńczych.

Art. 45. Bliższe przepisy co do sposobu prowadzenia rejestru, zgłaszania wniosków, formy ogłoszeń, udostępnienia korzystania z rejestru, sposobu postępowania w sprawach rejestracji, oraz co do opłat rejestracyjnych, a także za odpisy i wyciągi z rejestru, wydaje Minister Spraw Wewnętrznych.

R o z d z i a ł IV.

Stowarzyszenia wyższej użyteczności.

Art. 46. Stowarzyszenia, których rozwój jest szczególnie użyteczny dla interesu państwowego lub społecznego Rzeczypospolitej, mogą być uznane za stowarzyszenia wyższej użyteczności.

Art. 47. Uznanie to następuje w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, wydanego na wniosek Ministra Spraw Wewnętrznych postawiony w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

Uznaniu towarzyszy nadanie stowarzyszeniu odpowiedniego statutu, regulującego w szczególności byt prawny stowarzyszenia.

Jeżeli stowarzyszenie to było poprzednio zarejestrowane w innym trybie, ma być ono skreślone z dotychczasowego rejestru.

Zmiany statutu odbywają się tym samym trybem co nadanie statutu.

Art. 48. Stowarzyszenie wyższej użyteczności posiada osobowość prawną.

Stowarzyszenie może przyjmować zapisy i darowizny oraz nabywać majątek ruchomy i nieruchomy bez ograniczeń i bez potrzeby uzyskiwania zezwoleń, przewidzianych w przepisach specjalnych, regulujących sprawy zapisów i darowizn oraz nabywania majątku przez osoby fizyczne i prawne.

Art. 49. Minister Spraw Wewnętrznych i Minister Skarbu władni są do udzielania stowarzyszeniom wyższej użyteczności szczególnych ulg i zwolnień w podatkach i opłatach tak państwowych jak komunalnych.

Art. 50. Przewidziane w art. 2 ograniczenia co do udziału w stowarzyszeniach osób nieletnich nie dotyczą stowarzyszeń wyższej użyteczności, o ile statut sprawę udziału tych osób reguluje inaczej.

Młodzież szkolna uczestniczyć może w stowarzyszeniach wyższej użyteczności jedynie w oddziałach, zorganizowanych dla niej w obrębie szkół i znajdujących się pod dozorem władz szkolnych.

Art. 51. Uznaniu może towarzyszyć nadanie stowarzyszeniu przywileju wyłączności działania w określonym zakresie na obszarze całego Państwa lub mniejszym, co pociągnie za sobą wyłączenie wszelkich innych stowarzyszeń od wkraczania w ten zakres na odpowiednim obszarze bez względu na ich dotychczasowe uprawnienia i brzmienie statutów.

Art. 52. Nadzór nad stowarzyszeniami wyższej użyteczności sprawuje Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

Art. 53. Do wykonywania nadzoru władza nadzorcza powoła dla każdego stowarzyszenia specjalnego delegata, uprawnionego do stałej kontroli stowarzyszenia stosownie do instrukcji, jaka będzie dla delegata przez władzę nadzorczą ustalona.

Art. 54. W razie stwierdzenia, że stowarzyszenie wyższej użyteczności nie wypełnia swych zadań lub wypełnia je nienależycie, władza nadzorcza może zawiesić w działalności władze zarządzające stowarzyszenia i ustanowić zarząd przymusowy na czas potrzebny do zwołania walnego zgromadzenia członków, celem przeprowadzenia nowych wyborów władz zarządzających.

Art. 55. W warunkach szczególnych, przewidzianych w statutach stowarzyszeń, jak również w tych przypadkach, kiedy wymaga tego interes Państwa, stwierdzony uchwałą Rady Ministrów, stowarzyszenia wyższej użyteczności będą podporządkowane władzom państwowym, przewidzianym w ich statutach.

Art. 56. Gdyby stowarzyszenie wyższej użyteczności straciło rację bytu, Rada Ministrów

na wnioszek Ministra Spraw Wewnętrznych postanowiony w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami zadecyduje jego rozwiązanie.

W tym przypadku Minister Spraw Wewnętrznych wyznaczy likwidatora (ów) stowarzyszenia.

Gdyby statut stowarzyszenia nie przewidywał przeznaczenia jego majątku na przypadek rozwiązania, zadecyduje o tem Rada Ministrów.

R o z d z i a ł V.

Postanowienia karne.

Art. 57. Niezastosowanie się do zarządzeń władzy nadzorczej, wydanych na podstawie art. 11 ust. 2, art. 15 i 24, jako też przekroczenie postanowień art. 12, 13, 23 ust. 1, art. 41, 43 pkt. a i art. 59 ust. 2 ulega w trybie karno-administracyjnym grzywnie do 500 zł.

R o z d z i a ł VI.

Postanowienia przejściowe i końcowe.

Art. 58. Do stowarzyszeń istniejących w chwili wejścia w życie niniejszego prawa będą miały zastosowanie jego postanowienia.

Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z zainteresowanym ministrami drogą rozporządzeń określa bliżej sposoby przystosowania tych stowarzyszeń do wymagań niniejszego prawa, jak również sposoby załatwienia spraw będących w toku postępowania w chwili wejścia w życie niniejszego prawa.

Spółdzielnie, istniejące w chwili wejścia w życie niniejszego prawa, jeżeli uprawiają działalność kulturalną — mają obowiązek w ciągu 3 miesięcy zgłosić powiatowej władzy administracji ogólnej dane, przewidziane w art. 12.

Art. 59. Związki zawodowe, istniejące na podstawie dekretu z dnia 8 lutego 1919 r. w przedmiocie tymczasowych przepisów o pracowniczych związkach zawodowych (Dz. P. P. P. Nr. 15, poz. 209), którym władze, w dekreście przewidziane, zezwoliły na wykonywanie statutowej działalności na obszarze całego Państwa, mają prawo swobodnego otwierania swych filij poza terenem, na którym obowiązuje ten dekret, z zachowaniem jedynie przepisów ust. 2 niniejszego artykułu, przy czem zwolnione są przy otwieraniu swych filij od obowiązku dostosowania się do artykułów 2, 12 — 14, 19 — 26, 28, 29, 31 — 42; 45 — 56 niniejszego prawa.

Zarządy centralne związków zawodowych, wymienionych w ust. 1, otwierają swe filje na terenie, na którym nie obowiązuje dekret z dnia 8 lutego 1919 r. w przedmiocie tymczasowych przepisów o pracowniczych związkach zawodowych w ten sposób, że o otwarciu filji zawiadamiają w przeciągu 3 dni właściwego inspektora pracy, oraz powiatową władzę administracji ogólnej, właściwą dla miejscowości, w której filję otwarto, przy równoczesnem złożeniu statutu związku cen-

tralnego oraz podaniu siedziby filji i każdorazowego jej kierownictwa.

Filje, zarejestrowane w myśl przepisu ust. 2, podlegają odnośnie swej działalności wszystkim pozostałym przepisom niniejszego prawa nie wymienionym w ust. 1.

Art. 60. Unormowane rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 września 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 79, poz. 688) stowarzyszenie „Polski Czerwony Krzyż” ma być uważane za „stowarzyszenie wyższej użyteczności” w znaczeniu niniejszego prawa i podlegać nadal odpowiednim jego postanowieniom.

Art. 61. Przez powiatową władzę administracji ogólnej w znaczeniu niniejszego prawa w powiatach miejskich należy rozumieć starostę grodzkiego, a na obszarze województwa śląskiego — dyrektora policji; przez wojewódzką władzę administracji ogólnej należy rozumieć także wojewodę śląskiego.

Art. 62. Wykonanie niniejszego prawa i wydanie w tym celu potrzebnych rozporządzeń wykonawczych porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

Art. 63. Prawo niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1933 roku.

Z chwilą wejścia w życie niniejszego prawa tracą moc wszelkie przepisy w przedmiotach niem unormowanych, a w szczególności:

- a) dekret o stowarzyszeniach z dnia 3 stycznia 1919 r. (Dz. P. P. P. Nr. 3, poz. 88);
- b) tymczasowe przepisy o stowarzyszeniach i związkach z dnia 4/17 marca 1906 r., powołane w artykule 1 powyższego dekretu;
- c) rozporządzenie Generalnego Komisarza Ziemi Wschodnich o stowarzyszeniach z dnia 25 września 1919 r. (Dz. Urz. Z. C. Z. W. Nr. 25, poz. 255);
- d) ustawa o prawie stowarzyszania się z dnia 15 listopada 1867 r. (Dz. u. p. austr. Nr. 134);
- e) ustawa o stowarzyszeniach z dnia 19 kwietnia 1908 r. (Dz. ust. Rzeszy Niem. str. 151);
- f) przepis kodeksu cywilnego Rzeszy Niem., o ile odnoszą się do stowarzyszeń, uregulowanych niniejszem prawem;
- g) ustawa z dnia 3 grudnia 1924 r. w przedmiocie zmiany niektórych postanowień o pracowniczych związkach zawodowych, względnie, o stowarzyszeniach, a mianowicie postanowień dotyczących zrzeszania się pracowników państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 114, poz. 1012);
- h) przepis pkt. c) art. 22 ustawy z dnia 16 sierpnia 1923 r. o opiece społecznej (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 726) co do rejestracji towarzystw i legalizacji ich statutów;
- i) ustawa z dnia 4 lipca 1923 r. w sprawie zakładania filij przez związki za-

wodowe na terenie działania austriackiej ustawy o stowarzyszeniach z dnia 15 listopada 1867 r. (aust. Dz. Ust. Nr. 134), oraz rozporządzenia komisarza generalnego Ziem Wschodnich z dnia 25 września 1919 r. (Dz. Urz. Z. C. Z. W. Nr. 25, poz. 255) (Dz. U. R. P. Nr. 76, poz. 594).

Przepisy niniejszego prawa nie naruszają w niczem postanowień, zawartych w umowach międzynarodowych.

Poz. 809. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. o dochodzeniu roszczeń pieniężnych i egzekucji należności pieniężnych, opartych na tytułach prywatno-prawnych, przypadających od związków komunalnych.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i art. 1 lit. a) ustawy z dnia 17 marca 1932 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 165) postanawiam co następuje:

I. Dochodzenie roszczeń pieniężnych.

Art. 1. Roszczeń pieniężnych o charakterze prywatno-prawnym, przypadających od związku komunalnego, można dochodzić bądź w drodze sądowej, — bądź też w drodze administracyjnej przez wniesienie do władzy nadzorczej związku komunalnego podania o uznanie należności za niesporną.

Art. 2. Władza nadzorcza, do której wniesiono podanie, przewidziane w art. 1, nie może bez zgody zarządu związku komunalnego uznać danej należności za niesporną.

Orzeczenie władzy nadzorczej o uznaniu należności za niesporną ma znaczenie tytułu wykonawczego, stanowiącego podstawę do egzekucji sądowej.

W razie braku zgody ze strony związku komunalnego na uznanie danej należności za niesporną władza nadzorcza udziela odpowiedzi odmownej.

Wniesienie podania w trybie administracyjnym przerywa przedawnienie narówni z powództwem sądowym.

Art. 3. Władza nadzorcza, do której wniesiono podanie o uznanie należności za niesporną, winna udzielić odpowiedzi w przeciągu dni 30. Nieudzielenie w ciągu tego czasu odpowiedzi poczytywać należy za udzielenie odpowiedzi odmownej.

W razie otrzymania od władzy nadzorczej odpowiedzi odmownej, lub w razie bezskutecznego upływu terminu, określonego w ust. 1, wierzyciel może skierować sporną sprawę na drogę sądową.

II. Egzekucja należności pieniężnych.

Art. 4. W sprawach o należności pieniężne przeciwko związkom komunalnym nie jest dopuszczalne w sądowym postępowaniu cywilnym

ani zabezpieczenie powództwa (tymczasowe zarządzenie), ani tymczasowe wykonanie wyroku (egzekucja dla zabezpieczenia), ani też wykonanie wyroku przed upływem terminu kasacyjnego (rewizyjnego), a gdy skargę kasacyjną (rewizyjną) założono — przed jej rozstrzygnięciem.

Art. 5. Egzekucja prywatno-prawnych należności pieniężnych, przypadających od związku komunalnego, jest dopuszczalna jedynie z tych części majątku lub dochodów związku komunalnego, które według orzeczenia władzy nadzorczej mogą być użyte na zaspokojenie wierzycieli bez istotnego uszczerbku dla wykonania przez związek komunalny zadań publicznych.

Art. 6. Orzeczenie z art. 5 wydaje władza nadzorcza na żądanie sądu (komornika sądowego), do którego podano wniosek o egzekucję, albo na żądanie właściwego związku komunalnego, lub też jednego z wierzycieli, który dla należności pieniężnej uzyskał już prawomocny tytuł egzekucyjny.

Orzeczenie to winno być wydane przez władzę nadzorczą w ciągu 60 dni od dnia następnego po otrzymaniu żądania. Jeżeli władza nadzorcza nie wyda orzeczenia w tym terminie, wówczas egzekucja nie ulega ograniczeniu, przewidzianemu w art. 5.

Związek komunalny może żądać wydania orzeczenia z art. 5 tylko wtedy, gdy przeciwko niemu podano wniosek o egzekucję. Natomiast wierzyciele związku komunalnego mogą żądać wydania takiego orzeczenia jeszcze przed złożeniem do sądu (komornika sądowego) wniosku o egzekucję. Żądanie to ze strony sądu (komornika sądowego) jest zbędne, jeżeli wierzyciel dołączył do swego wniosku o egzekucję takie orzeczenie władzy nadzorczej.

W razie wyjścia na jaw po dozwoleniu (wszczęciu) egzekucji, że egzekucja skierowana jest przeciwko związkowi komunalnemu, a nie wyjednanie zostało orzeczenie w trybie art. 5 i 6, wówczas sąd (komornik sądowy) winien z urzędu zażądać orzeczenia od władzy nadzorczej. Aż do ostatecznego rozstrzygnięcia kwestji dopuszczalności egzekucji na przedmiotach, do których skierowano egzekucję — egzekucja ulega wstrzymaniu.

Art. 7. Związki komunalne mogą za zgodą władz nadzorczych przeznaczać pewne rodzaje dochodów w całości lub w części na pokrycie zobowiązań pieniężnych.

Art. 8. Jeżeli należności pieniężne, przypadające od związku komunalnego, nie mogą być wyegzekwowane z powodu braku lub niedostateczności części dochodów i majątku związku komunalnego, o jakich mowa w art. 5, wówczas władza nadzorcza z urzędu lub na wniosek wierzyciela zarządza wstawienie do najbliższego budżetu związku komunalnego odpowiedniej kwoty w wysokości co najmniej 10% sumy rocznych dochodów zwyczajnych, osiągniętych przez związek komunalny w roku budżetowym, poprzedzającym rok, w którym wszczęto egzekucję; gdy kwota należności egzekwowanych jest mniejsza od tych 10%, należy wstawić do budżetu całą kwotę na-

leżności. W zarządzeniu tem należy wskazać termin wypłacenia wierzycielom wstawionej kwoty i jednocześnie zastrzec zastosowanie odpowiednich środków przymusowych na wypadek nie zachowania wskazanego terminu. Zarządzeniem tem może być objęta jedynie ta należność, którą rozpoczęto egzekwować nie później niż 30 dni przed terminem ustalonym dla uchwalenia i przedłożenia władzy nadzorczej do zatwierdzenia preliminarza budżetowego. W stosunku do zaległości, którą rozpoczęto egzekwować w terminie późniejszym, władza nadzorcza władna jest wstawić ją w całości lub w części do budżetu dodatkowego, o ile przy wykonywaniu już budżetu zatwierdzonego okaże się, że należność ta znajdzie pokrycie w dochodach związku komunalnego.

Kwota, wstawiona do budżetu na spłatę należności pieniężnej, nie może być użyta na pokrycie innych wydatków, w szczególności zaś wydatków, przewidzianych w budżecie w myśl art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 747) w brzmieniu ustawy z dnia 17 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 223).

Zarządzenie o wstawieniu do budżetu odpowiedniej kwoty na spłatę należności pieniężnej należy ponawiać w następnych latach aż do czasu całkowitego jej spłacenia.

W razie zbiegu należności władza nadzorcza wstawią do budżetu sumę rozkłada proporcjonalnie na zaspokojenie wszystkich należności wraz z należnościami ubocznymi, z wyjątkiem jednak egzekwowanych należności pracowników związków komunalnych z tytułu odprawy, które w granicach tej sumy ulegają całkowitemu zaspokojeniu. W razie zbiegu należności egzekwowanych z poprzedniego roku budżetowego z należnościami egzekwowanymi w roku bieżącym — należności z każdego roku tworzą jedną grupę, przy czem grupa należności z roku poprzedniego ma pierwszeństwo zaspokojenia przed grupą należności z roku bieżącego.

III. Postanowienia końcowe.

Art. 9. Ograniczeniom z niniejszego rozporządzenia nie podlega egzekucja następujących należności:

- a) należności Skarbu Państwa oraz instytucyj prawa publicznego,
- b) należności zabezpieczonych umownym prawem zastawu lub hipoteką,
- c) należności z tytułu pożyczek, udzielonych związkom komunalnym przez banki państwowe, komunalne i akcyjne,
- d) należności zrzeczeń związków komunalnych.

Również nie podlega tym ograniczeniom egzekucja należności, przypadających od przedsiębiorstw samorządu terytorjalnego, które posiadają odrębną osobowość prawną.

Art. 10. Wszelkie należności Skarbu Państwa, zabezpieczone czy to z ustawy, czy też w drodze umowy, na dochodach związku komu-

nalnego z dodatków komunalnych do podatków państwowych i z udziałów w podatkach państwowych, mają pierwszeństwo do zaspokojenia z tych dochodów przed wszystkimi innymi wierzytelnościami bez względu na okres powstania należności.

Przepis powyższy nie narusza postanowień art. 8 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 maja 1924 r. o połączeniu (fuzji) Państwowych Instytucyj Kredytowych w Bank Gospodarstwa Krajowego (Dz. U. R. P. Nr. 46, poz. 477) w brzmieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 666).

Ministrowi Skarbu przysługuje prawo chwilowego ustąpienia pierwszeństwa bądźto do całości, bądź też do części wymienionych w ust. 1 dochodów na rzecz instytucyj, wymienionych w art. 9.

Art. 11. Władzami nadzorczymi, powołanymi do działania w myśl niniejszego rozporządzenia są władze, wskazane w art. 36 i 37 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 747) w brzmieniu ustawy z dnia 17 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 223).

Wydział powiatowy wydaje orzeczenia z art. 5 w porozumieniu z prezesem właściwej izby skarbowej lub też w porozumieniu z naczelnikiem właściwego urzędu skarbowego, działającym na podstawie zlecenia, otrzymanego od prezesa izby skarbowej.

Art. 12. Przeciwno orzeczeniu władzy nadzorczej, wydanemu na podstawie art. 5, przysługuje odwołanie związkowi komunalnemu i wierzycielowi według zasad, określonych w art. 38 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 747) w brzmieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 341).

Art. 13. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych, Ministrowi Skarbu i Ministrowi Sprawiedliwości — każdemu we właściwym mu zakresie działania.

Art. 14. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i obowiązuje na całym obszarze Rzeczypospolitej z wyjątkiem województwa śląskiego. Jednocześnie — w zakresie uregulowanym niniejszem rozporządzeniem — traci moc obowiązującą § 15 austriackiej ordynacji egzekucyjnej z dnia 27 maja 1896 r. (Dz. u. p. Nr. 79) oraz § 153, stanowiący załącznik do § 45 tytułu 24 części I pruskiej powszechnej ordynacji sądowej z dnia 6 lipca 1793 r.

Postanowienia artykułów 4—8 mają zastosowanie także do przypadków, w których przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia została wdrożona egzekucja przeciw związkom komunalnym dla zaspokojenia należności pieniężnych, a należność nie została całkowicie wyegzekwowana. W tych przypadkach, o ile egzekucję wdrożono bez zezwolenia władzy nadzorczej (bez

uzgodnienia co do sposobu egzekucji z władzą nadzorczą) — egzekucja ta ulega wstrzymaniu aż do czasu uzyskania orzeczenia z art. 5 lub upływu terminu, przewidzianego w art. 6 ust. 2.

O ile według dotychczas obowiązujących przepisów wniesiono przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia o zezwolenie lub zgodę władzy nadzorczej na oznaczenie majątku, podlegającego egzekucji, — termin przewidziany w art. 6 ust. 2, biegnie od chwili wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

Poz. 810. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 roku o pierwszeństwie hipotecznem i konwersji zaległości od pożyczek instytucyj kredytu długoterminowego.

Poz. 811. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 roku o reorganizacji prawno-publicznych zakładów ubezpieczeń w województwach poznańskim i pomorskiem.

Poz. 812. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 roku o uprawnieniach niektórych towarzystw kredytowych ziemskich i miejskich oraz banków hipotecznych przy przeprowadzaniu egzekucji z nieruchomości.

Poz. 813. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 roku o zmianie niektórych postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 maja 1927 roku o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych*).

Poz. 814. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 roku w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 listopada 1930 roku o organizacji i funkcjonowaniu instytucyj ubezpieczeń społecznych.

Poz. 815. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 roku o pomocy finansowej instytucjom kredytowym.

Poz. 816. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 roku w sprawie uzupełnienia ustawy z dnia 12 marca 1932 r. o ułatwieniu spłat uciążliwych zobowiązań, obciążających gospodarstwa rolne.

Poz. 817. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 roku o zmianach w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o izbach rolniczych.

Poz. 818. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 roku w sprawie uzupełnienia ustawy z dnia 22 lipca 1925 r. o uregulowaniu obrotu cukrem na obszarze Rzeczypospolitej.

Poz. 819. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 roku w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 lutego 1928 r. o stosunku służbowym profesorów państwowych szkół akademickich i pomocniczych sił naukowych tych szkół.

Poz. 820. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 roku o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 października 1930 r. o Krzyżu i Medalu Niepodległości.

z 31 października • Nr. 95 Rok 1932.

Poz. 821. Rozporządzenie Ministra Komunikacji z dnia 6 lipca 1932 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych, Spraw Wojskowych, Przemysłu i Handlu, Sprawiedliwości, Pocht i Telegrafów oraz Skarbu, a co do § 5 w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, w sprawie wykonania ustawy o zarobkowym przewozie osób i towarów pojazdami mechanicznymi.

Na podstawie art. 3 ust. 2, art. 6 ust. 1, art. 8 ust. 2, art. 10 i 12 ustawy z dnia 14 marca 1932 roku o zarobkowym przewozie osób i towarów pojazdami mechanicznymi (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 336) i na podstawie art. 6 pkt. b) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 maja 1932 r. w sprawie zniesienia urzędu Ministra Robót Publicznych (Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 479), zarządza się co następuje:

I. POSTANOWIENIA OGÓLNE.

§ 1. (1) Artykuły, powołane w niniejszem rozporządzeniu bez określenia, oznaczają postanowienia ustawy z dnia 14 marca 1932 r. o zarobkowym przewozie osób i towarów pojazdami mechanicznymi (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 336).

(2) Paragrafy, powołane w niniejszem rozporządzeniu bez określenia, oznaczają przepisy niniejszego rozporządzenia.

Pojęcie zarobkowego przewozu.

§ 2. Za zarobkowy przewóz osób lub towarów pojazdami mechanicznymi w rozumieniu art. 1 ust. 2 należy uważać przewóz osób lub towarów, wykonywany przez uprawiającego przewóz za wynagrodzeniem bez względu na rodzaj i formę wynagrodzenia.

§ 3. (1) Za doraźny przewóz w rozumieniu art. 8 ust. 1 pkt. 1 i 7 należy uważać przewóz, który nie jest wykonywany regularnie między

*) Nie przedrukowano z powodu zapowiedzi ogłoszenia jednolitego tekstu.

określonymi miejscowościami lub w określonych odstępach czasu.

Pod pojęcie doraźnego przewozu podpada także przewóz zwłok pojazdami mechanicznymi, przeznaczonemi i używanymi do tego celu.

(2) Za wynajęcie w całości osobowego pojazdu mechanicznego w rozumieniu art. 8 ust. 1 pkt. 1 należy uważać wynajęcie usług przewozu do dyspozycji wynajmującego za wynagrodzeniem, obliczonym za cały pojazd.

(3) Za przewóz towarów wyłącznie dla własnych potrzeb i własnymi pojazdami mechanicznymi przez przedsiębiorstwa przemysłowe i handlowe oraz gospodarstwa rolne i leśne w rozumieniu art. 8 ust. 1 pkt. 3 należy uważać dowożenie towarów do własnego przedsiębiorstwa lub gospodarstwa przewożenie towarów między poszczególnymi działami tego samego przedsiębiorstwa lub gospodarstwa i odwożenie towarów z własnego przedsiębiorstwa lub gospodarstwa do określonych nabywców, jeżeli przewozy te dokonywane są własnymi pojazdami mechanicznymi przedsiębiorstwa lub gospodarstwa i obejmują wyłącznie towary, przeznaczone do zużycia lub przerobienia we własnym przedsiębiorstwie lub gospodarstwie; albo towary wyprodukowane, względnie przerobione przez to przedsiębiorstwo lub gospodarstwo lub będące przedmiotem handlu tego przedsiębiorstwa lub gospodarstwa.

(4) Za przewóz uczniów do szkół w rozumieniu art. 8 ust. 1 pkt. 6 należy uważać przewóz uczniów do szkół i ze szkół pojazdami mechanicznymi, jeżeli nie przewozi się nimi jednocześnie innych osób.

(5) Za przewóz w celach krajoznawczych i turystycznych w rozumieniu art. 8 ust. 1 pkt. 6 należy uważać przewóz osób, dokonywany przez instytucje kulturalne i społeczne, które nie uprawiają przemysłu przewozowego.

(6) Za przewozy wycieczkowe w rozumieniu art. 8 pkt. 7 należy uważać okrężne przewozy osób pojazdami mechanicznymi od danego miejsca i zpowrotem do tego samego miejsca za wynagrodzeniem, liczonem za cały przewóz okrężny. Za towarzystwa turystyczne w rozumieniu art. 8 pkt. 7 należy uważać towarzystwa turystyczne o charakterze społecznym, nieuprawiające przemysłu przewozowego.

Linje i obszary przewozowe.

§ 4. (1) Za linję przewozową (art. 2) należy uważać drogę lub odcinek drogi dokładnie oznaczone pomiędzy miejscowościami początkową i końcową, po której odbywają się przewozy osób lub towarów.

(2) Za przewóz towarów w oznaczonych kierunkach lub na oznaczonym obszarze w rozumieniu art. 2, 3, 4 i 5 należy uważać przewóz po drogach publicznych, położonych w granicach terytorjalnych jednostek administracyjnych, sąsiadujących ze sobą wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych (kierunek), albo skupiających się dookoła większych środowisk komunikacyjnych.

(3) Sieci linii przewozowych ustala Minister Komunikacji.

Właściwość wojewódzkiej władzy administracji ogólnej.

§ 5. Jeżeli przewóz osób lub towarów sięga poza obszar jednego województwa, udziela koncesji, gdy właściwą jest wojewódzka władza administracji ogólnej, ta władza, na obszarze której znajduje się lub ma się znajdować siedziba przedsiębiorstwa albo jego przedstawicielstwo, po porozumieniu się z innymi interesowanymi wojewódzkimi władzami administracji ogólnej.

II. PRZEWÓZ OSÓB.

Podanie.

§ 6. (1) Ubiegający się o koncesję powinien złożyć u właściwej władzy podanie z dołączeniem 4 odpisów, zawierające następujące dane:

- 1) imię i nazwisko, przynależność państwową i miejsce zamieszkania ubiegającego się lub siedzibę przedsiębiorstwa;
- 2) ilość, rodzaj, typ i pochodzenie pojazdów, któremi ubiegający się o koncesję zamierza obsługiwać linje przewozowe, wagę własną pojazdów, wagę z pełnym obciążeniem i ilość miejsc;
- 3) określenie linii, względnie linii lub sieci linii, na których mają się odbywać przewozy, z dokładnem wyszczególnieniem dróg i odcinków drogowych, ich długości w kilometrach, nazw ważniejszych miejscowości i projektowanych miejsc postojów;
- 4) dane, uzasadniające udzielenie koncesji ze stanowiska potrzeb komunikacyjnych i gospodarczych;
- 5) projektowane taryfy przewozowe;
- 6) projektowany szczegółowy rozkład jazdy;
- 7) dane co do możliwości sfinansowania i wykonywania zamierzonego przedsięwzięcia;
- 8) dane co do kaucji albo polisy ubezpieczeniowej na zabezpieczenie roszczeń z tytułu odpowiedzialności cywilnej za szkody, powstałe wskutek wykonywania przewozów;
- 9) termin, w którym ubiegający się o koncesję zobowiązuje się rozpocząć przewóz częściowo lub w całości.

(2) Ubiegający się o koncesję powinien dołączyć do podania szkic z oznaczeniem dróg, z których zamierza korzystać, z oznaczeniem głównych miejsc postojów i z oznaczeniem istniejących na danym obszarze środków publicznej komunikacji.

Warunki koncesji na przewóz osób i obowiązki koncesjonariusza.

§ 7. W koncesji władza ustali:

- 1) ilość, rodzaj, typ i pochodzenie pojazdów mechanicznych (§ 8);

- 2) obowiązki koncesjonariusza w zakresie taryf przewozowych (§§ 9, 10 i 11);
- 3) obowiązki koncesjonariusza w zakresie rozkładu jazdy (§ 12);
- 4) obowiązek zabezpieczenia roszczeń z tytułu odpowiedzialności cywilnej za szkody, powstałe, wskutek wykonywania przewozów (§§ 13 do 22);
- 5) obowiązek przewozu poczty (§ 24);
- 6) obowiązek wydawania biletów (§ 25);
- 7) obowiązek podawania siedziby przedsiębiorstwa do wiadomości władzy (§ 26);
- 8) obowiązek terminowego rozpoczęcia przewozów i zawiadamiania o zamiarze zrzeczenia się koncesji (§§ 27 i 29);
- 9) obowiązek prowadzenia statystyki (§ 28);
- 10) obowiązek oznaczania pojazdów, którymi koncesjonariusz wykonywa przewóz (§ 30);
- 11) zakaz przenoszenia praw i obowiązków, wynikających z koncesji (§ 45);
- 12) inne obowiązki, jakie koncesjonariusz przyjmuje na siebie.

Ilość i rodzaj pojazdów.

§ 8. Koncesjonariusz może wykonywać przewóz tylko tą ilością, tym rodzajem i typem pojazdów i na tych liniach, na które opiewa koncesja. Powiększenie lub zmniejszenie ustalonej koncesją ilości pojazdów lub zmiana rodzaju i typu pojazdów, może nastąpić tylko za zezwoleniem władzy, która udzieliła koncesji i winno być uwidocznione w dokumencie koncesyjnym.

Taryfy przewozowe.

§ 9. (1) Koncesjonariusz obowiązany jest przedstawiać do zatwierdzania władzy, udzielającej koncesji, taryfy dla przewozu osób oraz bagażu, stądzień stosować się do zatwierdzonych taryf.

(2) Opłaty taryfowe, zarówno normalne, jak i ulgowe winny być stosowane w równych warunkach jednakowo dla wszystkich korzystających z przewozu.

(3) Przy zatwierdzaniu taryf należy w każdym wypadku mieć na względzie możność odpowiedniego oprocentowania i amortyzacji inwestowanych kapitałów i faktyczne koszty eksploatacji oraz godziwy zysk.

(4) Przy zatwierdzaniu taryf należy w wypadkach, gdy wymaga tego interes publiczności, mieć na uwadze możliwość zaprowadzenia bezpośredniej odprawy osób pomiędzy kolejami normalno-torowymi, a przewozami pojazdami mechanicznymi.

§ 10. Zmiana taryf przewozowych może nastąpić tylko za zgodą koncesjonariusza.

§ 11. Taryfy powinny być ogłaszane w pojazdach kursujących i w głównych miejscach postojów co najmniej na 3 dni przed wejściem w życie.

Rozkład jazdy i miejsca postojów.

§ 12. (1) Koncesjonariusz obowiązany jest stosować się do zatwierdzonego rozkładu jazdy.

(2) Rozkład jazdy powinien zawierać miejsca postojów i czas odejścia każdego pojazdu z tych miejsc. W rozkładzie jazdy można przewidzieć sezonowe zmiany, możność zawieszania niektórych kursów i kursy dodatkowe.

(3) Rozkład jazdy powinien odpowiadać interesom publicznym oraz potrzebom ogółu ludności i winien być odpowiednio dostosowany do innych środków regularnej publicznej komunikacji.

(4) O rozkładzie jazdy i jego zmianach decyduje władza udzielająca koncesji.

(5) Rozkład jazdy powinien być ogłoszony w pojazdach kursujących i w głównych miejscach postojów, przynajmniej na 3 dni przed wejściem w życie, z wyjątkiem zmian w rozkładzie jazdy, spowodowanych siłą wyższą; w razie przeszkód, spowodowanych siłą wyższą, koncesjonariusz obowiązany jest do utrzymywania, w miarę możliwości, w tymże czasie, chociażby ograniczonego ruchu komunikacyjnego. Zmiany rozkładu jazdy, spowodowane siłą wyższą winny, być natychmiast obwieszczone i równocześnie podawane do wiadomości władzy, która koncesji udzieliła oraz interesowanym zarządom kolejowym i pocztowym.

(6) Główne miejsca postojów powinien koncesjonariusz oznaczyć i w miejscach tych wywieścić napis zawierający: nazwę przedsiębiorstwa, kierunek jazdy, rozkład jazdy, taryfę opłat i informacje o ewentualnych przerwach i zmianach ruchu. Oznaczenie i napis winien koncesjonariusz utrzymywać w należyтым stanie. Miejsca postojów ustala władza udzielająca koncesji. Miejsca postojów w obrębie miast ustala władza udzielająca koncesji po zasięgnięciu opinii zarządu miasta.

Kaucja.

§ 13. Koncesjonariusz obowiązany jest do złożenia kaucji na zabezpieczenie roszczeń z tytułu odpowiedzialności cywilnej za szkody, powstałe wskutek wykonywania przewozów. Jeżeli kaucja ulegnie zmniejszeniu koncesjonariusz jest obowiązany uzupełnić ją do pierwotnej wysokości najdalej w ciągu dwóch tygodni od dnia doręczenia wezwania pod rygorem odebrania koncesji, z wyjątkiem wypadków, gdy kaucja wskutek spadku papierów wartościowych ulegnie zmniejszeniu najwyżej o 10% jej pierwotnej wysokości.

§ 14. Kaucję ustanawia się w wysokości 1.500 zł. od każdego miejsca w pojazdach kursujących, nie licząc miejsc dla obsługi pojazdów. Dla pojazdów mechanicznych ciężarowych wysokość kaucji ustanawia się na 8.000 zł. od tonny nośności.

§ 15. Kaucje mogą być wnoszone:

- 1) w gotówce,

- 2) w papierach wartościowych, emitowanych przez Państwo Polskie, lub mających gwarancję Państwa Polskiego, lub w listach zastawnych krajowych instytucyj kredytu długoterminowego, emitowanych za zabezpieczeniem prawnem (pupilarnem) według stosunku 75% ceny giełdowej tych walorów,
- 3) albo w postaci gwarancji bankowej lub hipotecznej, uznanej przez władzę udzielającą koncesję za dostateczną.

§ 16. (1) Do korzystania z odsetek, przypadających od złożonej sumy, uprawniony jest składający kaucję.

(2) Złożenie papierów wartościowych, jako kaucji nie pozbawia składającego kaucję korzystania z kuponów, od chwili ich płatności, jeżeli przez to nie zmniejsza się wartość kaucji.

§ 17. Koncesjonariusz obowiązany jest złożyć kaucję przed rozpoczęciem wykonywania przewozów. Termin złożenia kaucji określi władza w koncesji.

§ 18. (1) Kaucja (§ 15 pkt. 1 — 2) powinna być złożona w Banku Polskim, albo w instytucji kredytowej państwowej lub samorządowej.

(2) Instytucje, wymienione w poprzednim ustępie winny co do kaucyj składanych przez koncesjonariusza zaznaczyć w księgach depozytowych:

- 1) że wartości, składane do depozytu, złożone są tytułem kaucji i na zabezpieczenie roszczeń z tytułu odpowiedzialności cywilnej za szkody, powstałe wskutek wykonywania przewozów, oraz
- 2) że wydanie kaucji może nastąpić tylko na podstawie zezwolenia władzy, która udzieliła koncesji lub na podstawie orzeczenia sądowego.

§ 19. (1) W wypadkach uzasadnionego żądania zwrotu kaucji przez koncesjonariusza należy ogłosić w Monitorze Polskim i wezwać do zgłaszania roszczeń z tytułu odpowiedzialności cywilnej koncesjonariusza za szkody powstałe wskutek wykonywania przewozów.

(2) Wydanie kaucji może nastąpić najwcześniej po upływie 6 miesięcy od ogłoszenia (ust. 1), o ile w ciągu tego czasu nie podniesiono roszczeń z tytułu odpowiedzialności cywilnej koncesjonariusza za szkody powstałe wskutek wykonywania przewozów.

Ubezpieczenie.

§ 20. Kaucja nie będzie żądana, jeżeli koncesjonariusz ubezpieczy się od odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe wskutek wykonywania przewozów, a sumy gwarancyjne wynoszą co najmniej 10.000 zł. za uszkodzenie jednej osoby i 30.000 zł. za uszkodzenie więcej osób wskutek jednego wypadku oraz 2.000 zł. za uszkodzenie cudzej własności wskutek jednego wypadku.

Koncesjonariusz powinien wówczas złożyć władzy polisę ubezpieczeniową przed rozpoczęciem wykonywania przewozów wraz z dowodem uiszczenia pierwszej składki za ubezpieczenie.

§ 21. Umowa, zawarta z Zakładem Ubezpieczeń winna odpowiadać następującym zasadom:

- 1) umowa może być zawarta tylko z dopuszczonemi do działalności zakładami ubezpieczeń oraz na podstawie ogólnych i szczególnych warunków ubezpieczenia, zatwierdzonych przez właściwą dla tych zakładów władzę nadzorczą;
- 2) umowa nie może zawierać żadnych odchyleń od ogólnych i szczególnych warunków ubezpieczenia, któreby zmniejszały sumy gwarancyjne poniżej norm, wskazanych w § 20, lub zmniejszały zakres odpowiedzialności zakładu, przewidziany w ogólnych i szczególnych warunkach ubezpieczenia;
- 3) o każdym zmniejszeniu odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń za wypadek ubezpieczeniowy poniżej zakresu, przewidzianego niniejszem rozporządzeniem, jak również o każdym ustaniu tej odpowiedzialności zakład ubezpieczeń winien zawiadomić władzę, która udzieliła koncesji, na 8 dni naprzód, pod rygorem ponoszenia odpowiedzialności w pełnym zakresie;
- 4) niewypełnienie przez ubezpieczającego obowiązków, wynikających z umowy ubezpieczenia nie może zwalniać zakładu ubezpieczeń od odpowiedzialności za wypadek ubezpieczeniowy, o ile wynikające z niego roszczenie objęte jest zakresem odpowiedzialności zakładu, przewidzianym w ogólnych i szczególnych warunkach ubezpieczenia, chyba, że ubezpieczający nie zapłacił składki, a zakład ubezpieczeń zawiadomił o tem przynajmniej na 8 dni naprzód władzę, która udzieliła koncesji (ust. 3).

Nie narusza to prawa zakładu ubezpieczeń do dochodzenia od koncesjonariusza zwrotu wypłaconego odszkodowania;

- 5) zakład ubezpieczeń może wypłacić odszkodowanie z umowy ubezpieczenia koncesjonariuszowi tylko wówczas jeśli się wykaże, że roszczenie poszkodowanego z powodu wypadku ubezpieczeniowego zostało zaspokojone, albo że poszkodowany zgadza się na wypłacenie odszkodowania do rąk koncesjonariusza.

§ 22. Władza zakazuje wykonywania przewozu w razie stwierdzenia ustania odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń za wypadek ubezpieczeniowy, jak również w razie zawarcia ubezpieczenia nieodpowiadającego przepisom niniejszego rozporządzenia.

Zwolnienie od kaucji względnie ubezpieczenia.

§ 28. (1) Przedsiębiorstwa państwowe „Polskie Koleje Państwowe“, „Polska Poczta, Telegraf i Telefon“ zwolnione są, przy wykonywaniu zarobkowego przewozu pojazdami mechanicznymi, od obowiązku złożenia kaucji albo ubezpieczenia się.

(2) Minister Komunikacji może zwolnić od obowiązku złożenia kaucji, względnie od obowiązku ubezpieczenia się spółki, w których uczestniczą przedsiębiorstwa: „Polskie Koleje Państwowe“, „Polska Poczta, Telegraf i Telefon“, jeżeli przedsiębiorstwa te przyjmą gwarancję za zabezpieczenie roszczeń z tytułu odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe wskutek wykonywania przewozów.

Przewóz poczty.

§ 24. Koncesjonariusz obowiązany jest do przewożenia za słusznym wynagrodzeniem ładunku pocztowego oraz konwojentów poczty, którym powierzony zostanie nadzór nad tym ładunkiem na warunkach, określonych w koncesji.

Bilety.

§ 25. Koncesjonariusz obowiązany jest wydawać na przewóz osób bilety.

Siedziba przedsiębiorstwa.

§ 26. (1) Koncesjonariusz obowiązany jest zawiadamiać niezwłocznie władzę, która koncesji udzieliła o każdej zmianie siedziby przedsiębiorstwa.

(2) Jeżeli miejsce zamieszkania koncesjonariusza, albo siedziba przedsiębiorstwa nie znajduje się na obszarze, na którym odbywają się przewozy, koncesjonariusz winien posiadać na obszarze wykonywania przedsiębiorstwa pełnomocnika, ponoszącego odpowiedzialność przed władzami za należyte wykonywanie obowiązków, wynikających z koncesji i podawać każdorazowo do wiadomości władzy, która udzieliła koncesji, imię, nazwisko i adres pełnomocnika.

Rozpoczęcie przewozów.

§ 27. (1) Koncesjonariusz obowiązany jest rozpocząć wykonywanie przewozów najdalej w przeciągu 6 miesięcy po otrzymaniu koncesji, jeżeli w warunkach nie wskazano innego terminu rozpoczęcia. Termin ten nie może być jednak dłuższy niż jeden rok.

(2) Przed rozpoczęciem wykonywania przewozów koncesjonariusz powinien wykazać się przed władzą, która udzieliła koncesji, że uczynił zadość warunkom, od których dopełnienia uzależnione zostało w koncesji rozpoczęcie ruchu. O terminie rozpoczęcia wykonywania przewozów powinien koncesjonariusz zawiadomić władzę, która udzieliła koncesji na 7 dni przedtem.

Statystyka ruchu.

§ 28. (1) Koncesjonariusz jest obowiązany prowadzić statystykę ruchu, obejmującą ilość odbytych kursów, przerw, przewiezionych osób, ilość i rodzaj wypadków oraz przedstawiać władzy, która udzieliła koncesji, wymagane wykazy statystyczne. W tym celu powinien koncesjonariusz prowadzić księgę kursów dla każdej obsługiwanej linii przewozowej.

(2) Wzory księgi kursów i formularzy wykazów statystycznych ustali i ogłosi w Monitorze Polskim Minister Komunikacji w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Zrzeczenie się koncesji.

§ 29. Koncesjonariusz obowiązany jest zawiadomić władzę, która udzieliła koncesji, o zamiarze zrzeczenia się koncesji, przynajmniej na miesiąc przed wstrzymaniem ruchu przedsiębiorstwa, o ile warunki, pod którymi koncesja była udzielona, nie zawierają innych postanowień.

Obowiązek oznaczania pojazdów.

§ 30. Koncesjonariusz obowiązany jest zaopatrzyć pojazdy mechaniczne, którymi wykonywa przewóz, nazewną, u góry, od przodu w napis zdaleka czytelny, z nazwami krańcowych punktów obsługiwanej linii, a ponadto w znaki, oznaczające przedsiębiorstwo koncesjonowane, według wzoru ustalonego przez władzę, która udzieliła koncesji.

III. PRZEWÓZ TOWARÓW.**Podanie o koncesję na przewóz towarów.**

§ 31. (1) Ubiegający się o koncesję powinien złożyć u właściwej władzy podanie z dołączeniem 4 odpisów, zawierające następujące dane:

- 1) imię i nazwisko, przynależność państwową, miejsce zamieszkania ubiegającego się albo siedzibę przedsiębiorstwa;
- 2) ilość, rodzaj, typ i pochodzenie pojazdów, którymi ubiegający się o koncesję zamierza obsługiwać linie przewozowe, względnie obszar przewozu, wagę własną pojazdów i wagę z pełnym obciążeniem;
- 3) określenie linii, linii lub sieci linii przewozowych, albo obszaru przewozów.

(2) Ubiegający się o koncesję bez prawa wyłączności na linję, linje lub sieci linii przewozowych, albo o koncesję z prawem wyłączności powinien nadto podać plan wykonywania przewozu towarów i projektowane taryfy przewozowe. Plan przewozów powinien wskazywać linie przewozowe, kierunek lub obszar przewozów towarowych, oraz ilość przewozów w pewnym okresie czasu.

Warunki koncesji i obowiązki koncesjonariusza. Ilość i rodzaj pojazdów.

§ 32. (1) Koncesjonariusz może wykonywać przewóz tylko tą ilością, rodzajem i typem pojazdów, na tej linii lub liniach przewozowych, albo na tym, oznaczonym obszarze i oznaczonych kierunkach, na które opiewa koncesja.

(2) Powiększenie lub zmniejszenie przewidzianej w koncesji ilości pojazdów, zmiana rodzaju i typu pojazdów, zmiana linii, względnie kierunku lub obszaru przewozów, może nastąpić tylko za zezwoleniem władzy, która udzieliła koncesji i powinna być uwidocznioma w dokumencie koncesyjnym.

Taryfy i plan przewozów.

§ 33. Otrzymujący koncesję bez prawa wyłączności na linię, linje lub sieci linii przewozowych albo koncesję z prawem wyłączności, obowiązany jest przedstawiać do zatwierdzenia władzy, udzielającej koncesji, taryfy dla przewozu towarów oraz plany przewozowe i stosować się do zatwierdzonej taryfy i do zatwierdzonego planu przewozowego. Zmiany taryfy i planu przewozowego zatwierdza władza, która udzieliła koncesji. Pozatem do taryf przewozowych mają analogiczne zastosowanie postanowienia § 9 ust. 2 i 3 i §§ 10 i 11, a do planów przewozowych postanowienia § 12 ust. 3.

§ 34. Koncesjonariusz obowiązany jest prowadzić księgi przewozowe i stosować przy przesyłkach towarów dokumenty przewozowe.

Inne warunki koncesji.

§ 35. (1) Postanowienia §§ 13—23, 24, 26, 27, 29 i 30 stosuje się analogicznie do zarobkowego przewozu towarów pojazdami mechanicznymi.

(2) Koncesjonariusz obowiązany jest prowadzić statystykę ruchu towarowego, obejmującą: ilość odfytych kursów, przewiezionych tonn towarów, rodzaj towarów i statystykę wypadków oraz przedstawiać władzy, która udzieliła koncesji, wymagane wykazy statystyczne. W tym celu winien koncesjonariusz prowadzić księgę kursów dla każdej obsługiwanej linii przewozowej lub obsługiwanego obszaru.

(3) Wzory księgi kursów i formularzy wykazów statystycznych ustali i ogłosi w Monitorze Polskim Minister Komunikacji w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

IV. PRZEPISY WSPÓLNE DLA PRZEWÓZU OSÓB I TOWARÓW.

Koncesja z prawem wyłączności.

§ 36. (1) Jeżeli ubiegający się o koncesję przyjmie na siebie obowiązki, zapewniające szczególne korzyści publiczne, może otrzymać koncesję z prawem wyłączności. Za szczególne korzyści publiczne uważa się specjalne świadcze-

nia na rzecz budowy i utrzymania dróg publicznych i mostów, nie wynikające z obowiązków ustawowych.

(2) Przy udzielaniu koncesji z prawem wyłączności władza może wyłączyć niektóre drogi lub ich odcinki dla przewozów tranzytowych innych koncesjonariuszów.

Pierwszeństwo do uzyskiwania koncesji.

§ 37. Przy równych warunkach pierwszeństwo do otrzymania koncesji mają ubiegający się, o koncesję, którzy zobowiążą się do używania i utrzymywania w odpowiednim stanie pojazdów mechanicznych produkcji krajowej i do przedstawienia zaświadczeń władzy wojskowej, że pojazdy odpowiadają specjalnym wymaganiom obrony Państwa.

Decyzje władzy.

§ 38. (1) Władza udzieli koncesji, jeśli uzna, że:

- 1) ubiegający się o koncesję jest w stanie spełniać obowiązki przewozowe;
- 2) ubiegający się o koncesję będzie używał pojazdów mechanicznych, które pod względem konstrukcji i wyposażenia, oraz ze względu na warunki terenowe, tudzież stan dróg i mostów dają gwarancję ciągłości przewozów i bezpieczeństwa ruchu.
- 3) wykonywanie przewozów jest celowe i uzasadnione ze stanowiska ogólnej polityki komunikacyjnej.

(2) Władza odmówi udzielenia koncesji, jeśli uzna, że wykonywanie koncesji może narażać na szkodę interes publiczny.

§ 39. (1) Przed powzięciem decyzji w sprawie udzielenia lub odmowy koncesji, wojewódzka władza administracji ogólnej przesyła odpis podania ubiegającego się o koncesję właściwej Izbie Przemysłowo-Handlowej i zarazem wyznacza termin do udzielenia opinii; termin ten nie może być krótszy niż 14 dni. Jeżeli ubiegający się o koncesję dołączył do podania opinię właściwej Izby Przemysłowo-Handlowej, władza udzielająca koncesji może zaniechać przesłania podania Izbie Przemysłowo-Handlowej.

(2) Wojewódzka władza administracji ogólnej udziela koncesji w porozumieniu z właściwą władzą kolejową, pocztową i wojskową.

(3) Porozumienie z władzą kolejową jest również wymagane, jeżeli chodzi:

- 1) o przedłużenie czasu trwania koncesji,
- 2) zmianę linii, obszaru lub kierunku,
- 3) zmianę rozkładu jazdy i planów przewozowych,
- 4) zmianę taryf przewozowych, oraz
- 5) zmianę ilości, rodzajów, typów i pochodzenia pojazdów mechanicznych.

Porozumienie z władzą pocztową jest wymagane, jeżeli chodzi o sprawy wymienione w punktach 2 i 3, a porozumienie z władzą wojskową, jeżeli chodzi o sprawy, wymienione w punktach 1 i 5.

Komisja Przewozów Samochodowych.

§ 40. (1) Ustanawia się przy Ministrze Komunikacji Komisję Przewozów Samochodowych, jako organ opiniodawczy, złożoną z przedstawicieli Ministrów: Spraw Wewnętrznych, Spraw Wojskowych, Przemysłu i Handlu, Komunikacji, Spraw Zagranicznych, Poczty i Telegrafów, przedstawicieli centralnych zreszeń: samorządu terytorjalnego, samorządu gospodarczego, oraz powołanych przez Ministra Komunikacji reprezentantów: przedsiębiorstw przewozowych i przedsiębiorstw krajowej produkcji samochodów.

(2) Do zadań Komisji Przewozów Samochodowych należy:

1) wydawanie opinii w sprawach ogólnych, dotyczących zarobkowego przewozu pojazdami mechanicznymi;

2) opinijowanie spraw o koncesje z prawem wyłączności i o koncesje na sieci linii przewozowych;

3) wydawanie opinii w innych sprawach przekazanych Komisji do opinii przez Ministra Komunikacji.

Działalność Komisji określi regulamin, wydany przez Ministra Komunikacji.

Oplaty.

§ 41. (1) Otrzymujący koncesję powinien złożyć opłatę za czynności urzędowe, związane z udzieleniem koncesji w następującej wysokości:

Za czynności urzędowe w sprawie nadania koncesji na przewóz osób będzie pobierana opłata w wysokości 0,50 zł od każdego kilometra linii za każdy pojazd mechaniczny, najmniej jednak 50 złotych.

(2) Za czynności urzędowe w sprawie wydania koncesji na przewóz towarów na linii, na liniach przewozowych, albo na sieci linii przewozowych, będzie pobierana opłata w wysokości, wymienionej w ust. 1. Za czynności urzędowe w sprawie wydania koncesji na oznaczonym obszarze i w oznaczonych kierunkach, opłata wynosi od obszaru w granicach jednego województwa po 50 złotych od tonny nośności pojazdu. Jeżeli koncesja obejmuje obszar w granicach jednego województwa i częściowo obszar w granicach sąsiedniego województwa, to do opłaty od obszaru w granicach jednego województwa dolicza się 25%.

(3) Za czynności urzędowe w sprawie koncesji z prawem wyłączności pobiera się opłatę w podwójnej wysokości.

§ 42. Oplaty za udzielenie koncesji uiszcza się gotówką, za pośrednictwem Pocztovej Kasy Oszczędności, na dochód budżetu Ministerstwa Komunikacji.

Dokument koncesyjny.

§ 43. Dokument koncesyjny winien zawierać:

1) oznaczenie i siedzibę przedsiębiorstwa oraz rodzaj przewozów;

- 2) określenie linii przewozowej, linii przewozowych lub sieci linii albo obszarów lub kierunków przewozowych;
- 3) czas trwania koncesji;
- 4) warunki koncesji i obowiązki koncesjonariusza.

Czas trwania koncesji.

§ 44. (1) Koncesja może być udzielona na okres nie dłuższy niż 8 lat.

(2) Koncesja z prawem wyłączności może być udzielona na okres dłuższy.

Zakaz przenoszenia praw i obowiązków, wynikających z koncesji.

§ 45. Koncesji nie wolno wydzierżawiać i odstępować w żadnej formie osobom trzecim.

Wygaśnięcie koncesji.

§ 46. (1) Koncesja gaśnie:

- 1) z upływem terminu, na który została wydana;
- 2) w razie zrzeczenia się koncesji;
- 3) w razie śmierci koncesjonariusza. Jednakże na podstawie dotychczasowej koncesji i na warunkach w niej zawartych może być prowadzone nadal przedsiębiorstwo na rachunek masy spadkowej albo wdowy przez czas jej wdowieństwa, o ile nie była ona sądownie rozdzielona od stołu i łoża z własnej winy i o ile nie była wykluczona od spadkobrania, albo też na rachunek małoletnich przez czas ich małoletności. Jeżeli oprócz wdowy, która chce korzystać z tego prawa pozostali także małoletni zstępni do spadku uprawnieni, natenczas prawo dalszego prowadzenia przedsiębiorstwa przysługuje wspólnie wdowie i tym zstępnym, o ile koncesjonariusz nie uczynił w tej mierze innych zarządzeń;
- 4) jeżeli przestała istnieć osoba prawna, której koncesji udzielono;
- 5) w razie upadłości. Jednakże na podstawie dotychczasowej koncesji i na warunkach w niej zawartych, może być prowadzone nadal przedsiębiorstwo na rachunek masy upadłości (konkursowej).

(2) W wypadkach, wskazanych w ust. 1 w punktach 3 i 5 ma być ustanowiony kierownik przedsiębiorstwa, ponoszący odpowiedzialność przed władzami za należyte wykonywanie obowiązków, wynikających z koncesji. Imię, nazwisko i adres kierownika należy zgłosić władzy, która udzieliła koncesji.

Odebranie koncesji.

§ 47. (1) Władza, która udzieliła koncesji winna ją odebrać w wypadku prawomocnego skazania za zbrodnię, popełnioną przeciwko we-

wnętrznemu, lub zewnętrznemu bezpieczeństwu Państwa.

(2) Władza, która udzieliła koncesji, może ją odebrać:

- 1) w wypadku prawomocnego skazania za inną zbrodnię, nie wymienioną w ust. 1 oraz w wypadku skazania za występki popełniony z chęci zysku;
- 2) w razie powtarzającego się, mimo ostrzeżeń i nałożonych kar, nieprzestrzegania przez koncesjonariusza i jego pełnomocnika (§ 26) albo kierownika przedsiębiorstwa (§ 46 ust. 2) przepisów niniejszego rozporządzenia i warunków koncesji;
- 3) jeżeli koncesjonariusz nie rozpoczął ruchu w okresie 6 miesięcy od daty otrzymania koncesji, albo jeżeli przerwa w komunikacji w czasie, gdy komunikacja powinna być utrzymana, trwa dłużej, niż jeden miesiąc, z wyjątkiem przeszkód, spowodowanych siłą wyższą;
- 4) w razie niewypełnienia innych obowiązków, za których niewypełnianie koncesja przewiduje możliwość jej odebrania.

VI. PRZEWOZY PODLEGAJĄCE ZGŁOSZENIU.

§ 48. (1) Przewozy, wymienione w art. 8 ust. 1 w punktach 1 — 7 podlegają zgłoszeniu u właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej.

(2) W zgłoszeniu o rozpoczęciu wykonywania przewozów należy podać:

- 1) imię i nazwisko lub firmę, przynależność państwową i miejsce zamieszkania rozpoczynającego wykonywanie przewozów lub siedzibę przedsiębiorstwa;
- 2) rodzaj przewozów (przewozy osobowe lub towarowe);
- 3) nazwy ważniejszych miejscowości, przez które są lub mają być dokonywane przewozy, albo linje lub obszary przewozów, według terytorjalnych jednostek administracyjnych;
- 4) ilość, typ, firmę fabryczną, oraz numer rejestracyjny pojazdów mechanicznych;
- 5) czas trwania przewozów.

§ 49. (1) Powiatowa władza administracji ogólnej wyda zgłaszającemu rozpoczęcie wykonywania przewozów bezzwłocznie zaświadczenie według wzoru, ustalonego w załączniku Nr. 1.

(2) Odpis zaświadczenia przesyła powiatowa władza administracji ogólnej do wojewódzkiej władzy administracji ogólnej.

(3) Zaświadczenie ma ważność na czas jednego roku, licząc od daty jego wydania.

(4) Władza, wskazana w ust. 1 może przedłużyć ważność zaświadczenia na następny rok, przez odpowiednią adnotację w zaświadczeniu, jeżeli do dnia upływu ważności zaświadczenia nie uległy zmianie zaświadczone dane.

VII. POSTANOWIENIA PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE.

§ 50. Do osób wymienionych w art. 10 stosuje się analogicznie postanowienia §§ 9 — 23 i 33 z temi zmianami, że kaucja służyć będzie tylko na zabezpieczenie roszczeń z tytułu odpowiedzialności cywilnej za śmierć lub uszkodzenie cielesne podróżnych i że ubezpieczenie na sumy gwarancyjne, które ustala się na kwoty co najmniej 10.000 zł za uszkodzenie jednej osoby i 30 tysięcy złotych za uszkodzenie więcej osób wskutek jednego wypadku, obejmować będzie tylko podróżnych.

§ 51. Osobom korzystającym z uprawnień, określonych w art. 10, wyda wojewódzka władza administracji ogólnej w ciągu 3 miesięcy po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia, według wzoru ustalonego w załączniku Nr. 2 zaświadczenie, stwierdzające, że osoby te w dniu 18 kwietnia 1932 r. wykonywały przewóz określony w art. 1, z jednoczesnym wskazaniem pojazdów mechanicznych, linji albo linii lub obszarów.

§ 52. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia *).

Poz. 822. Rozporządzenie Ministra Komunikacji z dnia 25 października 1932 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Sprawiedliwości, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych o wprowadzeniu wyłączności waluty polskiej w opłatach kolejowych na obszarze w. m. Gdańska.

Poz. 823. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 3 września 1932 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Opieki Społecznej, Przemysłu i Handlu, Rolnictwa i Reform Rolnych, Skarbu oraz Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie organizacji administracji na obszarze powiatu miejskiego w Gdyni.

Na podstawie art. 9 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1930 roku o ustroju miasta Gdyni (Dz. U. R. P. Nr. 80, poz. 630) oraz art. 126 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej (Dz. U. R. P. Nr. 11, poz. 86) zarządza się co następuje:

§ 1. Na czele powiatu miejskiego w Gdyni stoi urzędnik państwowy z etatu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z tytułem „Komisarz Rządu w Gdyni”.

§ 2. Komisarz Rządu w Gdyni załatwia sprawy administracji rządowej i komunalnej, należące do jego zakresu działania, w ramach obowiązujących przepisów, bądź osobiście, bądź przy pomocy Komisarjatu Rządu, oraz innych podległych mu na obszarze powiatu władz, urzędów i organów.

*) Załączników nie przedrukowano.

3. Komisarjat Rządu dzieli się na wydziały. Jeden z wydziałów załatwia sprawy z zakresu działania Komisarza Rządu jako starosty grodzkiego, pozostałe wydziały załatwiają sprawy z zakresu działania Komisarza Rządu jako burmistrza, magistratu oraz przewodniczącego rady miejskiej.

§ 4. Sprawy z zakresu działania Komisarza Rządu jako starosty grodzkiego są załatwiane przez urzędników państwowych z etatu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, względnie przez urzędników fachowych przydzielonych z etatów innych Ministerstw, pozostałe sprawy (§ 3) przez urzędników komunalnych.

§ 5. Zastępca Komisarza Rządu w Gdyni, którym jest urzędnik państwowy z etatu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, zastępuje Komisarza Rządu we wszystkich sprawach należących do zakresu czynności Komisarza przewidzianych w art. 2 do 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 24 listopada 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 80, poz. 630) z wyjątkiem wymienionych w punkcie a) art. 3 tego rozporządzenia. Postanowienia §§ 29 i 30 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z 30 czerwca 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 55, poz. 464) mają odpowiednie zastosowanie odnośnie do wszystkich wydziałów Komisarjatu Rządu.

§ 6. W sprawie wewnętrznej organizacji Komisarjatu Rządu oraz trybu jego urzędowania mają odpowiednie zastosowanie postanowienia rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z 30 czerwca 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 55, poz. 464).

Odnosnie do podziału na referaty w wydziale spraw administracji rządowej Komisarjatu mają zastosowanie przepisy § 8 powołanego wyżej rozporządzenia.

Podział na inne wydziały oraz na referaty w tych innych wydziałach ustala Komisarz Rządu, biorąc pod uwagę warunki miejscowe, stan liczebny i przygotowanie personelu, zakres czynności w dziedzinie administracji i gospodarki samorządowej, obowiązujące ustawodawstwa i t. d.

O ileby wskutek podziału na referaty miały być utworzone zarówno w wydziale spraw administracji rządowej, jak i w innych wydziałach referaty dla załatwiania spraw jednorodnych pod względem prawnym lub faktycznym, należy referaty takie łączyć w jeden referat, który zależy od przeważającego charakteru odnośnych spraw winien być pomieszczony bądź w wydziale spraw administracji rządowej, bądź w innych wydziałach. W tym wypadku urzędnicy komunalni, mogą być użyci do czynności w wydziale spraw administracji rządowej względnie urzędnicy państwowi do czynności w innych wydziałach.

§ 7. Do Komisarza Rządu w Gdyni jako powiatowej władzy administracji ogólnej i Komisarjatu Rządu mają odpowiednie zastosowanie postanowienia art. art. 65, 66, 67, 69, 70 i 91 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej (Dz. U. R. P. Nr. 11, poz. 86).

§ 8. Wybory 10 członków nowej Rady Miejskiej będą rozpisane w ciągu dni 30 od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia według przepisów ordynacji miejskiej z dnia 30 maja 1853 r. w brzmieniu rozporządzenia Ministra b. dzielnicy pruskiej z dnia 12 sierpnia 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 71, poz. 490). Po dokonaniu wyborów Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu zamianuje 10 pozostałych członków nowej Rady Miejskiej.

§ 9. Komisarz Rządu używa w zakresie administracji komunalnej pieczęci urzędowej, przewidzianej w art. 19 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 grudnia 1927 r. o godłach i barwach państwowych oraz o oznakach, chorągwiach i pieczęciach (Dz. U. R. P. Nr. 115, poz. 980) w brzmieniu zmienionem rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 80, poz. 629).

§ 10. Uposażenie Komisarza Rządu i jego zastępcy, pobierane z tytułu czynności w zakresie administracji komunalnej, określa Minister Spraw Wewnętrznych.

§ 11. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Poz. 824. Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 21 października 1932 r. o dalszem przedłużeniu terminu ważności rozporządzenia z dnia 22 kwietnia 1932 r. w sprawie zwrotu cel przy wywozie bekonów i szynek.

Poz. 825. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 października 1932 r. o aplikantach i asesorach sądowych.

Poz. 826. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 października 1932 r. o rozmieszczeniu sądów grodzkich w powiecie warszawskim.

Poz. 827. Konwencja Weterynaryjna między Polską a Belgją, podpisana w Brukseli, dnia 18 grudnia 1930 r. (Ratyfikowana zgodnie z ustawą z dnia 18 lutego 1932 r. — Dz. U. R. P. Nr. 24, poz. 182).

Poz. 828. Oświadczenie Rządowe z dnia 18 października 1932 r. w sprawie wymiany dokumentów ratyfikacyjnych konwencji weterynaryjnej między Polską a Belgją, podpisanej w Brukseli dnia 18 grudnia 1930 r.

Poz. 829. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 września 1932 r. o odstąpieniu gminie miasta Poznania gruntów państwowych na cele rozbudowy miasta.

Poz. 830. Rozporządzenie Ministrów: Spraw Wojskowych i Komunikacji z dnia 17 września 1932 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych, Sprawiedliwości i Spraw Zagranicznych w sprawie wykonania art. 38 i 50 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 marca 1928 r. o prawie lotniczym.

Na podstawie art. 38 i 50 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14 marca 1928 roku o prawie lotniczym (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 294) w brzmieniu nadanem im ustawą z dnia 28 stycznia 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 227) zarządza się co następuje:

§ 1. Ze względu bezpieczeństwa i porządku publicznego nie mogą być przewożone statkami powietrznymi następujące przedmioty lub materiały:

- a) samozapalne, łatwozapalne, ognie sztuczne i wszelkie inne przedmioty lub materiały, mogące wywołać pożar;
- b) wybuchowe i strzelnicze, wrażliwe na wstrząsy lub zmianę temperatury;
- c) pod ciśnieniem zgęszczone, skroplone lub rozpuszczone;
- d) wytwarzające przy zetknięciu z wodą lub powietrzem gazy zapalne;
- e) żrące, cuchnące lub budzące odragę, z wyjątkiem przedmiotów lub materiałów, przesyłanych do laboratorium analitycznego dla dokonania analizy lekarskiej, z zastrzeżeniem odpowiedniego opakowania.

§ 2. Aparaty radio, fotograficzne i kinofotograficzne mogą być przewożone statkami powietrznymi jedynie w stanie uniemożliwiającym ich użycie.

Jeżeli przewóz ma odbyć w granicach Rzeczypospolitej Polskiej, obowiązany jest dowódca statku powietrznego przekonać się osobiście, czy aparaty są należycie zabezpieczone przed użyciem. Gdyby zabezpieczenie było niedostateczne, obowiązany jest dowódca statku powietrznego wziąć aparat pod swój dozór na czas trwania lotu.

Jeżeli aparaty te mają być wywiezione za granicę lub przywiezione z zagranicy na obszar Rzeczypospolitej Polskiej, należy przedstawić je organom policyjnym na lotnisku odlotu celem oplombowania, a następnie oddać dowódcy statku powietrznego pod jego dozór. Aparaty należy wydać dopiero na lotnisku przylotu, przyczem nałożone plomby zdejmują organa policyjne lotniska przylotu.

§ 3. Przepis w § 2 nie stosuje się do aparatów radio, stanowiących wyposażenie statku powietrznego i pozostających pod odpowiedzialnością dowódcy statku powietrznego, jako też do aparatów fotograficznych i kinofotograficznych, które mogą być użyte na zasadzie osobnego zezwolenia (§ 14).

§ 4. Materiały wybuchowe i strzelnicze, niewrażliwe na wstrząsy lub na zmianę temperatury, wszelka broń palna, amunicja do broni palnej, tudzież gołębie pocztowe mogą być przewożone statkami powietrznymi jedynie za zezwoleniem właściwej władzy (§ 9), z wyjątkiem wypadków przewidzianych w § 5.

§ 5. Osoby, uprawnione w myśl obowiązujących w Państwie Polskiem przepisów do posiadania i noszenia broni palnej krótkiej sportowej lub myśliwskiej, mogą przewozić statkami powietrznymi bez zezwolenia przewidzianego w § 4 nienabitą broń, na którą uprawnienie opiewa oraz amunicję do niej, w ilości nieprzekraczającej 25 sztuk naboju do broni palnej krótkiej, a 100 sztuk naboju do broni palnej myśliwskiej lub sportowej.

§ 6. Organa władz państwowych polskich, odbywające na statku powietrznym podróż służbową, mogą przewozić broń palną wszelkiego rodzaju wraz z potrzebną do niej amunicją bez zezwolenia przewidzianego w § 4, nawet nabitą, jeśli charakter służby tego wymaga.

§ 7. Przewóz statkami powietrznymi materiałów wybuchowych, broni i amunicji wojskowej w ruchu międzynarodowym jest bezwzględnie zakazany.

§ 8. Postanowienia §§ 1 pkt. a) i 4 nie odnoszą się do sprzętu lotniczego sygnalizacyjnego i amunicji do niego, stanowiących zwyczajne wyposażenie statku powietrznego lub przewożonych dla portów lotniczych.

§ 9. Zezwoleń przewidzianych w § 4 udziela wojewódzka władza administracji ogólnej w porozumieniu z dowództwem okręgu korpusu, a jeżeli chodzi o przewóz wymienionych w powyższym paragrafie przedmiotów z zagranicy — konsulat polski w porozumieniu z dowództwem okręgu korpusu.

Właściwość wojewódzkiej władzy administracji ogólnej i dowództwa okręgu korpusu do udzielenia tych zezwoleń ocenia się według lotniska odlotu, z którego przedmioty określone w § 4 mają być wysłane. Według tej samej zasady ocenia się właściwość konsulatu; natomiast właściwość dowództwa okręgu korpusu co do powyższych przedmiotów przewożonych z zagranicy ocenia się według lotniska przylotu, do którego przedmioty te mają być przywiezione.

§ 10. Prośby o udzielenie zezwoleń, przewidzianych w § 4, powinny zawierać następujące dane:

- 1) imię, nazwisko, przynależność państwową, wiek i miejsce urodzenia petenta lub nazwę osoby prawnej;
- 2) miejsce zamieszkania petenta lub siedzibę osoby prawnej;
- 3) określenie rodzaju i ilości przedmiotów przeznaczonych do przewozu;
- 4) nazwy miejscowości z podaniem lotniska odlotu i przylotu, z którego lub do którego są przywożone przedmioty.

§ 11. Decyzje w sprawie udzielanie zezwoleń przewidzianych w § 4 wydawane są na podstawie swobodnej oceny.

Zezwolenia mogą być wydawane tylko na każdy przewóz zosobna.

Zezwolenia powinny zawierać dane wyszczególnione w § 10 tudzież termin, po upływie którego tracą swą ważność.

§ 12. Osoba, która zezwolenie (§ 4) otrzymała, powinna oddać je dowódcy statku powietrznego przy nadawaniu przedmiotów do przewozów.

Dowódca statku powietrznego przekazuje zezwolenie (§ 4) zawiadowcy tego portu lotniczego, w którym przedmiot przewożony zostaje wydawany.

Zawiadowca portu lotniczego przechowuje wykorzystane zezwolenia w ciągu 3 lat.

§ 13. Użycie aparatów fotograficznych lub kinofotograficznych na lotniskach wojskowych może być dozwolone tylko przez komendanta wojskowego portu lotniczego.

Użycie powyższych aparatów na lotniskach wspólnych (wojskowo-cywilnych) może być dozwolone:

- a) przez komendanta wojskowego portu lotniczego — o ile chodzi o części lotniska użytkowane przez wojsko;
- b) przez zawiadowcę portu lotniczego — o ile chodzi o części lotniska, użytkowane przez lotnictwo cywilne.

Użycie powyższych aparatów na innych lotniskach zezwolenia nie wymaga.

§ 14. Użycie aparatów fotograficznych lub kinofotograficznych na pokładzie statku powietrznego w czasie lotu wymaga zezwolenia dowódcy okręgu korpusu, właściwego dla miejscowości, w której zdjęcia mają być dokonane.

Jeśli zdjęcia mają być dokonane na obszarze dwu lub więcej okręgów korpusów — udziela zezwolenia Szef Sztabu Głównego.

Użycie aparatów fotograficznych lub kinofotograficznych można uzależnić od pewnych warunków, w zezwoleniu ściśle określonych.

§ 15. Prośby o udzielenie zezwolenia na użycie aparatu fotograficznego lub kinofotograficznego (§ 14) powinny zawierać następujące dane:

- a) imię, nazwisko, przynależność państwową, wiek i miejsce urodzenia petenta lub nazwę osoby prawnej;
- b) miejsce zamieszkania petenta lub siedzibę osoby prawnej;
- c) imię, nazwisko, narodowość, wiek, miejsce urodzenia i miejsce zamieszkania osoby, która będzie dokonywała zdjęć;
- d) typ i format aparatu oraz siłę światła, ogniskową i rodzaj obiektywu;
- e) ilość klisz lub błon albo długość taśmy, które mają być użyte do zdjęć;
- f) miejscowość i przedmioty, które będą fotografowane;
- g) w jakim celu będą dokonane zdjęcia;

h) znaki przynależności i rejestracji statku powietrznego lub do kogo statek powietrzny należy;

i) lotniska, na których zamierzone jest startowanie i lądowanie oraz obszary Państwa Palskiego, ponad którymi statek będzie przelatywał.

Do podania należy dołączyć dwie fotografie osoby, która będzie dokonywała zdjęć. Fotografie powinny być wymiarów: 5,5×7 cm przy czym głowa powinna być wymiarów co najmniej 2,5×3 cm. Fotografia powinna przedstawiać głowę osoby z przodu, bez nakrycia.

§ 16. Zezwolenie powinno zawierać dane, wyszczególnione w pkt. c) — i) § 15, numer rejestru udzielonych zezwoleń, termin ważności oraz ewentualne warunki dodatkowe (§ 14).

Na zezwoleniu należy nakleić jedną fotografię osoby, która będzie dokonywała zdjęć.

Zezwolenie może być jednorazowe lub okresowe.

Zezwolenie okresowe może być udzielone:

- 1) na przeciąg 1 roku obywatelom polskim lub osobom prawnym, mającym siedzibę w kraju, jeśli zdjęć dokonuje się zawodowo;
- 2) na przeciąg 3 miesięcy — we wszystkich innych wypadkach.

Decyzje w sprawie udzielania zezwoleń wydawane są na podstawie swobodnej oceny, bez uzasadnienia i są ostateczne.

Zezwolenia tak jednorazowe, jak i okresowe mogą być cofnięte bez podania motywów.

Zezwolenia, które utraciły ważność, należy bezzwłocznie zwrócić władzy, która je wydała.

§ 17. Rozporządzenie niniejsze nie odnosi się do wojskowych statków powietrznych polskich.

§ 18. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w miesiąc po ogłoszeniu.

Poz. 831. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 17 października 1932 r. w sprawie ustalenia okręgów hodowlanych.

Poz. 832. Obwieszczenie Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 19 października 1932 roku o sprostowaniu błędu w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 20 września 1932 r. o zmianie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 października 1929 r. o regulowaniu cen przetworów zbóż chlebowych, mięsa i jego przetworów oraz cegły.

Na podstawie art. 6 punkt b) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 r. w sprawie wydawania Dziennika

Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr. 3, poz. 18) w brzmieniu art. 4 ustawy z dnia 12 lutego 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 13, poz. 89) prostuje się błąd w § 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 20 września 1932 r. o zmianie rozporządzenia z dnia 29 października 1929 r. o regulowaniu cen przetworów zbóż chlebowych, mięsa i jego przetworów oraz cegły (Dz. U. R. P. Nr. 82, poz. 722): zamiast słów: „do dnia 31 sierpnia 1931 r.” powinno być: „do dnia 31 sierpnia 1930 r.”.

Przedruk z Monitora Polskiego.

z 21 października Nr. 243 Rok 1932

Poz. 269. Rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z dnia 17 października 1932 r. w sprawie powołania Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej dla ustalenia warunków pracy i płacy straży leśnej na obszarze województw warszawskiego, białostockiego, lubelskiego, łódzkiego i kieleckiego na rok służbowy 1932/33.

z 22 października Nr. 244 Rok 1932

z 24 października Nr. 245 Rok 1932

Poz. 270. Zarządzenie o nadaniu Krzyża Niepodległości z mieczami, Krzyża Niepodległości i Medalu Niepodległości.

z 25 października Nr. 246 Rok 1932

Poz. 271. Obwieszczenie Ministerstwa Przemysłu i Handlu z dnia 21 października 1932 r. w sprawie zebrania organizacyjnego „Polskiego Eksportu Naftowego”.

z 26 października Nr. 247 Rok 1932

Poz. 272. Postanowienie Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrami Spraw Wojskowych i Skarbu z dnia 22 października 1932 r. w sprawie ulg dla przedsiębiorstwa: Spółka Akcyjna Wielkich Pieców i Zakładów Ostrowieckich.

z 27 października Nr. 248 Rok 1932

Poz. 273. Okólnik Ministerstwa Skarbu T. 44 z dnia 10 października 1932 r. w sprawach celnych.

z 28 października Nr. 249 Rok 1932

Poz. 274. Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 28 września 1932 r. w sprawie podziału terytorjalnego gmin wyznaniowych żydowskich w województwach poznańskim i pomorskim.

z 29 października Nr. 250 Rok 1932

Poz. 275. Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej w sprawie zwołania Sejmu na sesję zwyczajną.

Poz. 276. Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej w sprawie zwołania Senatu na sesję zwyczajną.

Poz. 277. Obwieszczenie Komitetu Likwidacyjnego do spraw b. rosyjskich osób prawnych.

z 31 października Nr. 251 Rok 1932

Poz. 278. Obwieszczenie Ministra Skarbu z dnia 24 października 1932 r. o wartości jednego grama czystego złota.

Poz. 279. Zarządzenie Wojewody Pomorskiego z dnia 27 października 1932 r. o ograniczeniu przemysłu okrężnego w Pelplinie.

z 2 listopada Nr. 252 Rok 1932

Poz. 280. Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 26 października 1932 r. w sprawie wywłaszczenia gruntów w Wilnie na cele zakwaterowania wojska.

z 3 listopada Nr. 253 Rok 1932

z 4 listopada Nr. 254 Rok 1932

Poz. 281. Okólnik Ministerstwa Skarbu T. 43 z dnia 5 października 1932 r. w sprawie clenienia odurzających środków leczniczych.

Poz. 282. Okólnik Ministerstwa Skarbu T. 45 z dnia 20 października 1932 r. w sprawie clenienia tłuszczów.

Poz. 283. Okólnik Ministerstwa Skarbu T. 47 z dnia 17 października 1932 r. w sprawie zwrotu cel na produkty zbożowe.

Poz. 284. Okólnik Ministerstwa Skarbu T. 48 z dnia 24 października 1932 r. o preparacie „Calcium Sandoz”.

Poz. 285. Okólnik Ministerstwa Skarbu T. 49 z dnia 25 października 1932 r. o cieniach maszyn biurowych.

z 5 listopada Nr. 255 Rok 1932

Poz. 286. Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej w sprawie odroczenia sesji zwyczajnej Sejmu.

Poz. 287. Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej w sprawie odroczenia sesji zwyczajnej Senatu.

z 7 listopada Nr. 256 Rok 1932

Poz. 288. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 29 października 1932 r. w sprawie wydawania kart legitymacyjnych dla komiwojażerów polskich działających na terytorjum Szwajcarii.

Poz. 289. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 29 października 1932 r. w sprawie wydawania kart legitymacyjnych dla komiwojażerów polskich działających na terytorjum Grecji.

Poz. 290. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 29 października 1932 r. w sprawie wydawania kart legitymacyjnych dla komiwojażerów polskich działających na terytorjum Czechosłowacji.

z 8 listopada Nr. 257 Rok 1932

Poz. 291. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 października 1932 r. o utworzeniu drugiej kancelarii notarialnej w Białej, w okręgu sądu okręgowego w Wadowicach.

Poz. 292. Okólnik Ministerstwa Skarbu T. 50 z dnia 28 października 1932 r.

z 9 listopada Nr. 258 Rok 1932

Poz. 293. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 31 października 1932 r. o utworzeniu niezależnego administracyjnie od nadleśnictw Zarządu Łąk Państwowych w Czersku.

z 10 listopada Nr. 259 Rok 1923

Poz. 294. Zarządzenie o nadaniu Orderu Orła Białego.

Poz. 295. Zarządzenie o nadaniu Krzyża Komandorskiego z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski, Krzyża Komandorskiego Orderu Odrodzenia Polski, Krzyża Oficerskiego Orderu Odrodzenia Polski, oraz Krzyża Kawalerskiego Orderu Odrodzenia Polski.

Poz. 296. Zarządzenie o nadaniu Krzyża Niepodległości z mieczami, Krzyża Niepodległości oraz Medalu Niepodległości.

Poz. 297. Zarządzenie o nadaniu Złotego Krzyża Zasługi.

Poz. 298. Zarządzenie o nadaniu Srebrnego Krzyża Zasługi.

Poz. 299. Zarządzenie o nadaniu Brązowego Krzyża Zasługi.

Poz. 300. Zarządzenie o nadaniu Krzyża Zasługi za Dzielność.

z 12 listopada Nr. 260 Rok 1932

z 14 listopada Nr. 261 Rok 1932

z 15 listopada Nr. 262 Rok 1932

Poz. 301. Obwieszczenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 listopada 1932 roku w sprawie zgłaszania list kandydatów na ławników i zastępców ławników sądów pracy i sądów okręgowych.

V.

Zarządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych.

210.

ZARZĄDZENIE

Ministra Spraw Wewnętrznych

z dnia 8 listopada 1932 r. (Nr. Pers. 532/Min./1) o ustanowieniu: 1) Komisji Dyscyplinarnej przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i 2) Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych oraz o ustanowieniu składu tychże komisyj.

Na zasadzie art. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 7 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 87, poz. 738) ustanawiam:

1) Komisję Dyscyplinarną przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych (jako komisję I instancji) oraz

2) Odwoławczą Komisję Dyscyplinarną przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych (jako komisję II instancji) i

na zasadzie § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 790) ustanawiam następujący skład:

1) Komisji Dyscyplinarnej przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych

Przewodniczący:

naczelnik wydziału: Roman Hausner.

Zastępca przewodniczącego:

naczelnik wydziału: Władysław Czapiński.

Członkowie:

naczelnik wydziału: Henryk Suchenek-Sucheci

„ dr. Juljusz Żymirski

„ Antoni Robaczewski

„ inż. Tadeusz Szanior

„ Stanisław Podwiński

„ inż. Józef Kania

inspektor ministerjalny: Stefan Stosyk

radca ministerjalny: Karol Oksza-Orzechowski
 Jerzy Grzymała-Pokrzywnicki
 " " Leonard Kowalewski
 " " Stanisław Bratkowski
 " " Stanisław Przestrzelski
 " " Alojzy Jerzy Brzozowski
 " " Jan Bach
 " " Mieczysław Ines
 " " Stanisław Peżko
 " " inż. Kazimierz Łapiński
 " " inż. Zygmunt Trojanowski
 " " Eugenjusz Minkiewicz
 " " Stanisław Balcerzak

asesor: Feliks Wojtysiak
 " Ludwik Billip

" Stefan Szymborski

księgowy: Bolesław Kralewski
 " Władysław Stępniewski

adjunkt kancel.: Janina Wyrębowska
 " Czesława Tuchorska

woźny: Wojciech Burak
 " Franciszek Tuszyński

2) *Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej
 przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych:*

Przewodniczący:

dyrektor departamentu: Władysław Weissbrod.

Zastępcy przewodniczącego:

inspektor ministerjalny: dr. Wincenty Kałuski
 radca ministerjalny: Włodzimierz Konkolniak

Członkowie:

naczelnik wydziału: Jerzy Adelstein
 " " inż. Stanisław Kucharski
 " " Witold Zbikowski
 " " dr. Piotr Igielski
 " " Mieczysław Myśliński
 " " inż. Bolesław Pawluć
 " " Gustaw Szymkiewicz

inspektor ministerjalny: Stanisław Jarecki
 " " Henryk Brzezicki

radca ministerjalny: Aleksander Wojnar
 Adam Kuncewicz I
 " " Jerzy Lubodziecki
 " " Ryszard Lenartowicz
 " " Antoni Hebrowski
 " " Kazimierz Drzewiecki
 " " Jan Szumił
 " " Tadeusz Teliga
 " " Bolesław Brodowski
 " " Stefan Jacuk
 " " Adam Keller
 " " Jerzy Kowalczewski
 " " Henryk Ele
 " " Sławomir Lehman
 " " Edward Skarbek
 " " inż. Zygmunt Rudolf
 " " inż. Jerzy Beill
 " " inż. Stanisław Kruszewski

radca ministerjalny: inż. Aleksander Raniecki
 " " inż. Henryk Czajkowski
 " " inż. Adam Kuncewicz II

referendarz: Kazimierz Kohlman
 " Albert Tomaszewski
 " Marja Haydenowa
 " Maurycy Tuszowski
 " inż. Jan Knapik
 " Adolf Niedźwiedzki
 " Emil Sankowski

asesor: Michał Kiszczyński
 " Henryk Samborski
 " Karol Kaschnitz
 " Stefanja Kępkowska
 " Bronisław Januszewski
 " Józef Peszes
 " Tadeusz Jachimowicz
 " Józef Buliński

naczelnik rachuby: Kazimierz Breithaupt

księgowy: Edmund Tymiński
 " Kazimierz Rogucki

adjunkt kancelaryjny: Bolesław Bilski
 " Stanisława Grabowska
 " Wanda Niesłuchowska

rejestrator: Jan Kaczmarek
 " Józef Lidowski

woźny: Henryk Jabłoński
 " Julian Jancuszek
 " Aleksander Zaboklicki

Równocześnie poruczam na zasadzie art. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 87, poz. 738), radcy ministerjalnemu dr. Józefowi Drażkowi - Drawiczowi pełnienie obowiązków Rzecznika dyscyplinarnego i ustanawiam jako jego zastępców:

radców ministerjalnych: Piotra Typiaka
 " " Alfreda Wotkego
 " " dr. Bronisława Cetisa
 " " Bolesława Trzebskiego
 " " Tadeusza Seruę
 " " Zygmunta Krakiewicza

referendarzy: Ottona Stabrowskiego
 " Karola Hubricha
 " Stanisława Łaniewskiego
 " Tadeusza Jankowskiego
 " Feliksa Chmielowskiego
 " Stefana Pawlaka
 " Jerzego Chylewskiego
 " dr. Michała Starzewskiego
 " Adama Godlewskiego
 " Antoniego Majkowskiego
 " Tadeusza Zburskiego
 " Emiljana Miśkiewicza

(—) *Bronisław Pieracki*
 Minister.

211.

ZARZĄDZENIE**Ministra Spraw Wewnętrznych**

z dnia 15 listopada 1932 r. (Nr. Pers. 502/10)
o wyłączeniu naczelników wydziałów: Głównego
Urzędu Statystycznego, wszystkich urzędów wo-
jewódzkich i Komisarjatu Rządu w Warszawie
z pod orzecznictwa komisji dyscyplinarnych,
czynnych przy tych władzach, i o poddaniu
ich orzecznictwu komisji dyscyplinarnej przy Mi-
nisterstwie Spraw Wewnętrznych.

Na zasadzie § 2 rozporządzenia Rady Mi-
nistrów z dnia 17 października 1932 r. o komi-
sjach dyscyplinarnych i postępowaniu dyscypli-
narnem przeciwko funkcjonariuszom państwo-
wym (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 790) wyłączam
naczelników wydziałów: a) Głównego Urzędu
Statystycznego, b) urzędów wojewódzkich i c) Ko-
misarjatu Rządu w Warszawie z pod orzecznic-
twa komisji dyscyplinarnych, czynnych przy
tych władzach, i poddaję ich orzecznictwu ko-
misji dyscyplinarnej przy Ministerstwie Spraw
Wewnętrznych.

(—) *Bronisław Pieracki*
Minister.

212.

ZARZĄDZENIE**Ministra Spraw Wewnętrznych**

z dnia 15 listopada 1932 r. (Nr. Pers. 502/11).
o przekazaniu orzekania w sprawach dyscypli-
narnych funkcjonariuszów Wojewódzkich Sądów
Administracyjnych w Poznaniu i w Toruniu ko-
misjom dyscyplinarnym przy miejscowych urzę-
dach wojewódzkich oraz funkcjonariuszów Urzę-
du Spraw Mniejszości w Katowicach komisji
dyscyplinarnej przy Ministerstwie Spraw We-
wnętrzných.

Na zasadzie art. 1 ustęp 3 rozporządzenia
Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 paździer-
nika 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 87, poz. 738)
przekazuję:

1) Komisji dyscyplinarnej przy urzędzie wo-
jewódzkim poznańskim — orzekanie w sprawach
dyscyplinarnych funkcjonariuszów Wojewódzkie-
go Sądu Administracyjnego w Poznaniu, podle-
gających powołanemu rozporządzeniu z 7 paź-
dziernika 1932 r.,

2) Komisji dyscyplinarnej przy urzędzie wo-
jewódzkim pomorskim — orzekanie w sprawach
dyscyplinarnych funkcjonariuszów Wojewódzkie-
go Sądu Administracyjnego w Toruniu, podle-
gających powołanemu rozporządzeniu z 7 paź-
dziernika 1932 r. i

3) Komisji dyscyplinarnej przy Minister-
stwie Spraw Wewnętrznych — orzekanie w spra-
wach dyscyplinarnych funkcjonariuszów Urzędu
Spraw Mniejszości w Katowicach.

(—) *Bronisław Pieracki*
Minister.

VI.

Okólniki**Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.**

213.

Okólnik Nr. 127.

z dnia 21 października 1932 r.

(Nr. GL. 47-1/4) w sprawie wnoszenia projek-
tów ustaw do Sejmu.

Do

*P. P. Szefa Gabinetu Ministra, Dy-
rektorów Departamentów I—IV, Sze-
fów Biur: Pers. Wojsk. i Apr., Na-
czelników Wydziałów, Szefa Sekre-
tariatu Ministra, Urzędników Min.
Spraw Wewnętrznych, Komendanta
Głównego Policji Państwowej, Dyrek-
tora Głównego Urzędu Statystycz-
nego, Dowódcy Korpusu Ochrony Po-
granicza.*

Stosownie do okólnika Nr. 26 Pana Pre-
zesa Rady Ministrów z dn. 15.X 32 r. (L. 1-4/7)
w sprawie wnoszenia projektów ustaw do Sej-
mu — ustalam następujące brzmienie § 126a
„Regulaminu Min. Spraw Wewnętrznych“:

§ 126a — Przyjęty przez Radę Ministrów
projekt w tekście uwzględniającym zmiany wpro-
wadzone przez Radę Ministrów, przysyła stoso-
wnie do okólnika P. Prezesa Rady Ministrów
z dn. 15 X 1932 Nr. 26 Buro Prawne Prez. Rady
Ministrów Ministerstwu, z powiadomieniem o tre-
ści uchwały Rady Ministrów, oraz o zgodzie P.
Prezesa Rady Ministrów na wniesienie projektu
do Sejmu. Po otrzymaniu odnośnego pisma,
wyrażającego zgodę P. Prezesa na wniesienie
projektu do Sejmu, przysyła się za podpisem
P. Ministra projekt w 5 ciu egzemplarzach wraz
z uzasadnieniem również w 5-ciu egzemplarzach
P. Marszałkowi Sejmu przy piśmie, którego
wzór podaje załącznik Nr. 10-a i jednocześnie
przesyła się do Prezydium Rady Ministrów odpis
pisma do P. Marszałka Sejmu wraz z jednym
egzemplarzem projektu i jednym egzemplarzem
uzasadnienia.

Przed aprobatą P. Ministra należy projekt
udzielić do wglądu Wydziałowi Org.-Prawnemu“.

Na str. 80 „Regulaminu“ należy po załącz-
niku Nr. 10 wstawić co następuje:

MINISTER
SPRAW WEWNĘTRZNYCH

L.....
Warszawa, dn. . . . 1932 r

Projekt.....

Załącznik Nr. 10a
do § 126a Regulaminu.

Wys. 1.

Do

*Pana Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej
w Warszawie.*

Na podstawie uchwały Rady Ministrów
z dnia (data)..... mam zaszczyt przesłać
Panu Marszałkowi projekt ustawy (tytuł projektu)
..... z prośbą
o przedstawienie go Sejmowi.

Minister Spraw Wewnętrznych

Załączniki:

5 egz. projektu

5 „ „ uzasadnienia.

Wys. 2

(na odpisie wys. 1)

Prezydium Rady Ministrów

W związku z pismem Prezydium Rady Mi-
nistrów z dn. (data)..... L.....
w sprawie..... (podać dane z pisma Prez.
Rady Ministrów, zawiadamiającego Min. Spraw
Wewnętrznych o uchwale Rady Min. Ministerstwo
Spraw Wewnętrznych przesyła do wiadomości.

Naczelnik Wydziału

Załączniki:

1 egz. projektu

1 „ „ uzasadnienia.

Równocześnie uchylam moc obowiązującą
okólnika Nr. 95 z dn. 6 VI. 1931 r. (Nr. OL. 4397/1)
dotyczącego tej samej sprawy.

O ile chodzi o projekty ustaw, które mają
być przeprowadzone na najbliższej zwyczajnej
sesji jesiennej ciał ustawodawczych, to w spra-
wie tej jeszcze raz przypominam konieczność
dotrzymania terminów przedłożenia mi do apro-
baty uzgodnionych międzyministerjalnie projek-
tów ustaw do dn. 25 października względnie
20 grudnia 1932 r.

214.

Okólnik Nr. 128.

z dnia 20 października 1932 r

(Nr. GB. 13/14) o dodatku ekonomicznym za
dzieci ponad 18 lat.

Do

*P. P. Wojewodów i Komisarza Rząd-
u m. st. Warszawy, Prezesów Wo-
jewódzkich Sądów Administracyjnych
w Poznaniu i Toruniu oraz Naczelnika
Urzędu Spraw Mniejszości w Ka-
towiecach.*

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zgodnie
z okólnikiem Ministerstwa Skarbu z dnia 27

września 1932 r. Nr. D. III. 12134/1/32, wyda-
nem w porozumieniu z Prezydium Rady Mini-
strów, wyjaśnia co następuje:

Przez słowa: „uczęszczają do szkół publicz-
nych“, użyte w art. 4 ustawy z dnia 9 paździer-
nika 1923 r. o uposażeniu funkcjonariuszów
państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116,
poz. 924), oraz w art. 5 ustawy z dnia 5 grud-
nia 1923 r. o uposażeniu sędziów i prokuratorów
(Dz. U. R. P. Nr. 134, poz. 1107) należy
rozumieć nie tylko faktyczne uczęszczanie do
szkół państwowych, publicznych i szkół prywat-
nych z uprawnieniami szkół państwowych (pu-
blicznych), lecz także pobieranie nauki w szko-
łach prywatnych, nieposiadających uprawnień
szkół państwowych (publicznych), jak również
kształcenie się w domu z tem jednakże zastrze-
żeniem, że nauka ta odbywać się będzie podług
systemu i programu szkół państwowych (publicz-
nych). Okoliczność, że nauka dziecka odpowia-
da wspomnianym wymogom, winna być w od-
powiedni sposób wykazana przez osobę uprawnio-
ną do pobierania dodatku ekonomicznego. Wykazanie to może nastąpić drogą np. składania
odpowiednich egzaminów wstępnych, koń-
cowych, lub nawet częściowych.

Przez szkoły publiczne w rozumieniu po-
wołanych przepisów rozumieć należy wszystkie
szkoły państwowe, publiczne szkoły powszech-
ne, wydziałowe i dokształcające, oraz wszystkie
legalnie istniejące szkoły prywatne wszelkich
kategorij, stopni i typów. Co do legalności
istnienia szkół prywatnych miarodajne są, o ile
chodzi o obecne przepisy, postanowienia usta-
wy z dnia 11 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr.
33, poz. 342).

Równocześnie Ministerstwo uchyła okólnik
swoj z dnia 15 maja 1922 r. Nr. 79 (Zb. Zarz
M. S. Wewn. str. 1501).

215.

Okólnik Nr. 129.

z dnia 22 października 1932 r.

(SF. 90/36/1) o postępowaniu egzekucyjnym.

Do P. P. Wojewodów

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych prze-
syła do wiadomości z prośbą o dalsze za-
komunikowanie związkom komunalnym z zale-
ceniem sporządzania wniosków egzekucyjnych
w sposób unormowany ustępem 2 powyższego
okólnika nie tylko w sprawach państwowego po-
datku od nieruchomości, podatku od lokali
i podatku od placów budowlanych, lecz również
i w innych wypadkach, gdy tytuły wykonawcze,
zgodnie z obowiązującymi przepisami, nie za-
wierają innych względnie więcej danych, niż to
przewiduje wzór zarządzenia egzekucyjnego, —
a więc przede wszystkim w sprawach danin ko-
munalnych.

MINISTERSTWO SKARBU

L. D. V. 40761/1/32.

Warszawa,
dnia 4 października 1932 r.

Okólnik Nr. 11/E.

Do

*wszystkich Izb Skarbowych, Śląskie-
go Urzędu Wojewódzkiego (Wydział
Skarbowy) w Katowicach oraz wszyst-
kich Urzędów Skarbowych.*

Nawiązując do okólnika Nr. 10/E z dnia 10.IX.1932 r. L. D. V. 36639/1/2 Ministerstwo Skarbu wyjaśnia, że wnioski o przymusowe ściąganie zaległości z tytułu państwowego podatku od nieruchomości, podatku od lokali oraz podatku od placów budowlanych Magistraty i Wydziały Powiatowe winny sporządzać na drukach wzór Nr. 1, przewidzianych w Instrukcji z dnia 23.VII.1932 r. (Monitor Polski Nr 169, poz 200). Magistraty i Wydziały Powiatowe obowiązane są zaopatrywać się w powyższe druki we własnym zakresie i na własny koszt.

Równocześnie Ministerstwo Skarbu, mając na względzie, że tytuły wykonawcze w odniesieniu do wymienionych wyżej należności podatkowych zawierają te same dane, co i zarządzenia egzekucyjne (wzór Nr. 1),—polecą urzędowi skarbowym nie czynić przeszkód, o ile Magistraty i Wydziały Powiatowe, zamiast dołączania do wniosków egzekucyjnych tytułów wykonawczych wraz z odpisami, umieszczać będą na druku wzór Nr. 1, w miejscu przeznaczonym na zarządzenie egzekucyjne (obwiedzione grubszą linją) oraz na odpisie powyższego zarządzenia (strona 5 wzór Nr. 1), pieczętkę o następującej treści: „Niniejsze zarządzenie egzekucyjne zastępuje równocześnie tytuł wykonawczy. Tytuł ten jest w drodze egzekucji wykonalny. Dnia .....193.....” tudzież zaopatrzą powyższą klauzulę własnym podpisem lub pieczęcią. Umieszczenie powyższych pieczętek na zarządzeniu egzekucyjnym uczyni zadość postanowieniom ustępu 2 § 16 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25.VI.1932 o postępowaniu egzekucyjnym władz skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 62, poz. 580).

O powyższem należy bezzwłocznie powiadomić Magistraty i Wydziały Powiatowe.

Treść niniejszego zarządzenia Ministerstwo Skarbu podaje równocześnie do wiadomości wszystkich Ministerstw z zaznaczeniem, że z upoważnienia, zawartego w ustępie 2 nin. okólnika korzystać mogą także i inni wierzyciele, których tytuły wykonawcze, zgodnie z obowiązującymi przepisami, nie zawierają innych względnie więcej danych, niż to przewiduje wzór zarządzenia egzekucyjnego (wzór Nr. 1). Dla wierzycieli, nie będących władzami publicznymi w rozumieniu ustępu 4 § 14 powołanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów, treść pieczętki, o której mowa w ustępie 2 nin. okólnika, nie może za-

wierać poświadczenia wykonalności tytułu wykonawczego, ponieważ poświadczenie takie uskutecznia, zgodnie z ustępem 3) § 14 cyt. rozporządzenia, Urząd Skarbowy.

(—) P. Michalski

Zastępca Dyrektora Departamentu

216.

Okólnik Nr. 130.

z dnia 24 października 1932 r.

(Pers. 1206) o służbie przygotowawczej cywilnej podoficerów zawodowych W. P. i marynarki wojennej.

Do

P. P. Wojewodów i Komisarza Rządu
m. st. Warszawy.

Art. 88 ustawy z dnia 18.VII.1924 r. o podstawowych obowiązkach i prawach szeregowych Wojska Polskiego (Dz. U. R. P. Nr. 68 z roku 1927, poz. 603) w brzmieniu nadanem ustawą z dn. 28.I.1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 213) oraz art. 77 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 7.III.1928 r. o podstawowych obowiązkach i prawach szeregowych marynarki wojennej (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 251) w brzmieniu nadanem ustawą z dn. 28.I.1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 214) — stanowią, że celem odbycia przez podoficera zawodowego W. P. lub marynarki wojennej, względnie starszego marynarza zawodowego kursu lub praktyki, potrzebnej do uzyskania stanowiska w cywilnej służbie państwowej, samorządowej lub prywatnej, przysługuje mu po przesłużeniu co najmniej 9 lat na stanowisku podoficera lub starszego marynarza zawodowego prawo do jednorazowego urlopu na przeciąg 6 miesięcy w ostatnim roku służby.

Intencją powyższych postanowień jest, ażeby wysłużeni podoficerowie zawodowi mogli wykorzystać cały okres urlopu na zdobycie kwalifikacji potrzebnych do zajęcia odpowiednich stanowisk bądź w państwowej służbie cywilnej, bądź w służbie samorządowej lub prywatnej. Wobec tego winni Panowie, w razie zgłoszenia się takiego kandydata do odbycia praktyki na stanowiska III kategorii w państwowej służbie cywilnej, dopuścić go bezwzględnie do służby przygotowawczej, o ile tylko faktyczny poziom ogólnego wykształcenia kandydata nie wyklucza zgóry możliwości pełnienia przezeń funkcji, przywiązanych do stanowisk III kategorii i złożenia po upływie okresu praktyki egzaminu, przewidzianego rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 13 maja 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 60, poz. 424). Jeżeli wspomniana ewentualność nie zachodzi, kandydat zaś z pośród wysłużonych podoficerów zawodowych nie posiada poziomu wykształcenia, określonego w § 2 powołanego rozporządzenia Rady Ministrów, można dopuścić

go do służby przygotowawczej narazie warunkowo, t. j. z zastrzeżeniem uzyskania w trybie przepisany zwolnienia od wymogu przepisano wykształcenia.

Praktykanci z pośród urlopowanych podoficerów zawodowych nie pobierają wynagrodzenia, określonego w art. 40 ustawy o państwowej służbie cywilnej, ponieważ w okresie 6-miesięcznego urlopu otrzymują uposażenie z wojska.

Ponieważ głównym celem praktyki urlopowanych podoficerów zawodowych jest, jak nadmieniono powyżej, faktyczne wyszkolenie w czynnościach, przywiązanych do stanowisk urzędniczych III kategorii, a pod względem formalnym — uzyskanie świadectwa w myśl § 10 powołanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 maja 1925 r., przeto dopuszczenia do służby przygotowawczej nie należy uzależniać od przewidywanych możliwości zatrzymania kandydata w służbie po pomyślnem ukończeniu praktyki. Natomiast można przyjęcie do służby przygotowawczej uzależnić od złożenia przez kandydata deklaracji, iż nie będzie rościł pretensji w wypadku nieprzyjęcia do służby stałej po odbyciu praktyki, i warunek ten zamieścić w piśmie, jakie się wydaje praktykantowi w myśl art. 12 ustęp ostatni ustawy o państwowej służbie cywilnej.

Pomimo złożenia takiej deklaracji praktykant z pośród wysłużonych podoficerów zawodowych, który odbył z pomyślnym wynikiem 6-miesięczną służbę przygotowawczą złożył pomyślnie egzamin, winien być przyjęty do służby w administracji spraw wewnętrznych, skoro tylko zawakuje odpowiednie stanowisko III kategorii. Starania o uzyskanie stanowiska kandydat powinien skierować do Biura Personalnego Ministerstwa Spraw Wojskowych, t. j. w trybie określonym w okólniku Nr. 5 z dn. 12 stycznia 1932 r. (Dz. Urz. M. S. Wewn. Nr 2, poz. 5 str. 28).

Ministerstwo wreszcie zaznacza, że w miejsce powołanej na wstępie ustawy z dnia 18 VII. 1924 r. wejdzie z dniem 18 stycznia 1933 r. w życie rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 7.X 1932 r. o służbie wojskowej podoficerów i szeregowców (Dz. U. R. P. Nr. 89, poz. 747), którego art. 121 nadaje prawo do urlopu dla odbycia praktyki dopiero po przesłużeniu co najmniej 11 lat na stanowisku podoficera zawodowego.

217.

Okólnik Nr. 131.

z dnia 24 października 1932 r.

(GB. 31/17) o sumach depozytowych i funduszach specjalnych — częściowa zmiana przepisów rachunkowo-kasowych.

Do

*P. P. Wojewodów i Komisarza Rządu
m. st. Warszawy.*

Ministerstwo zawiadamia, że reskryptem z dn. 10 maja 1932 roku za Nr. D. III. 6103/6/32

w sprawie prowadzenia ksiąg sum depozytowych w Izbach i Kasach Skarbowych i z dnia 30.IX.1932 r. za Nr. D. III. 1408 6/32 w sprawie odsyłania dowodów przychodowych sum depozytowych, specjalnych i komunalnych Ministerstwo Skarbu zarządziło:

1) Aby Izby i Kasy Skarbowe (względnie kasy urzędów skarbowych) zaniechały dotychczasowej kontroli zleceń wypłaty (asygnacji), wystawionych z sum depozytowych w gotówce, ograniczając się jedynie do stwierdzenia, czy wydatek mieści się w ogólnej sumie pozostałości sum depozytowych odnośnie władzy dysponującej

i 2) Aby dowody przychodowe sum depozytowych, funduszy specjalnych i komunalnych przesyłane odnośnym władzom dysponującym raz na miesiąc w dniu 1-ym każdego miesiąca.

Podając powyższe do wiadomości Ministerstwo zarządza, aby przy asygnowaniu sum depozytowych w gotówce zwracać szczególną uwagę na prawidłowość wystawianych asygnacji (czeków) wogóle, a w szczególności na wysokość asygnowanej kwoty, przypadającej do zwrotu odnośnemu wierzycielowi.

218.

Okólnik Nr. 132.

z dnia 28 października 1932 r.

(Pers. 901/20) o wykonaniu art. 10 ustawy z 18 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 239) o przejęciu przez władze skarbowe orzecznictwa w sprawach emerytalnych funkcjonariuszów państwowych.

Do

*P. P. Wojewodów, Komisarza Rządu
w Warszawie, Dyrektora Głównego
Urzędu Statystycznego, Komendanta
Głównego Policji Państwowej.*

Art. 10 ustawy z 18 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 239) zmienił przepis art. 27 ustawy emerytalnej z 11 grudnia 1923 r. w tym kierunku, że wszystkie orzeczenia, dotyczące przyznania i wymiaru zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszów cywilnych (uposażenia emeryta, pensji wdowiej i sierocej) wydaje Minister Skarbu lub upoważniona przez Ministra Skarbu władza skarbową II instancji.

Jako termin przejęcia przez Ministra Skarbu powyższych czynności ustalony został w art. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów i Ministra Skarbu z 3 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 735), dzień 1 listopada 1932 r.

W wykonaniu powołanych wyżej przepisów Minister Skarbu pismem okólnym z dnia 24 października 1932 r. Nr. D. I. 50762/Em/32 zarządził co następuje:

Z dniem 1 listopada 1932 r. władze skarbowe przejmują wszelkie sprawy, związane z przyznawaniem i wymiarem zaopatrzenia eme-

rytalnego cywilnych funkcjonariuszów państwowych wszystkich działów administracji państwowej oraz pozostałych po tych funkcjonariuszach wdów i sierot.

Z dniem tym przechodzą pod kompetencję władz skarbowych wszelkie sprawy emerytalne a więc zarówno nowe wymiary zaopatrzeń, jak też i te sprawy, które pozostają w toku postępowania administracyjnego a nie zostały dotychczas zakończone prawomocnymi orzeczeniami.

Postępowanie w sprawie nowych wymiarów zaopatrzeń winno odbywać się w ten sposób, że po prawomocnem przeniesieniu funkcjonariusza państwowego w stan spoczynku, albo też w razie śmierci funkcjonariusza, po którym pozostała rodzina uprawniona do zaopatrzenia, władza służbowa przesyła niezwłocznie kompletne i uporządkowane akta osobowe funkcjonariusza właściwej władzy skarbowej celem dokonania wymiaru zaopatrzenia.

Po otrzymaniu akt osobowych władze skarbowe dokonują niezwłocznie wymiaru zaopatrzenia z ewentualnem zastosowaniem ustępu 3-go art. 27 ustawy emerytalnej.

W razie nasuwających się wątpliwości zwracają się władze skarbowe bezpośrednio do władz służbowych o dodatkowe wyjaśnienia, o nadesłanie zaś innych dowodów, potrzebnych do wymiaru odnoszą się władze skarbowe w drodze korespondencji wprost do interesowanych osób.

Funkcjonariuszom państwowym, zajmującym ostatnio przed rozwiązaniem stosunku służbowego stanowiska w VI stopniu służbowym i wyższe we władzach naczelnych i centralnych oraz wszystkim funkcjonariuszom państwowym IV stopnia służbowego i wyższych stopni tudzież sędziom i prokuratorom Sądu Najwyższego i sędziom Najwyższego Trybunału Administracyjnego uposażenie emerytalne przyznaje i wymierza Ministerstwo Skarbu, do przyznania zaś i wymiaru zaopatrzenia emerytalnego wszystkim innym funkcjonariuszom państwowym upoważnione są Izby Skarbowe (Śląski Urząd Wojewódzki—Wydział Skarbowy—w Katowicach) według następującego ustalenia:

funkcjonariuszom państwowym władz i urzędów na terenie dzielnicy Małopolskiej — Izba Skarbowa i we Lwowie;

funkcjonariuszom władz i urzędów państwowych na terenie dzielnicy Wielkopolskiej i Pomorskiej: Izba Skarbowa w Poznaniu;

funkcjonariuszom władz i urzędów państwowych na terenie dzielnicy Śląskiej — Śląski Urząd Wojewódzki (Wydział Skarbowy) w Katowicach, wreszcie funkcjonariuszom władz i urzędów państwowych na terenie pozostałych obszarów Polski—Izba Skarbowa Grodzka w Warszawie.

Władzom skarbowym, wskazanym w powyższem ustaleniu winny wszystkie władze administracji państwowej przysyłać wszystkie sprawy emerytalne funkcjonariuszów do kompetentnego orzekania.

Wdowom i sierotom po funkcjonariuszach państwowych pensje wdowie i sierocie przyzna-

je i wymierza ta władza skarbową, która byłaby właściwa do przyznania i wymiaru emerytury zmarłemu mężowi względnie ojcu.

Sprawy emerytalne, wszczęte przez inne władze administracji państwowej a niezakończone dotychczas prawomocnymi orzeczeniami, winny być przekazane z dniem 1 listopada 1932 r. również właściwym władzom skarbowym, które je zakończą w postępowaniu emerytalnem.

Termin 1 listopada 1932 r. winien być rozumiany w ten sposób, że władze administracji państwowej nie wydają po dniu 1 listopada 1932 r. żadnych orzeczeń w sprawach emerytalnych, odstępując cały materiał w miarę jego gromadzenia się również i po 1 listopada 1932 r. właściwym władzom skarbowym. Akta spraw, które zostały już prawomocnie ukończone w postępowaniu administracyjnem nie muszą być zasadniczo już obecnie przekazywane władzom skarbowym, lecz dopiero w miarę potrzeby, a to przy sposobności wnoszenia przez interesowane osoby próśb, podań etc.

Dotyczy to zwłaszcza spraw emerytalnych emerytów b. państw zaborczych oraz wdów i sierot po funkcjonariuszach b. państw zaborczych, których zaopatrzenia po przerachowaniu w myśl ustawy z 11 grudnia 1923 r. nie ulegają zasadniczym zmianom.

Natomiast o ile chodzi o emerytów ze służby państwowej polskiej, to akta emerytalne i osobowe winny być przekazywane władzom skarbowym przy sposobności przerachowania zaopatrzeń w myśl art. 6 i 7 ustawy z 18 marca 1932 r. na podstawie wykazów, sporządzonych i przesłanych przez Izby Skarbowe (Śląski Urząd Wojewódzki—Wydział Skarbowy—w Katowicach) zgodnie z okólnikiem z 8 października 1932 r. L. D. I. 46058|Em|32.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, podając powyższe do wiadomości i stosowania, uchyła jednocześnie postanowienie, zawarte w ostatniem zdaniu okólnika Nr. 123 z dnia 14 października 1932 r.

219.

Okólnik Nr. 133.

z dnia 29 października 1932 r.

(GM. 4665/4) w sprawie godzin urzędowania.

Do

P. P. Wojewodów, Komisarza Rządu m. st. Warszawy oraz Naczelnika Urzędu Spraw Mniejszości w Katowicach.

Zmieniając zarządzenie wydane okólnikiem Nr. 237 z dn. 30 X. 1929 r. (Zbiór zarządzeń Min. Spr. Wewn. str. 338) Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zawiadamia, że Rada Ministrów na posiedzeniu w dniu 29 X b. r. powzięła

uchwałę ustanawiającą godziny urzędowania we władzach i urzędach państwowych w ciągu całego roku, a więc także i w okresie od 1.XI—31.III od godziny 8 do 15, w soboty od godz. 8 do 13.30.

Zechce Pan Wojewoda (Pan Komisarz Rządu) wydać w myśl powyższego dalsze zarządzenia.

220.

Okólnik Nr. 134.

z dnia 29 października 1932 r.

(GB. 16/12) o obliczeniu ryczałtu na koszty przesiedlenia.

Do

P. P. Wojewodów, Komisarza Rządu m. st. Warszawy, Prezesów Wojewódzkich Sądów Administracyjnych w Poznaniu i Toruniu oraz Naczelnika Urzędu Spraw Mniejszości w Katowicach.

Wskutek zapytań niektórych władz co do sposobu obliczania ryczałtu na przesiedlenie (§ 19 rozp. Rady Ministrów z dn. 17.9.1927 r., jednolity tekst ogłoszony w Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 71, poz. 651) i w związku ze zmianą wysokości uposażeń funkcjonariuszów państwowych i wojskowych zawodowych, wprowadzoną rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 21 maja 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 43, poz. 419) Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dn. 18 października r. b. Nr. D. III. 15289/1 wyjaśniło co następuje:

Ryczałt na przesiedlenie należy obliczać według uposażenia, należnego funkcjonariuszowi, względnie wojskowemu zawodowemu w miejscowości, z której zostaje przeniesiony.

W szczególności za podstawę obliczenia ryczałtu należy brać:

1) przy przeniesieniach ze stolicy — uposażenie podwyższone o 10%.

2) przy przeniesieniach z miejscowości, prowincjonalnych (niezależnie od miejscowości, do której następuje przeniesienie) — uposażenie bez 10%-owego podwyższenia, względnie o ile chodzi o wojskowych zawodowych — uposażenie podwyższone o 2%.

Powyższe wyjaśnienie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych podaje do wiadomości i stosowania.

221.

Okólnik Nr. 135.

z dnia 31 października 1932 r.

(BZ-1/1/17) o wydzierżawieniu i sprzedaży nieruchomości państwowych.

Do

P. P. Wojewodów i Komisarza Rządu m. st. Warszawy.

Celem ujednostajnienia trybu postępowania przy zgłaszaniu wniosków na wydzierżawie-

nie nieruchomości państwowych z wolnej ręki, bądź o wyjednanie ustawowego upoważnienia na sprzedaż zechcą P. P. Wojewodowie (P. Komisarz Rządu) do należyście umotywowanych wniosków dołączać następujące dokumenty:

a) określenie zbędności danej nieruchomości dla bezpośrednich potrzeb państwowych;

b) protokół oszacowania wartości nieruchomości;

c) szczegółowy opis nieruchomości;

d) urzędownie stwierdzoną kopję z mapy katastralnej wraz z wyciągiem z protokołu parcelowego (względnie księgi łąkowej), albo plan pomiarowy nieruchomości w województwach nie posiadających katastru gruntowego;

e) urzędowy odpis wykazu hipotecznego, lub gdy hipoteka nie jest wywołana, inne dokumenty, stwierdzające własność i obciążenie nieruchomości;

f) plan orjentacyjny miasta w drobnej podziałce z zaznaczeniem na tym planie położenia nieruchomości;

g) opinię gminy o jej zamierzeniach odnośnie danej nieruchomości;

h) program zamierzeń budowlanych nabywcy bądź dzierżawcy;

i) plan sfinansowania budowy;

j) statut, bądź wyciąg z rejestru handlowego, gdy nabywca bądź dzierżawcą jest osoba prawna (nie związek komunalny).

W wypadkach sprzedaży, bądź wydzierżawienia nieruchomości nie dla celów zabudowy dowody wymienione pod pkt. h, i, nie są wymagane, konieczne jest natomiast wskazanie w uzasadnieniu wniosku dokładnego celu nabycia, bądź wydzierżawienia nieruchomości.

Zbędność nieruchomości określa się przy udziale przedstawicieli wszystkich działów administracji państwowej niezespołonych z administracją ogólną.

Wskazany w pkt. b. protokół szacunkowy winien być sporządzony przy udziale przedstawicieli Okręgowej Izby Skarbowej, Okręgowej Izby Kontroli, organu sprawującego nadzór policyjno-budowlany I instancji, pod przewodnictwem przedstawiciela Pana Wojewody (P. Komisarza Rządu).

Nieprzybycie do przeprowadzenia szacunku nieruchomości przedstawiciela Okręgowej Izby Kontroli nie wstrzymuje w niczem czynności przeprowadzenia oszacowania nieruchomości.

Wskazany w pkt. d) plan pomiarowy winien być sporządzony przez mierniczego przysięgłego.

Wszelkie poprzednie zarządzenia w tym przedmiocie b. Ministerstwa Robót Publicznych, a w szczególności okólniki z dnia 13.3.24 Nr. IX-A-484 i 19.XI.27 Nr. X-3300/27 uchyla się.

222.

Okólnik Nr. 136.

z dnia 2 listopada 1932 r.

(GB. 31/23) o przepisach rachunkowo-kasowych dotyczących pobierania grzywien z doraźnych nakazów karnych.

Do

P. P. Wojewodów i Komisarza Rządu
m. st. Warszawy.

Na zapytanie niektórych P. P. Wojewodów Ministerstwo wyjaśnia, że w tym wypadku, gdy powiatowe władze administracji ogólnej posiadają subkonta w P. K. O. Państwowego Funduszu Drogowego, ustęp drugi § 11 okólnika Nr. 96 z dn. 14.VII.1932 r., zawierającego powołane w nagłówku przepisy (Dz. Urz. M. S. Wewn. Nr. 12, poz. 150 z 1932 r.) nie ma zastosowania i w tym wypadku do sprawozdań wzór Nr. 4 i 5 powiatowe władze administracji ogólnej dołączają własne, otrzymane z P. K. O. dowody wpłat.

223.

Okólnik Nr. 137.

z dnia 2 listopada 1932 r.

(Apr. 61/5) o cenach soli.

Do

P. P. Wojewodów i Komisarza Rządu
m. st. Warszawy.

Doszło do wiadomości Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, że sól kuchenna jest sprzedawana w b. wielu wypadkach nie po cenach ustalonych ostatnio rozporządzeniem Ministra Skarbu z dnia 19 lipca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 610) — a po cenach wyższych — przyczem nadwyżka przekracza niejednokrotnie 200% należnego detalistom rabatu.

W związku z powyższem oraz z uwagi na niemożliwość stałej i częstej kontroli sklepów detalicznych przez organa kontroli skarbowej, gdyż wielka ilość tych sklepów z pod kontroli tej się wymyka — Ministerstwo Spraw Wewnętrznych prosi Panów Wojewodów (Pana Komisarza Rządu), by przy sposobności lustracji sklepów detalicznych badano też i ceny soli, a na winnych pobierania cen wyższych od ustalonych cyt. rozporządzeniem Ministra Skarbu — sporządzano protokoły które należy kierować do właściwych Inspektorów Kontroli Skarbowej.

Ceny soli kuchennej są następujące:

1 kg. soli kuchennej warzonki w opakowaniu	
kartonowem	46 gr.
$\frac{1}{2}$ " " " warzonki w opakowaniu	
kartonowem	25 gr.
1 " " " białej	36 gr.
1 " " " szarej	26 gr.

Poza tem sprzedawana jest sól w opakowaniu kartonowem firm prywatnych („Gdynia“, „Saturn“, i t. p.), gdzie poza wyższą ceną — waga wymieniona na opakowaniu nie odpowiada wadze faktycznej, a jakość tego artykułu oznaczona jest „sól chemicznie czysta“ temu oznaczeniu nie odpowiada.

Sposób postępowania w tym wypadku omawia pismo okólne Ministerstwa Spraw Wewnętrznych dnia 20.II.1932 r. Nr. Z. H. 4658/31.

224.

Okólnik Nr. 138.

z dnia 2 listopada 1932 r.

(SB. 26/4/32/1) o przepisach miejscowych w sprawie opłat za czynności wykonywane przez wydziały powiatowe przy udzielaniu pozwoleń budowlanych.

Do

P. P. Wojewodów (z wyjątkiem śląskiego).

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych przesyła w załączeniu wzór przepisów miejscowych o opłatach za czynności urzędowe, związane z wydawaniem przez wydziały powiatowe pozwoleń na roboty budowlane i na użytkowanie budynków, w celu zalecenia wydziałom powiatowym do zastosowania się przy opracowaniu wspomnianych przepisów.

Do L. SB. 26/4/32

ZARZĄDZENIE

z dnia ..... 1932 r.

Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie opłat za czynności wykonywane przez wydział powiatowy (lub wydziały powiatowe) w .....

Na podstawie art. 415 oraz art. 410 p. 12 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r. o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 202) na wniosek wojewody ..... oparte na uchwale (uchwałach) sejmiku (sejmików) ..... z dnia ..... wydaje się następujące miejscowe przepisy w sprawie opłat za czynności, wykonywane przez wydział powiatowy (wydziały powiatowe) ..... przy wydawaniu pozwoleń na budowę i na użytkowanie budynków.

§ 1.

Opłaty w myśl niniejszych przepisów mają być pobierane za następujące czynności:

a) za sprawdzenie na gruncie warunków

projektowanej budowy albo zgłoszonych robót, o ile takie sprawdzenie jest potrzebne,

b) za rozpatrzenie projektu (planu) budowy i udzielenie pozwolenia na budowę w myśl art. 333 prawa budowlanego,

c) za rozpatrzenie prośby o pozwolenie na budowę i udzielenie takiego pozwolenia w wypadkach, przewidzianych w art. 334 prawa budowlanego,

d) za rozpatrzenie zgłoszenia robót, niewymagających pozwolenia (art. 335 prawa budowlanego),

e) za oględziny budowy wskutek zgłoszonej prośby o pozwolenie na użytkowanie,

f) za rozpatrzenie prośby i pozwolenie na użytkowanie i udzielenie takiego pozwolenia,

g) za sprawdzenie na gruncie istniejącego stanu rzeczy wskutek zgłoszonej prośby o pozwolenie na rozebranie budynku lub jego części.

§ 2.

Za sprawdzenie na gruncie warunków projektowanej budowy, albo zgłoszonych robót (§ 1 p. a) pobiera się .....

§ 3.

Za rozpatrzenie projektu (planu) budowy i udzielenie pozwolenia na budowę w myśl art. 333 prawa budowlanego (§ 1 p. b) pobiera się

a) w wypadkach, gdy potrzebne są obliczenia statystyczne po ..... od każdego formatu (sekcji) projektu, którego dotyczą obliczenia, i tyleż od każdej strony obliczeń i po ..... od każdego z pozostałych formatów,

b) w wypadkach, gdy nie zachodzi potrzeba obliczeń statystycznych — po ..... od każdego formatu (sekcji) projektu.

Za rozpatrzenie projektu (planu) zamiennej budowy i udzielenie pozwolenia na budowę według tego projektu policza się:

a) w wypadkach, gdy projekt zamienny nie zawiera zmian w kubaturze zatwierdzonego uprzednio projektu po ..... od każdego formatu (sekcji) projektu,

b) w wypadkach, gdy projekt zamienny zawiera zmiany w kubaturze zatwierdzonego projektu po ..... od każdego formatu (sekcji) projektu.

§ 4.

Za rozpatrzenie prośby o pozwolenie na budowę i udzielenie takiego pozwolenia w myśl art. 334 prawa budowlanego (§ 1 p. c) pobiera się .....

§ 5.

Za rozpatrzenie zgłoszenia o robotach niewymagających pozwolenia na (§ 1 p. d) pobiera się .....

§ 6.

Za oględziny budowy wskutek zgłoszonej prośby o pozwolenie na użytkowanie (§ 1 p. e) pobiera się .....

§ 7.

Za rozpatrzenie prośby o pozwolenie na użytkowanie budynku lub urządzenia i za udzielenie takiego pozwolenia (§ 1 p. f) pobiera się .....

§ 8.

Za sprawdzenie na gruncie istniejącego stanu rzeczy wskutek zgłoszonej prośby o pozwolenie na rozebranie budynku lub jego części pobiera się od każdego budynku lub jego części:

a) parterowego mieszkalnego .....

b) piętrowego mieszkalnego .....

c) parterowego gospodarskiego i wogóle niemieszkalnego .....

d) piętrowego gospodarskiego i wogóle niemieszkalnego .....

§ 9.

Oplaty wymienione wyżej w §§ 2—7 powinny być wnoszone do powiatowej kasy komunalnej:

a) oplaty, przewidziane w §§ 3, 4, 5 i 7 przed wniesieniem odnośnego podania; bądź zgłoszeniem prośby,

b) oplaty, przewidziane w §§ 2, 6 i 8 na żądanie wydziału powiatowego.

Dowód uiszczonej opłaty w wypadkach, przewidzianych wyżej w punkcie a), powinien być załączony do podania, w wypadkach zaś przewidzianych w punkcie b) powinien być przedstawiony w terminie, wyznaczonym przez wydział powiatowy.

§ 10.

W razie nieuiszczenia przez interesowanego ustanowionej opłaty, lub niecałkowitego uiszczenia tejże, wydział powiatowy wezwie interesowanego do uiszczenia, bądź uzupełnienia opłaty, wstrzymując się do czasu takiego uiszczenia albo uzupełnienia z wykonaniem czynności, za które wymaga się opłaty.

§ 11.

Od opłat, przewidzianych w niniejszych przepisach, wolne są wszelkie instytucje samorządu terytorjalnego.

Ponadto wydział powiatowy może zwolnić od przewidzianych w niniejszych przepisach opłat, bądź zmniejszyć te opłaty w wypadkach zasługujących na uwzględnienie, szczególnie gdy podlegające opłacie czynności mają być dokonane w interesie instytucji społecznych.

§ 12.

Przepisy niniejsze wchodzą w życie z dniem ogłoszenia w Dzienniku Wojewódzkim.

225.

Okólnik Nr. 139.

z dnia 3 listopada 1932 r.

(AP. 106/48) w sprawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 21.X.1932 r. o amnestji (Dz. U. R. P. Nr. 91, poz. 782).

Do

*P. P. Wojewodów i Komisarza i Rządu
m. st. Warszawy.*

W Dz. U. R. P. Nr. 91, poz. 782 ukazało się rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 21 X r. b. o amnestji z powodu wprowadzenia z dniem 1 września jednolitego polskiego kodeksu karnego i prawa o wykroczeniach.

Zwracając na powyższe uwagę P. P. Wojewodów (P. Komisarza Rządu), Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia równocześnie, co następuje:

I. Amnestja dotyczy wszystkich wykroczeń, należących do właściwości władz administracyjnych, *dokonanych przed dniem 1 września 1932 r.* Wykroczenia te puszcza się w niepamięć i przebacza, a kary w całości lub w części niewykonane—darowuje. Amnestja ma zastosowanie choćby karę za takie wykroczenie wymierzono po dniu 1 września r. b.

Wyjęte są z pod amnestji następujące przestępstwa, karane w drodze administracyjnej.

a) przestępstwa, przewidziane w art. 97 pkt. 2 i 98, pkt. 4 i 5 ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr. 46, poz. 458),

b) naruszenia przepisów o nabywaniu, posiadaniu i noszeniu broni i amunicji.

Co do przestępstw pod a) Ministerstwo wyjaśnia, że w związku z art. 4 i art. 6 § 1 pkt. a) rozporządzenia o amnestji ulegają darowaniu niewykonane w całości lub w części kary oraz skutki karne za wykroczenia, popełnione przez naruszenie przepisów art. 23, 24, 25, 26, 57 ust. ostatni oraz art. 93, 94 i 95, za które to wykroczenia przewidziane są kary w art. 97 pkt. 1, 3, 4 i 5 oraz w art. 98 pkt. 1, 2 i 3 cytowanej ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym.

Ze względu na powyższe, osoby, które utraciły prawo do odroczenia służby wojskowej na zasadzie art. 117 tejże ustawy, w związku ze skutkami ukarania z wymienionych wyżej artykułów, — mają prawo (choćaby już przedtem wydana została z tego powodu prawomocna decyzja odmowna) ubiegać się o odroczenie

służby wojskowej czy też ulgę wojskową, jednak w okresie czasu przewidzianym w art. 64 ust. 1 ustawy o powsz. obow. wojsk. t. j. w przeciągu 4-ch tygodni od chwili ogłoszenia rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 X r. b. o amnestji t. j. od dnia 26.X r. b.

II. Amnestję stosuje władza, przed którą toczy się postępowanie, lub władza, zarządzająca wykonanie orzeczenia. Odnosne więc władze winny zatem niezwłocznie przejść wykazy spraw karnych administracyjnych. W sprawach wszczętych, a jeszcze nieukonczonych należy postępowanie, o ile wykroczenie podlega amnestji, wstrzymać i sprawy umorzyć z odpowiednią adnotacją, przyczem jednak zwraca się uwagę na art. 3 § 2.

Jeśli w sprawach tych nastąpiło już żądanie przekazania sprawy do sądu—sprawy podlegające amnestji nie należy już kierować do sądu. O ile chodzi o sprawy, w których zapadły już prawomocne orzeczenia władz administracyjnych i w których wykonanie kar zostało już zarządzone lub rozpoczęte, to odnośne władze administracyjne winny zarządzić wstrzymanie wykonania kary, a przy karach już rozpoczętych zarządzić niezwłoczne zwolnienie skazanego, względnie wstrzymać ściąganie grzywien, poczem sprawę złożyć do akt.

Wkońcu zwraca się uwagę na treść art. 8, 10 zdanie końcowe, 12 i 15 (w związku z art. 7 i 14) rozporządzenia o amnestji.

226.

Okólnik Nr. 140.

z dnia 16 listopada 1932 r.

(Pers. 710/24) o zajęciach ubocznych urzędników i funkcjonariuszów niższych.

z dnia 29 października 1932 r.

Do

*P. P. Wojewodów (oprócz śląskiego)
i Komisarza Rządu m. st. Warszawy.*

Na zasadzie art. 29 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej w brzmieniu, nadanem rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 7 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 87, poz. 737), upoważniam Panów do udzielania podwładnym urzędnikom administracji spraw wewnętrznych zezwoleń na zajęcia uboczne, przynoszące im jakkolwiek korzyść materialną.

Niniejsze upoważnienie ma w myśl art. 102 ustawy o państwowej służbie cywilnej analogiczne zastosowanie do funkcjonariuszów niższych.

VII.

Pisma Okólne

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

227.

Pismo Nr. Wojsk. B. 2 b/44/1

z dnia 24 października 1932 r.

o Instytucie Sztuki Teatralnej w Warszawie,
4-letniej Koedukacyjnej Szkole Handlowej
P. M. S. w Baranowiczach — odroczenie
służby wojskowej.

Do

P. P. Wojewodów i Komisarza Rządu
m. st. Warszawy.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zawiadamia, że

1) uczniom *Instytutu Sztuki Teatralnej w Warszawie*, który rozporządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dn. 25 sierpnia 1932 r. Nr. IV. Szt.-6474/32 został zaliczony w poczet szkół o typie wyższym przysługuje prawo do odroczenia czynnej służby wojskowej z art. 61 p. 2) ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym;

2) uczniom ostatniej (4-ej) klasy *Cztero-letniej Koedukacyjnej Szkoły Handlowej Polskiej Macierzy Szkolnej w Baranowiczach* (województwo nowogródzkie) przysługuje prawo do odroczenia czynnej służby wojskowej z art. 61 p. 1) ustawy o powsz. obow. wojsk.

228.

Pismo Nr. GL. 85. g-1

z dnia 28 października 1932 r.

w sprawie wykresu organizacji władz
J. Suskiego.

Do

P. P. Wojewodów i P. Głównego Komendanta Policji Państwowej.

Dnia 31 maja 1928 r. pismem OL. 901/1/28 Minister Spraw Wewnętrznych zalecił do użytku władz i urzędów państwowych i komunalnych tablicę ścienną, opracowaną przez radcę ministerjalnego Juliana Suskiego, a przedstawiającą graficznie organizację władz i urzędów państwowych.

Obecnie wobec bardzo znacznych zmian w organizacji administracji, które pierwsze wy-

danie tej tablicy czynią już nieaktualnym i nie nadającym się do użytku, Samorządowy Instytut Wydawniczy przystąpił do nowego jej wydania. Nowe wydanie ukaże się w opracowaniu na dzień 1 stycznia 1933 r.

Ze względu na duże znaczenie „Wykresu Organizacji Władz i Urzędów Państwowych” dla orientacji urzędów i wyszkolenia urzędników, zwracam uwagę P. P. Wojewodów na pismo okólne OL. 902/1/28 i na nowe wydanie tablicy.

Co do szczegółów nabycia tablicy, jej ceny i ewent. ustępstw dla urzędów państwowych, należy się porozumiewać z Samorządowym Instytutem Wydawniczym w Warszawie, Ś-to Krzyska 13, tel. 442-63.

229.

Pismo Nr. Wojsk. B. 2a/18

z dnia 29 października 1932 r.

o Państwowej Szkole Handlowej w Białej—
odroczenie słu. wojsk.

Do

P. P. Wojewodów i Komisarza Rządu
m. st. Warszawy.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zawiadamia, że uczniom 4 ej (ostatniej) klasy Państwowej Szkoły Handlowej w Białej (województwo krakowskie) przysługuje prawo do odroczenia czynnej służby wojskowej z art. 61 p. 1) ustawy o powsz. obow. wojskowym.

230.

Pismo Nr. GL. 43 1—7/44

z dnia 29 października 1932 r.

w sprawie zarządzeń w związku ze skasowaniem Ministerstwa Robót Publicznych.

Do

P. P. Wojewodów (z wyjątkiem śląskiego) i Komisarza Rządu m. st. Warszawy.

Ponieważ w związku ze skasowaniem Ministerstwa Robót Publicznych P. P. Wojewodowie w pismach do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych podnoszą w dalszym ciągu szereg wątpliwości, które przez Min. Spraw Wewnętrznych zostały już wyjaśnione poprzednio, przeto Ministerstwo Spraw Wewnętrznych uważa za konieczne podać do wiadomości Panów, co następuje:

1. Pismem z dnia 29 września r. b. Nr. GL. 43-1-7/37, adresowanem do wszystkich p. p. Wojewodów (P. Komisarza Rządu) Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, zgodnie z życzeniem Ministerstwa Przemysłu i Handlu poleciło przenieść bezzwłocznie referenta (ów) spraw elektrycznych z Wydziału Robót Publicznych do Wydziału Przemysłowego, względnie do tego oddziału w Wydziale Administracyjnym, który załatwia sprawy przemysłowe. Zarazem Min. Spraw Wewnętrznych oznajmiło, że referenci ci pozostają nadal na etacie Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

2. Pismem z dnia 12 września 1932 r. Nr. GL. 43 I—7/34 — Min. Spraw Wewnętrznych podało do wiadomości wszystkich p. p. Wojewodów odpis swojego pisma do p. p. Ministrów Komunikacji, Skarbu, Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Przemysłu i Handlu w spr. interpretacji rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 21 maja 1932 o zniesieniu Ministerstwa Robót Publicznych.

W powyższem piśmie znajdują Panowie wyjaśnienie co do stanowiska Min. Spraw Wewnętrznych w całym szeregu kwestyj. W szczególności z powyższego pisma wynika, że:

a) rozporządzenie z 21 maja 1932 r. zmieniło tylko kompetencje Ministrów, natomiast nie zmieniło kompetencji ani p. p. Wojewodów ani Starostów. Tem samem p. p. Wojewodowie i Starostowie, zachowując bez zmiany swój dotychczasowy zakres działania stali się w pewnym zakresie również organami p. p. Ministrów Komunikacji i Skarbu;

b) jedyny wyjątek od powyższej zasady stanowi ustęp drugi art. 8 rozporz. z 21 maja 1932 r., który sprawy wymienione w art. 4 tego rozporządzenia przekazał Okręgowym Urzędem Ziemskim,

c) przekazanie spraw, o których mowa wyżej pod b), dotyczy jednak tylko II instancji, z czego wynika, że w kompetencjach starostów w odnośnych sprawach nie zachodzą żadne zmiany i starostowie sprawy wodne oraz inne sprawy wymienione w art. 4 rozporz. z 21 maja 1932 r. załatwiają w dalszym ciągu w dotychczasowym zakresie,

d) z tego co powiedziano wyżej pod c) wynika w dalszym ciągu, iż w toku instancji odnośne sprawy załatwiane przez starostów, podlegają Okr. Urzędowi Ziemskiemu,

e) z kilkakrotnych pism Min. Spraw Wewnętrznych oraz ustnych informacji udzielanych p. p. Wojewodom — wiadomo Panom, że Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wystąpiło z projektem nowelizacji rozporządzenia z 21 maja 1932 r. w kierunku skreślenia ustępu drugiego art. 8, który to projekt Min. Spraw Wewnętrznych został następnie rozszerzony na ewentualne całkowite zespolenie Urzędów Ziemskich z Urzędami Wojewódzkimi. Ponieważ decyzja w tej sprawie jeszcze nie zapadła, przeto obowiązuje w dalszym ciągu niezmienny tekst rozporządzenia z 21 maja 1932 r. w tem brzmieniu, w jakim jest ogłoszony w Dz. U. R. P.,

f) z tego, co powiedziano wyżej pod e) wynika, że sprawy wodne oraz inne sprawy

wymienione w art. 4 rozporz. z 21 maja 1932 r. należą w II instancji do kompetencji Okręgowych Urzędów Ziemskich. W niektórych województwach p. p. Wojewodowie sprawy te przekazali Okr. Urzędowi Ziemskiemu. Takiemu stanowi rzeczy nie można ze względów prawnych niczego zarzucić. Tam, gdzie takie przekazanie dotychczas nie nastąpiło, odnośne sprawy mogą być załatwiane w dalszym ciągu w urzędach wojewódzkich, przez dotychczasowych referentów, jednak odnośne decyzje nazewnątrz winny wychodzić jako decyzje Okr. Urzędu Ziemskiego i p. p. Wojewodowie winni je podpisywać w charakterze szefów Okręgowych Urzędów Ziemskich.

3. Z tego, co powiedziano wyżej pod 2 a) wynika, że sprawy daniny lasowej i odbudowy ani w II, ani w I instancji nie przeszły do władz skarbowych, podobnie jak sprawy wymienione w art. 6 rozporz. z 21 maja 1932 r. nie przeszły do władz kolejowych. Sprawy powyższe należą w dalszym ciągu do kompetencji władz administracji ogólnej.

4. Z pisma Min. Spraw Wewnętrznych z 12 września 1932 r. Nr. GL. 43 I—7/34, wynika, że:

a) został uchylony pkt. 5 art. 35 rozporz. Prezydenta Rzeczypospolitej z 19 stycznia 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 11, poz. 86),

b) nazwa „Dyrekcja Robót Publicznych” została skasowana i należy narazie używać nazwy „Wydział Robót Publicznych”,

c) ustawowy obowiązek zespolenia wszystkich spraw Robót Publicznych w jednym wydziale — nie istnieje, co zresztą nie przesądza utrzymania pewnej łączności tych spraw w dalszym ciągu,

d) sprawy budżetowo-rachunkowe działu Robót Publicznych mają być załatwiane w Wydziale Ogólnym Urzędu Wojewódzkiego,

e) tytuł „Dyrektora Robót Publicznych” istnieje tak długo, dopóki nie będzie we właściwej drodze zmieniony.

5. W związku z tem, co wyżej powiedziano pod 4 c), Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zawiadamia, że Pan Minister Komunikacji wystąpił do Pana Ministra Spraw Wewnętrznych z pewnemi konkretnymi wnioskami co do reorganizacji Wydziałów Robót Publicznych. Sprawa ta jest równocześnie przedmiotem osobnego pisma Min. Spraw Wewnętrznych do p. p. Wojewodów.

6. W jednym z urzędów wojewódzkich nie wykonano dotąd zarządzenia ministerjalnego co do utworzenia Wydziału „Pracy, Opieki i Zdrowia”.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zaznacza, iż jest to osobne zagadnienie, nie pozostające w związku ze sprawą skasowania Min. Robót Publicznych i odnośne zarządzenie powinno być natychmiast wprowadzone w życie.

7. W załączeniu Ministerstwo Spraw Wewnętrznych przesyła odpis swego pisma do Min. Skarbu dla wiadomości, zaś Panowie ze swej strony zechcą informować Min. Spraw Wewnętrznych o wszelkich zarządzeniach, jakie Panowie otrzymują w niniejszej sprawie od p. p. Ministrów.¹⁾

¹⁾ Załącznika nie przedrukowano.

231.

Pismo Nr. SF. 1/5/9

z dnia 31 października 1932 r.

o powołaniu komisij oszczędnościowych dla związków komunalnych.

Do

P. P. Wojewodów (z wyjątkiem p. wojewody śląskiego).

W myśl art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października r. b. w sprawie obniżenia kosztów administracji komunalnej (Dz. U. R. P. Nr. 91, poz. 777) powołane być mają komisje oszczędnościowe w celu postawienia wniosków co do ewentualnego obniżenia kosztów administracji ogólnej i kosztów administracji przedsiębiorstw komunalnych w poszczególnych związkach komunalnych ponad granice minimalne, określone w art. 1 tegoż rozporządzenia, oraz co do ewentualnego obniżenia kosztów administracji działów specjalnych.

W związku z powyższem oraz stosownie do postanowień p. 8 art. 2 powyższego rozporządzenia zarządzam w porozumieniu z Panem Ministrem Skarbu co następuje:

1. W ciągu 7 dni od daty otrzymania niniejszego okólnika przedstawia P. P. Wojewodowie Ministerstwu Spraw Wewnętrznych po dwóch kandydatów (z podaniem zawodu i adresu) na przewodniczących wojewódzkich komisij oszczędnościowych, zaś P. P. Wojewodowie poznański i pomorski nadto po dwóch kandydatów na przewodniczących komisij oszczędnościowych dla wojewódzkich związków komunalnych poznańskiego i pomorskiego.

2. Niezwłocznie po otrzymaniu niniejszego zarządzenia wezwą P. P. Wojewodowie przewodniczących wydziałów powiatowych, aby przedstawili Panom w terminie 7-dniowym po dwóch kandydatów na przewodniczących powiatowych komisij oszczędnościowych. Równocześnie zwrócą się P. P. Wojewodowie do p. p. prezesów izb skarbowych o wyznaczenie delegatów do wojewódzkich komisij oszczędnościowych (w województwach poznańskim i pomorskim—nadto do komisij oszczędnościowych dla wojewódzkich związków komunalnych), zaś P. P. Wojewodowie w Poznaniu i Toruniu wezwą miejscowe izby: rolniczą i przemysłowo-handlową do wyznaczenia po dwóch przedstawicieli płatników do komisij dla wojewódzkich związków komunalnych. Poza tem wezwą P. P. Wojewodowie przewodniczących wydziałów powiatowych, aby zwrócili się niezwłocznie do naczelników urzędów skarbowych o wyznaczenie przedstawiciela do powiatowej komisji oszczędnościowej. Wyboru jednego z kandydatów na przewodniczącego powiatowej komisji oszczędnościowej dokonają P. P. Wojewodowie w ciągu następnych dni 7 i prześlą na ręce przewodniczących wydziałów stosowne dekrety dla powołanych kandydatów.

3. W terminie 14-dniowym od daty otrzy-

mania niniejszego pisma powinny wydziały wojewódzkie wybrać po 4 przedstawicieli płatników podatków do wojewódzkich komisij oszczędnościowych, zaś wydziały powiatowe—po 3 przedstawicieli płatników podatków do powiatowych komisij oszczędnościowych.

4. Wszelkie czynności, związane z powołaniem do życia wojewódzkich i powiatowych komisij oszczędnościowych oraz komisij dla wojewódzkich związków komunalnych poznańskiego i pomorskiego powinny być dokonane w takim terminie, aby komisje mogły rozpocząć swoją działalność po upływie 3 tygodni od daty otrzymania niniejszego pisma. Po upływie 4 tygodni od tejże daty doniosą mi P. P. Wojewodowie o zorganizowaniu powyższych komisij oraz podadzą skład personalny wojewódzkich komisij oraz komisij dla wojewódzkich zw. komun.

5. Odpowiedniego lokalu oraz niezbędnej dla urzędowania komisji pomocy technicznej dostarczą komisjom wojewódzkim—urzędy wojewódzkie, komisjom powiatowym—wydziały powiatowe, przyczem powstałe stąd koszty rozkłada się na związki komunalne, których prace komisij bezpośrednio dotyczą, w stosunku do wysokości budżetów zwyczajnych tych związków w r. b. Komisje dla wojewódzkich związków komunalnych poznańskiego i pomorskiego funkcjonować będą w lokalach tychże związków i na ich koszt.

6. Komisję zwołuje na posiedzenia przewodniczący, powiadamiając równocześnie o porządku dziennym posiedzenia; termin następnego posiedzenia oraz jego porządek dzienny może być również ustalony na posiedzeniu komisji.

7. Dla prawomocności uchwał komisji konieczna jest obecność przynajmniej połowy liczby członków komisji, wliczając w tę liczbę również przewodniczącego. Wnioski komisji uchwalane są większością głosów, w razie równości głosów przeważa głos przewodniczącego.

8. Na pierwszym swem posiedzeniu komisja ustali kolejność, w jakiej badana będzie gospodarka poszczególnych związków komunalnych, objętych działalnością komisji, oraz podział pracy pomiędzy poszczególnymi członkami komisji.

9. Dla wykonania swych zadań może komisja w wyjątkowych wypadkach na koszt oddzielnych związków komunalnych powoływać rzeczoznawców.

W myśl powyższego zechcą P. P. Wojewodowie wydać dalsze zarządzenia.

232.

Pismo Nr. BZ. 4/19/28

z dnia 8 listopada 1932 r.

o rozmieszczeniu urzędów państwowych.

Do

P. P. Wojewodów i Komisarza Rządu m. st. Warszawy.

Z nadesłanego przez Pana Wojewodę (P. Komisarza Rządu) wykazu lokali wynajętych

w budynkach prywatnych na pomieszczenie urzędów państwowych wynika, że Skarb Państwa płaci rocznie znaczne sumy za te lokale.

Jednocześnie duża ilość lokali w budynkach państwowych użytkowaną jest na cele mieszkalne funkcjonariuszów państwowych oraz wynajmowaną osobom i instytucjom prywatnym.

Ponieważ opłaty czynszowe za lokale wynajęte w budynkach prywatnych naogół są wyższe od opłat czynszowych pobieranych za mieszkania w budynkach państwowych, stan taki nie jest korzystny dla Skarbu Państwa; należy przeto dążyć do wykorzystania budynków państwowych przede wszystkim na pomieszczenie urzędów, ograniczając w ten sposób do minimum ilość lokali wynajmowanych i zgodnie z rozp. Rady Ministrów z dn. 30.IV.1924 r. (M. P. Nr. 111, poz. 319) tylko w razie niemożności zużytkowania lokalu dla celów biurowych przeznaczać go na cele mieszkalne.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zaznacza, iż powyższe nie dotyczy lokali w budynkach, pobudowanych specjalnie na cele mieszkalne dla funkcjonariuszów państwowych.

IX.

RUCH SŁUŻBOWY

w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych

w czasie od 1 do 30 września 1932 r.

P. Prezydent Rzeczypospolitej postanowieniami z dnia 8.IX.1932 r.: przeniósł wojewodę poleskiego Krahelskiego Jana w stan nieczynny,

zwolnił Biernackiego Wacława ze stanowiska wojewody nowogródzkiego i mianował go do odwołania wojewodą poleskim w Brześciu n/B.,

mianował Świderskiego Stefana wojewodą nowogródzkim w IV st. sł.

A) W Zarządzie Centralnym Ministerstwa:

rejestrator IX st. sł. Skrzynecka Stefania przeniesiona z Komendy Policji Państwowej m. st. Warszawy do Zarządu Centralnego Ministerstwa — dnia 10.IX.1932 r.

radca ministerjalny VI st. sł. Różycki Rajmund — przeniesiony w stan nieczynny uchwałą Rady Ministrów z dnia 23.IX.1932 r.

B) We władzach wojewódzkich:

Mianowani.

W Urzędzie wojewódzkim nowogródzkim:

pracownik kontraktowy w VII grupie uposażenia Wójcik Marjan — do odwołania referendarzem VII st. sł. dnia 27.IX.1932 r.,

pracownik kontraktowy w VII grupie uposażenia Kaczyński Henryk — do odwołania referendarzem VII st. sł. dnia 27.IX.1932 r.

W Urzędzie wojewódzkim pomorskim:

pozostający w dyspozycji Min. Spr. Wewn. mjr. W. P. Łepkowski Jan — naczelnikiem wydziału w V st. sł. dnia 6.IX.1932 r.

W Urzędzie wojewódzkim stanisławowskim:

prow. pom. techniczny XI st. sł. w dziale Min. Komunikacji Krawczyk Edward — do odwołania adjunktem adm. XI st. sł. w dziale Min. Spr. Wewn. dnia 8.IX.1932 r.

starosta powiatowy częstochowski w VI st. sł. Kühn Kazimierz — naczelnikiem wydziału w dotychczasowym VI st. sł. dnia 27.IX.1932 r.

Przeniesieni:

radca wojewódzki VI st. sł. Kintopf Henryk z Urzędu wojewódzkiego lwowskiego do Urzędu wojewódzkiego kieleckiego dnia 7.IX.1932 r.

inspektor wojewódzki VI st. sł. Dr. Schnitzel Aleksander z Urzędu wojewódzkiego białostockiego do Urzędu wojewódzkiego śląskiego dnia 30.IX.1932 r.

referendarz VII st. sł. w Urzędzie wojewódzkim kieleckim Bober Jan mianowany komisarzem P. P. i przeniesiony do województwa wołyńskiego dnia 7.IX.1932 r.

naczelnik wydziału V st. sł. Zawistowski Czesław z Urzędu wojewódzkiego białostockiego do Zarządu Centralnego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych — dnia 20.IX.1932 r.

Przeniesieni w stan nieczynny:

naczelnik wydziału V st. sł. w Urzędzie wojewódzkim stanisławowskim Dr. Koppens Juliusz — uchwałą Rady Ministrów z dnia 23.IX.1932 r.

naczelnik wydziału V st. sł. w Urzędzie wojewódzkim śląskim w Katowicach Dr. Trzeciak Roman — uchwałą Rady Ministrów z dnia 23.IX.1932 r.

inspektor wojewódzki V st. sł. w Urzędzie wojewódzkim lubelskim Przyński Jan — uchwałą Rady Ministrów z dnia 23.IX.1932 r.

radca wojewódzki VI st. sł. w Urzędzie wojewódzkim krakowskim Nowakowski Józef — uchwałą Rady Ministrów z dnia 10.IX.1932 r.

Przeniesiony w stan spoczynku:

radca budownictwa w Urzędzie wojewódzkim tarnopolskim inż. Rogowski Gustaw z dniem 30.IX.1932 r.

C) We władzach powiatowych:**Mianowani:**

prow. wicekomisarz Rządu w Gdyni inż. Szaniawski Włodzimierz — wicekomisarzem Rządu w Gdyni w dotychczasowym VI st. sł. dnia 10.IX.1932 r.,

starosta powiatowy nieświeski Cedzyński Eugenjusz starostą powiatowym łuninieckim w dotychczasowym VI st. sł. dnia 20.IX.1932 r.

starosta powiatowy łuniniecki Czachowski Konstanty Witold starostą powiatowym nieświeskim w dotychczasowym VI st. sł. dnia 20.IX.1932 r.

starosta powiatowy łomżyński Eustachiewicz Kazimierz starostą powiatowym częstochowskim w dotychczasowym VI st. sł. dnia 27.IX.1932 r.

starosta powiatowy szczuczyński w Grajewie Syska Mieczysław starostą powiatowym łomżyńskim w dotychczasowym VI st. sł. dnia 28.IX.1932 r.

Olejniczakowski Eugenjusz do odwołania starostą powiatowym szczuczyńskim w Grajewie w VI st. sł. dnia 27.IX.1932 r.

Przeniesieni:

radca budownictwa inż. Butarewicz Ludwik ze Starostwa powiatowego wilejskiego do Starostwa powiatowego mołodeckiego dnia 3.IX.1932 r.

pozostający w stanie nieczynnym referendarz VII st. sł. i kierownik Starostwa powiatowego ostrołęckiego Milewicz Adam Kazimierz powołany z powrotem do służby czynnej i przeniesiony do Urzędu wojewódzkiego nowogrodzkiego dnia 17.IX.1932 r.

referendarz VII st. sł. Nyrkowski Władysław ze Starostwa powiatowego bocheńskiego do Urzędu wojewódzkiego krakowskiego dnia 27.IX.1932 r.

referendarz VII st. sł. Stępień Kazimierz ze Starostwa powiatowego przemyskiego do Starostwa powiatowego krośnieńskiego z poruczeniem kierownictwa tego Starostwa dnia 27.IX.1932 r.

Przeniesieni w stan nieczynny:

starosta powiatowy krośnieński w VI st. sł. Rappe Emil — uchwałą Rady Ministrów z dnia 23.IX.1932 r.

starosta powiatowy gnieźnieński w VI st. sł. Słaby Władysław — uchwałą Rady Ministrów z dnia 27.IX.1932 r.

starosta powiatowy bydgoski w VI st. sł. Dr. Bereta Józef — uchwałą Rady Ministrów z dnia 27.IX.1932 r.

Przeniesiony w stan spoczynku:

pozostający w stanie nieczynnym starosta powiatowy pilźnieński w VI st. sł. Drecki Konstanty — z dniem 1.IX.1932 r.

S P R O S T O W A N I E.

W okólniku Nr. 124 z dnia 19 października r. b. Nr. SG. 71/9/4 (Dz. Urz. Min. Spr. Wewn. Nr. 16 poz. 196) zaszły następujące omyłki drukarskie:

- 1) na str. 516 w wierszu 18 (prawa szpalta od góry) zamiast „cennik powiatowy” powinno być: „sejmik powiatowy”;
- 2) „ „ 516 „ „ 10 (prawa szpalta od dołu) zamiast „powinien zwracać się” powinno być: „powinni zwracać się”;

Poza tem w załączonym do wymienionego okólnika statucie wzorowym opłat należy przy numeracji zamieścić znak paragrafu (§).